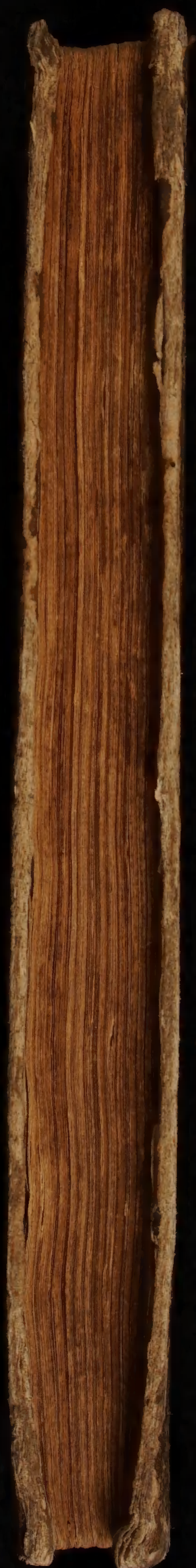

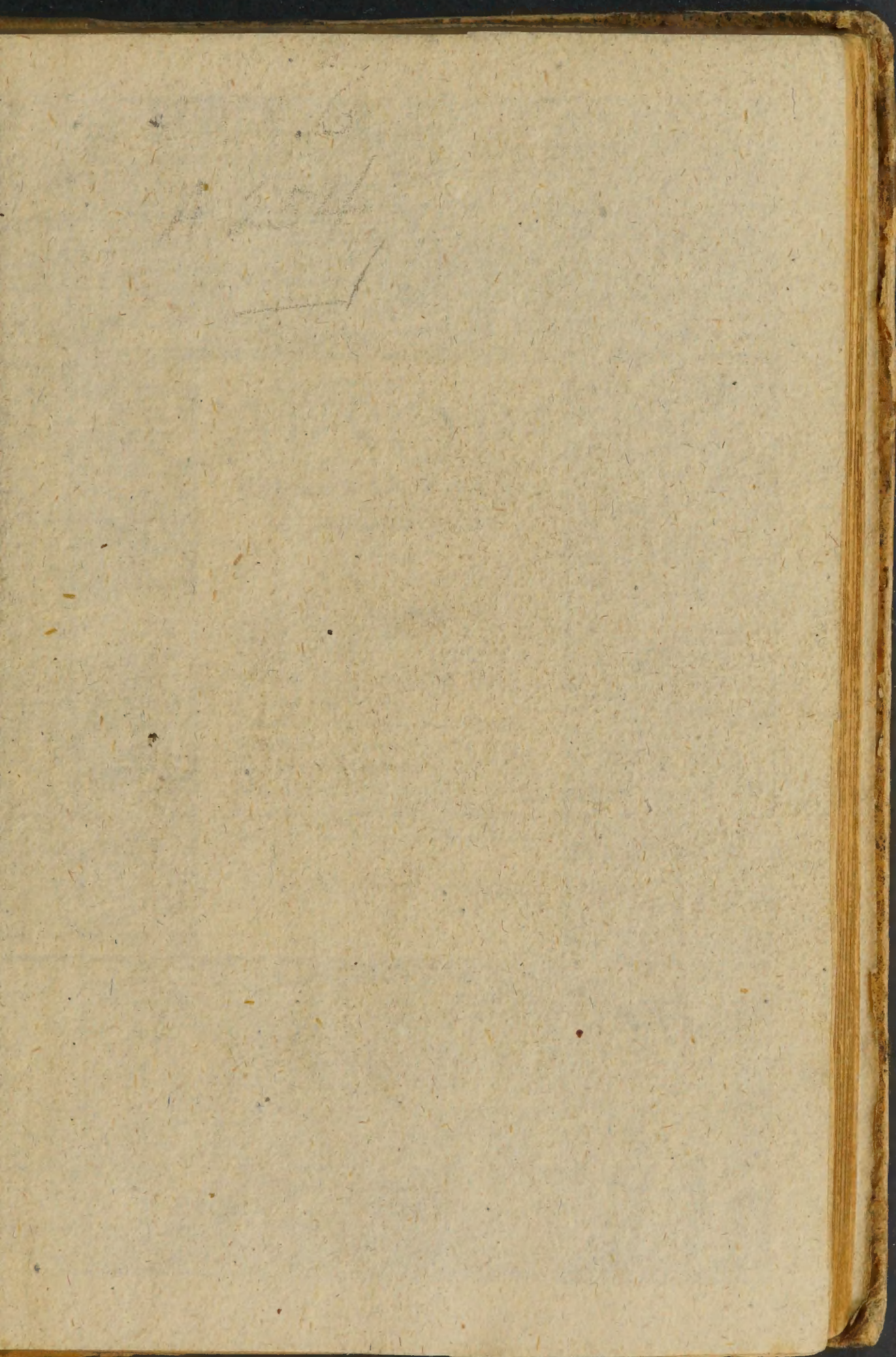
AESOPI

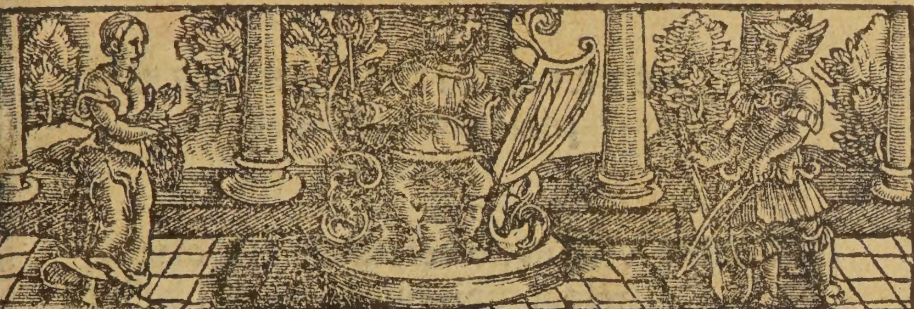
1531

AESOPI

PHRYGIS FABV=
læ: quarũ interpretes hi sunt.

Guilelmus Goudanus.
Hadrianus Barlandus.
Erasmus Rot. A. Gelliu s
Lauren. Val. Angelus Poli.
Petrus Crinitus.
Ioannes Antonius Campanus.
Plinius Secundus Nouocomen.
Anianus Guilelmus Hermãnus.
Nicolaus Gerbellius Phorcensis.
Lauren. Abstemius. Rimicius.
Itẽ Vita Aesopi ex Max. Planude.

Index omnes fabulas indicabit.

PETRI EGIDII ANTVERpiani Hendecasyllabon ad lectores.

QVisquis noscere fabulas iocosas
Aesopi cupis, hunc nouum libellum
Limatum, nitidum, eruditulumq́;
Exili tibi compara moneta.
Quo non tersior est, uenustiorq́;,
Nec iucundior est, facetior'ue
Seu purum inspicias stylum latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes:
Quin & sensiculis scatens amœnis,
Vt uita instituenda cuiq; monstrat.
Hunc nec barbarus ore zoilæo
Pinset, deprimet, atq; lancinabit,
Hunc uel religiosuli probabunt,
Qui fracti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis seueriores.
Nullus quippe docet feros amores,
Vel (quæ lædere testulam iuuente
Possent) illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, latinus.
Horarum est simul omnium libellus.

Mar

MARTINVS DORPIVS IOANNI Leupe, Iacobo Papæ, & Ioanni Niniuitæ erudi-tißimis in Flandria ludimagistris S.

Quidem in ea & sum, & fui semper sententia, uiri ornatißimi, quam mutare nullus queam, sed nec uelim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostra memoria uiris, q classicos authores castigate ediderũt, q̃ à quibusdam gloriolæ aucupibus, nam alios taceo, qui commentariorum latifundijs omnia occuparũt. Ecquis enim nõ eo nomine Aldũ Romanũ suspicit, amat, prædicat? hæc mecũ identidem reputans ausus sum & ipse quiddam, minus penè dixerim, minimo, nempe fabellas Aesopicas rursus emittere, nõ carmine quidẽ illas sub rustice cõscriptas, sed prosa oratione nimis q̃ lepide cõcinnatas, utpote à Guilelmo Goudano, tanto uiro, ut ab Erasmo meo literarum quasi phœnice, serio sit laudatus. Eam opellã uobis ingeniosæ Flandrorũ iuuentutis præceptoribus nũcupatim dedico, eò utiq; spectans, ut scolasticoli uestri hoc leuigatorio, omnem tenellarũ linguarũ stribiliginẽ prius abradant, q̃ ad Liliũ nostrũ uetus atq; adeo primum apud Louanienses politioris literaturæ domiciliũ profecti philosophiæ initientur. Adieci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed

 selecta

ſelecta. Quòd ſi genio quopiã aſpirãte leuis hæc alea fe liciter acciderit, pluſculũ aliqñ audebo, et quædam meæ ipſius fœturæ, quæ interim parturio pariam dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, cõplementum Aululariæ, atq; id genus alia. Cur enim, quæſo, nõ au ſim? quo nam abſterrear? auxilio uidelicet fretus Theſei quondã ueſtri, nunc & mei Nicolai Buſcoducenſis ui ri, quod uel tacente me, ipſi probè noſtis, exquiſite docti, ſiue philoſophicas famulias requiratis ſiue uenuſtio oris dictionis lauticias, quin & amici candidi, ſynceri, humani, q curã huius editiũculæ in ſe oẽm deriuauit. In reliqs idẽ, quæ eſt hoĩs uigilantia, lubens obiturus. Ri deri interim ab iſtis amuſis ſiniſtra minerua natis, hoc uero mihi palmariũ, qñ ſui ſimiles, & omnes, et ſolos in cœlũ ferre obſtinauerũt. Valete. Louanij ex nominatiſs. Lilianorũ gymnaſio, ad X. Cal. Decembr.

GVILELMVS CANONICVS DIVI Aurelij Auguſtini, Florentio ſuo illuſtri baroni Iſelſteino S. D.

Abulas Aeſopi cũ ex oratione ligata in ſolutam uertiſſem, tibi florentiſſime Florenti dicare placuit, quàm enim ſis amans literarũ ex meo Antonio uiro literatiſſimo facile intelligo. Nam cum tu qdẽ quòd eruditũ ſcires, acciuiſti, & is tui amantiſ ſimus

ſimus eſt, cũ ob alia quædam, tum ob amorem tuũ erga literatos. Neq; illud præterire debeo, me quoq; à te uehementer amari, & te cõmendante magiſtro Antonio ſuccenſum deſiderio noſtri. Apprime ſanè decere ſolet, qui genere ſit illuſtris, eum eſſe amicũ & familiarem literarũ, quæ ut cætera cõmoda earũ ſileã, uel ſolæ adeo faciunt immortalẽ. Erit aũt harum fabellarum lectio tibi, ut opinor, utilis: quippe ubi multa ad bene uiuendũ apposita inuenies: grata certe earũ lectio, & iucunda nõ eſſe nõ poteſt. Hactenus aũt eas illis, qui aliàs cõplures ſcripſerint, fuiſſe neglectui ſatis miror: nec eqdẽ tamen ſcripturus fuiſſem, ni et Titus Liuius harũ in hiſtoria meminiſſet, & Flaccum noſtrũ in epiſtolis uſum uiderem, & Quintilianũ inſtitutionũ libris utendũ ſuadere cernerem. Sed ſatis iam exordij. Illud te admonitũ uelim, ne ſis inſcius, animantes, quæ iam mutæ ſunt, olim fuiſſe loquaces. Vale, & me, ut facis, ama.

EX PHILOSTRATI imaginibus.

FAbulæ ſe ad Aeſopum, ſua in eum beneuolẽtia, conferũt, quòd ſatagat ſui. Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnõ & Archilocho in Lycamben curæ fuit, ſed ab Aeſopi humana oĩa ad fabellas redacta ſunt, ſermone brutis non temere impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſecta

tur, & fraudem. Atq; hæc ei leo quispiam agit, & uulpes, & per Iouem equus, nec testudo muta. Ex quibus pueri discunt, quæ in uita gerantur. Habentur igitur in precio fabulæ propter Aesopum. Accedunt ad ianuam docti huius, uitis cum deuincturæ, coronaq; oleagina coronaturæ: Hic ut puto fabulam aliquam texit. Risus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ se ferunt. Pictorem, fabularum curas remißiore animo indigere non latuit. Philosophatur autem & fabularum corpora. Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Aesopum statuit, ex illius scena confictum. Chori dux uulpes depicta est, utitur enim ea Aesopus ministra argumentorum plurimum ut Dauo comœdia.

INDEX FABVLARVM OMNIVM quæ hoc libello continentur, secundum ordinem alphabeti.

A

Caluo

mor-

Mcdi co

Patre

Q

R

Rustico

Finis.

De gallo gallinaceo.

GALLVS GALLINACEus dum uerrit stercorarium, offendit gemmã: Quid, inquiens, rem sic nitidam reperio? Si gemmarius reperisset, nihil esset eo lætius, ut qui precium sciret. Mihi quidẽ nulli est usui, nec magni æstimo, imò eqdẽ oĩbus gẽmis granũ hordei malim. Morale.

Per gemmam, artem sapientiamq; intellige: per gallũ hominem stolidũ et uoluptariũ. Nec stolidi artes liberales amant, cum usum earum nesciant, nec uoluptarius, quippe cui una placeat uoluptas.

De lupo & agno.

LVpus ad caput fontis bibens, uidet agnum procul infrà bibentem. Accurrit, agnũ increpat, q; turbarit fontem. Trepidare agnus, supplicare ut parcat innocenti: se, quando longe infra biberit, potũ lupi ne potuisse quidem turbare, nedũ uoluisse. Lupus contra intonat, nihil agis sacrilege, semper obes. Pater, mater, omne tuum inuisum genus, sedulo mihi aduersatur. Tu mihi dabis hodie pœnas. Morale.

Vetus dictum est, ut canem cædas, facile inueniri baculũ. Potens si libet nocere, facile capit nocendi caussam. Satis peccauit, qui resistere non potuit.

De muribus & ranis.

BEllum gerebat mus cũ rana, de paludis certaba-

tur imperio. Pugna erat uehemens, & anceps. Mus cal lidus sub herbis latitans, ex insidijs ranam adoritur: rana uiribus melior, pectore et insultu ualēs, aperto marte hostem lacessit. Hasta utriq; erat iuncea. Quo certamine procul uiso miluus, adproperat, dūq; prae studio pugnae neuter sibi cauet, utrunq; bellatorem miluus rapit ac laniat.

Morale.

Itidem euenire solet factiosis ciuibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes suas, plerūq; etiā uitā in periculo ponunt.

De cane & umbra.

CAnis traiiciens fluuium, rictu uehebat carnem: splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis. Quam ille uisam auide captans, quod in faucibus erat, perdidit. Itaq; tum rei tum spei iactura percul sus, primum stupuit, deinde animum recipiens, sic elatrauit: Miser, deerat cupiditati tuae modus. Satis superq; erat, ni desipuisses. Iam per tuam stulticiā minus nihilo tibi est.

Morale.

Monemur hac fabella modestiae, monemur prudentiae, ut & cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astute certe Terētianus ille Sannio. Ego, inquit, spem precio non emam.

De leone & quibusdam alijs.

CVm oue quibusdamq; alijs pepigerat leo uenatiōnē fore communem. Itur uenatum, capitur cer-

uus

uius: partiuntur, singulas singulis partes tollere, ut cõuenerat. Incipientibus, leo irrugijt: Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignißimus. Altera itẽ mea est, quia uiribus præstantißimus. Porrò quia in capiundo ceruo plus sudauerim, uendico tertiam. Quartã deniq; partẽ ni concesseritis, actum est de amicitia. Socij hoc audito discedunt uacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

Morale.

Rara semper fuit fides, apud hoc seculũ rarior est, apud potentes & est & fuit semper rarißima. Quo circa satius est, ut uiuas cum pari. Qui enim cum potentiore uiuit, necesse habet sæpe de suo iure concedere: cum æquali æquale tibi ius erit.

De lupo et grue.

LVpo uoranti ouẽ, forte ossa hæsere in gula. Ambit, orat opem, opitulatur nemo. Omnes dictitãt tulisse cum preciũ uoracitatis. Tandem blandicijs multis, pluribusq; promißis gruem inducit, ut collo longissimo in gulam inserto os infixũ eximeret. Petenti autẽ præmium illusit, inepta, inquit, abi, nõ sat habes quòd uiuis, uitam debes mihi. Si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

Morale.

Tritum est: Perire quod facis ingrato.

De rustico & colubro.

RVsticus repertum in niue colubrum frigore propè enectũ, domũ tulit, abiecit ad focum. Coluber

ab igni uim uiriusq; recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilãdo infecit. Accurrit rusticus correpta sude, uerbis uerberibusq; cũ eo iniuriam expostulat: num hanc referat gratiam? num uitam erepturus sit illi, qui uitam ipsi dederit? Morale.

Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris: & male de te mereantur ij, de quibus tu bene sis meritus.

De apro & asino.

DVm iners asinus irrideret aprum, ille indignãs frendebat: malũ quidem ignauißime fueras meritus, sed etiam si tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus, qui à te pœnas sumã. Irride tutus, impune tibi licet: tutus enim es ob inertiam. Morale.

Demus operam, ut cum indigna nobis audimus, aut patimur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus (Mali enim & perditi plerunq; gaudent, si quispiam bonorũ eis resistat. Magnipendunt haberi se dignos ultione) Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes caniculos cũ contemptu prætereunt.

De mure urbano & mure rustico.

LIbitũ est urbano muri deambulare rus. Vidit hũc mus rusticus, inuitat, apparatur, itur cœnatũ. Depromit rusticus quicquid posuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lauticiam. Vrbanus tamẽ frontẽ corrugans, ruris damnat inopiã, urbis subinde laudat copiam. Remeant, ducit secum in urbem

urbem rusticum, ut quæ uerbis iactitarat, re comprobaret. Ineunt conuiuiũ, quod urbanus splendide comparat, inter epulandũ auditur in sera murmur clauis, trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus & insuetus, & loci ignarus, ægre se tueri. Discedẽte famulo, redit urbanus ad mensam, uocat rusticum: ille uix tandẽ metu deposito, prorepit. Inuitantẽ ad pocula urbanũ percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianũ esse, oportere contemni. Tum rusticus, quotidianũ, inquit? me hercle istæ dapes plus fellis, q̃ mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate istam copiam. Morale.

Diuitiæ præ se ferunt quidẽ uoluptatem, sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. Eutrapeles q̃dã fuit, qui cũ inimicis suis q̃maxime nocere uellet, diuites eos faciebat, dictitans ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum diuitijs ingentem sarcinam curarum.

De aquila & cornicula.

Aquila nacta cochleã, nõ ui aut arte quiuit eruere piscem. Accedens cornicula, dat consilium. Suadet subuolare, & e sublimi cochleam in saxa præcipitare: Sic enĩ fore, ut concha frangatur. Humi manet cornicula, ut præstoletur casum, præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula, dolet elusa aquila. Morale.

Noli quibusuis habere fidem, & consilium, quod ab

alijs acceperis fac inspicias. Multi enim consulti, non su is consultoribus, sed sibi consulunt.

De coruo & uulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis coruus. Videt uulpecula gestientem, accurrit. Coruum, inqt, plurima salute impertit uulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, iam re ipsa experior. Nam ut hac forte iam prætereo, suspiciens te in arbore, aduolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & uideo candidiorem niue. Meo sanè iudicio cygnos uincis, & hædera formosior alba es. Quod si ut plumis, ita & uoce excellis, omnium auium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus coruus, ad canendum apparat, apparanti uero è rostro excidit caseus: quo correpto, uulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum coruum pudet, pigetq; sui. Et iactura rei mista pudore dolet.

Morale.

Nonnulli sic auidi laudis sunt, ut cũ suo probro & damno ament assentatorẽ. Eiusmodi homuntiones prædæ sunt parasitis. Quod si uitaueris iactantiam, facile assentatorum pestiferum genus uitaueris. Si tu uoles esse Thraso, nusquam deerit Gnatho.

De leone senectute confecto.

LEo qui in iuuentute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exoluit pœnas. Reddũt talionem bestiæ. Dente aper, cornu petit taurus. In pri-

mis

mis asellus uetus, ignauiæ nomen cupiens abolere, uerbis & calcibus strenue insultat. Tum gemebundus leo: hi quibus olim nocui, iam uicissim nocent, & merito. Sed hi quibus aliquando profui, iam uicissim non prosunt, imo etiam immerito obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos: stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

Morale.

In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si uultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimē. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ. Quæ quidem fortuna simulac mutata erit, & illi mutabuntur. Et bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Merito queritur Ouidius: En ego non paucis quondā munitus amicis, Dū flauit uelis aura secūda meis. Vt fera nymboso tumuerunt equora uento, In medijs lacera puppe relinquor aquis.

De cane & asino.

DVm blandiretur canis hero & familiæ, herus et familia canem demulcent. Asellus id uidens, altius gemit, cœpit eum pigere suæ sortis: inique putat cō paratum, canem gratum esse cunctis, pasciq; de mensa herili, idq; ocio ludoq; consequi. Sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam ociosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiant blandicijs, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore

 pore

pore redeunti domũ hero, rem tentaturus, procurrit obuiã, subsilit, pulsat ungulis: exclamante hero, accurrere serui: et ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste uapulat. Morale.

Non omnia poßumus omnes (ut ait Virgilius in Bucolicis) Nec omnes omnia decent. Id quisq; uelit, id tentet, quod poßit. Non simus id quod græce significantius dicitur ὄνος λύρας, id est, asinus lyrarum uel lyræ. Sic autem Bohetius, Asinus ad lyram positus, Repugnante natura, irritus est labor. Tu nihil inuita facies dices ue Minerua. Teste Horatio.

De leone & mure.

LEo æstu cursúq; defessus, sub umbra fronde super uiridi quiescebat. Murum aũt grege tergum eius percurrente experrectus, unum è multis cõpræhẽdit. Suppliat captiuus, indignũ se esse cui leo irascatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captiuum dimittit. Nec uero ita multo post, leo forte dum per saltum currit, incidit in plagas. Rugire licet, exire nõ licet. Rugientẽ miserabiliter leonem mus audit, uocem agnoscit, repit in cuniculos; laqueorũ quærit nodos, quæsitos inuenit, inuentos corrodit. leo è plagis euadit. Morale.

Hæc fabella suadet potentibus clementiam. Etenim ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potẽtes ope humiliorũ. Quare uir prudens, & si potest timebit

timebit uel ulli hominũ nocere. Qui autem non timet nocere alteri, ualde desipit. Quid ita? Quia & si iam potẽtia fretus, neminẽ metuis, forsan olim erit ut metuas. Cõstat enĩ euenisse claris, magnisq; regibus, ut uiliũ homuntionũ, uel gratia indiguerint, uel iram metuerint.

De miluo ægroto.

LEcto deambebat miluus, iam fermè moriens, matrem orat, precatum ire deos. Mater respondet nil opis illi sperandum à dijs, quorum sacra & aras suis rapinis toties uiolasset.

Morale.

Decet uenerari superos. Illi enim pios iuuant, impios auersantur: in felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in aduersis rebus præsentes sint uocati.

De hirundinibus.

CVm primum cœptum est seri linũ, hirundo suadet auialis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam uatem hirundinem uocant. Surgente iã lino & uirescente, rursus monet euellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cum ne nunc quidem consulentem audirent, hirundo auium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam. Init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris auibus è lino fiunt retia, & laquei.

Morale.

Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec recte con-

ſulentem audiunt. Sed cum in periculis ſunt et damnis, tum demum ſapere incipiunt, & ſuam damnare ſocordiã. Tum ſat ſuperq; conſilij eſt, hoc inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præſtat eſſe Prometheum quàm Epimetheum. Fuere hi fratres. nomina ſunt græca. Alteri conſilium ante rem fuit, alteri poſt rem. Quod declarat interpretatio nominum.

De ranis & earum rege.

GEns ranarum cum eſſet libera, Ioui ſupplicabat dari regem. Ridere Iuppiter uota ranarum, illæ tamen iterum atq; iterũ inſtare, donec ipſum perpellerent. Deijcit ille trabem, ea moles ingenti fragore quaſſat fluuium. Territæ ſilent ranæ, regem uenerantur. Accedũt pedetentim propius, tandem abiecto metu, inſultant & deſultant. Iners rex luſui eſt, & contemptui. Laceſſunt rurſum Iouem, orant regem dari, qui ſtrenuus ſit. Dat Iuppiter ciconiam. Is præſtrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obuiam fit uorat. De huius igitur ſæuitia ranæ fruſtra queſtæ ſunt. Iuppiter non audit. nam & hodie adhuc queruntur. Veſperi enim ciconia cubitum eunte, ex antris egreſſæ rauco ululatu murmurant, ſed ſurdo canũt. Vult enim Iuppiter, ut quæ regem clementem ſint deprecatæ, iam ferant inclementem.

Morale.

Perinde atq; ranis euenire ſolet plebi, quæ ſi regem paulo manſuetiorem habet, ignauum, inertem eſſe cauſatur

ſatur, optat aliquando contingere ſibi uirum. Contra ſi quando nacta eſt regem ſtrenuum, huius ſæuitiam damnat, prioris laudat clementiã. Siue quòd ſemper præſentum nos pœnitet, ſiue quòd uerum eſt uerbum: Noua ueteribus non eſſe potiora.

De columba & miluis.

Columbæ olim bellum geſſere cum miluo, quem ut expugnarent, delegerunt regẽ accipitrem. Ille rex factus, hoſtem agit, non regem. Nõ ſegnius ac miluus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, ſatius fuiſſe putantes, pati bella milui, quàm tyrannidem accipitris. Morale.

Neminem ſuæ ſortis nimium pigeat. Nihil eſt (teſte Flacco) ab omni parte beatum. Equidem meam ſortem modo tolerabilis ſit, mutari non optem. Multi noua ſorte quæſita, ueterem rurſus optarunt. Ita pleriq; ingenio ſumus omnes, noſmet noſtri pœnitet.

De fure & cane.

Furi aliquando panem (ut ſileat) porrigenti, reſpõdit canis: Inſidias tuas noui, panẽ das, ꝙ deſinã latrare. Sed ego tuũ munus odi: quippe ſi ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta aſportabis. Morale.

Caue parui commodi cauſſa amittas magnũ: caue cuiuis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantũ benigne dicunt, ſed & benigne faciunt.

De lupo & ſucula.

Parturie

PArturiebat sucula, pollicetur lupus se custodem fore fœtus. Respondet puerpera, lupi obsequio se non egere. Si uelit pius haberi, si cupiat gratum facere, longius abeat: lupi enim officium constare non præsentia, sed absentia Morale.

Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, nõ tui amore, sed sui: suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes, homines accurrunt, circunsistunt, monstri quippiam non sine pauore expectantes. Pariunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori. Morale.

Hanc fabellã tangit Horatius. Parturiunt montes (inquit) nascetur ridiculus mus. Notat autem iactantiã. Iactabundi enim cum magna profiteantur, & ostentant, uix parua faciũt. Quapropter Thrasones illi iure sunt materia ioci & scommatũ. Vetat item hæc fabella inanes timores. Plerunq; enim grauior periculo, est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De cane uenatico.

CAnem uenaticũ, qui iã senuerat instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, nõ properat. Præhenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus uerbere, et uerbo. Canis respõdet, debere sibi iure ignosci, iam senuisse, at iuuenem fuisse strenuũ. Sed

ut uideo, inquit, nil placet ſine fructu. Iuuenem amaſti, ſenem odiſti. Amaſti prædabundum, odiſti tardum edē tulum. Sed ſi gratus eſſes, quem olim iuuenem frugis cauſſa dilexiſti, ſenem fructuoſæ iuuentutis gratia diligeres. Morale.

Recte canis. Nam teſte Naſone: Nil niſi qđ prodeſt charū eſt, en detrahe menti ſpem fructus auidæ, nemo petendus erit: Præteriti commodi nulla eſt memoria, futuri autem gratia non magna, præſentis commodi ſumma. Turpe quidem dictu, ſed ſi modo uera fatemur,

Vulgus amicitias utilitate probat.

De leporibus & ranis.

SYlua inſolito mugiente turbine, trepidi lepores rapide occipiunt fugere. Fugientes, cum obſiſteret palus, ſtetere anxij, utrinq; cōprehenſi periculis. Quodq́; maioris eſſet incitamentū timoris, uident in palude mergi ranas. Tum ex leporibus unus prudentior cæteris ac diſertior: Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus eſt. Corporū quidem agilitas nobis eſt, ſed animus deeſt. Hoc periculum turbinis non fugiendum, ſed eſt contemnendum. Morale.

Omni in re opus eſt animo. Iacet uirtus ſine confidentia. Confidentia enim dux, & regina uirtutis eſt.

De hœdo & lupo.

CApra cum eſſet paſtum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dū redeat ipſa.

Lupus

Lupus, qui id ꝑ̃ audierat, poſt matris diſceſſum pulſat fores, uoce capriſat, iubens recludi. Hœdus dolos præſentiens, nõ aperio, inquit. nã etſi uox capriſat, tamen equidẽ per rimulas lupũ uideo. Morale.

Obaudire parenti filios ipſis eſt utile, & iuuenẽ ſe ni deceat auſcultare.

De ceruo & lupo.

CEruus coram lupo ouem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ouis debiti quidẽ erat inſcia, tamen ob lupi præſentiam ſpondet ſe daturam. Dicitur ſolutioni dies. Dies adeſt, monet ceruus ouem. Illa it inficias. Quod enim promiſerit, excuſat factũ id metu, & præſentia lupi. Votum extortum non eſſe ſeruandum. Morale.

Sñia iuris eſt: Vim ui repellere licet. Ex hac fabella, noua quędã naſcitur: Fraudẽ fraude refellere licet.

De ruſtico & angui.

RVſticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, beſtiam petit ſecuri. Euadit illa nõ ſine uulnere. Poſtea ruſticus deueniens ad paupertatem, ratus eſt id infortunij propter anguis iniuriã ſibi accidere, igitur ſupplicat angui ut redeat. Ille ait, ignoſcere ſe ſed redire nolle. Neq; enim fore ſecurũ, cum ruſtico tanta ſit domi ſecuris. Liuorem uulneris deſijſſe, ſupereſſe tamen memoriam. Morale.

Ei, qui ſemel fidem ſoluit, iterum habere fidem, uix eſt tutum. Iniuriam quidem donare, id ſanè miſericordiæ

diæ est, cauere autē sibi & decet & prudentiæ est.

De uulpecula & ciconia.

VVlpecula uocarat ciconiā ad cœnā. Obsoniū in mensam effundit, quod cū liquidum esset, ciconia frustra rostro tentante, uulpecula lingit. Abit elusa auis, pudetq; pigetq; iniuriæ. Post pluscułum dierū redit, inuitat uulpeculā. Vitreū uas sitū erat plenū belli obsonij. Quod quidē uas cū esset arcti gutturis, uulpeculæ obsoniū licuit uidere, & esurire, gustare nō licuit. Ciconia rostro facile exhausit. Morale.

Risus risum, iocus iocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De lupo & capite picto.

LVpus in officina sculptoris caput humanū repertū uersat, miratur, sentiens (id quod erat) nihil habere sensus. O' pulchrū, inquit, caput: est in te artis multū, sed sensus nihil. Morale.

Externa pulchritudo, si aßit, grata est: sin alterutra carendum est, præstat externa, quàm interna careas. Illa enim sine hac interdum incurr itodiū, ut stolidus eo sit odiosior, quo formosior.

De graculo.

GRaculus ornauit se plumis pauonis. Deinde pulchellus sibi uisus, fastidito genere suo, contulit se ad pauonum genus. Illæ tandem intellecta fraude, stolidam auem coloribus nudarunt, & plagis affecerunt

fecerunt. Horatius hanc fabellam primo epistolarum li bro narrat de corniaila: ait eam olim adornatam colle ctis, quæ auibus exciderant, plumis, post ubi unaquæq; auium suam plumam decerpsit, ridiculam fuisse: Ne si forte suas repetitum uenerit olim Grex auiū plumas, moueat cornicula risum, Furtiuis nudata coloribus.

Morale.

Notat hæc figura eos, qui se gerūt æquo sublimius, qui cum his uiuunt, qui & ditiores sunt & magis nobi les, quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Pro- bè Iuuenalis monet: E coelo descendit γνῶθι σεαυτόν. hoc est, nosce teipsum.

De musca & formica.

MVsca altercabatur cum formica: se nobilem, il- lam ignobilem: se uolitare, illā repere: se uer sari in tectis regum, illam cauernis latere, segetem ro dere, aquam bibere, se splendide epulari iactitabat, & hæc tamen ocio nancisci. E regione formica se non ig nobilē esse, sed suis natalibus contentam. Muscam ua gam esse, se stabilem, sapere formicæ grana & fluenta quod muscæ pastilli & uina atq; hæc se nō segni otio, at strenua opera nancisci. Porrò formicam lætam esse & tutam, charam omnibus, exemplar deniq; laboris, muscam anxiam cum periculo esse, cunctis infestam, cun ctis inuisam exemplar deniq; segniciei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere, muscam in diem

diem uiuere, hyeme aut esituram, aut certe morituram.

Morale.

Qui pergit quæ uult dicere, quæ nõ uult audiet. Musca si bene dixisset, bene audißet. Aßentior autem formicæ. Videtur enim optabilior uita obscura cũ securitate, quàm cum periculo splendida.

De rana & boue.

RAna cupida equandi bouem, se distendebat. Filius hortabatur matrẽ cœpto desistere. Nihil eni esse ranam ad bouem. Illa secundum intumuit, clamitat natus: Crepes licet mater, bouem nunq̃ uinces. Tertium autem cum intumuisset, crepuit.

Morale.

Cuiq; sua dos est. Hic forma, ille uiribus: hic opibus, ille pollet amicis. Vnumquenq; suo decet esse contentũ: Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quisq; semet consulat, nec inuideat superiori, quod miserum est: nec (quod stulticiæ est) certare optet.

De equo & leone.

VEnit ad equum comedendum leo. Carens autẽ præ senecta uiribus, meditari cœpit artẽ: medicum se profitetur, uerborũ ambage equũ moratur. Hic dolo dolũ, artem opponit arti. Fingit se nuper in loco spinoso pupugisse pedem, orat ut inspiciens sentem medicus educat. Paret leo, at equus quanta potuit ui, calcẽ leoni impingit, & se cõtinuo conijcit in pedes. Leo uix tandem ad se rediens (ictu enim prope exanimatus fue

erat) precium, inquit, fero ob stulticiam, & is iure effugit. Dolum enim dolo ultus est. Morale.

Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timendus hostis, qui hostem præ se fert: sed qui cum hostis sit, beneuolentiam simulat, is demum timendus, & odio dignißimus.

De equo & asino.

EQuus phaleris sellaq; exornatus, cũ ingenti hinnitu per uiam currebat. Currenti aũt onustus asellus forte obstabat. Equus ira fremebundus, & frena ferox spumantia mandens: quid, inquit, tarde, ignaue obsistis equo? Cede inquã, aut proculco te pedibus. Asellus contra rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prouolanti & cursum intendenti, crepat inguẽ. Tum cursui & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, dein carrario uenditur. Videt postea cũ carro uenientem asellus, et affatur: Heus bone uir, qd istuc ornati est? Vbi aurata sella? bullata cingula? ubi nitidũ frenũ? Sic amice necessum fuit euenire superbienti. Morale.

Pleriq; in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modestiæ. Sed quia prosperitate insolescũt, aduersitatẽ incurrũt. Eos qui felices uidẽtur, monuerim esse cautos. Etenĩ si rota fortunæ circũacta fuerit, sentient miserrimũ genus infortunij esse, fuisse felicẽ. Accedet ad cumulũ infelicitatis id quoq; mali: contẽnentur ab ijs, quos ipsi contempsere: & illudent eis ij, quos ipsi risere.

De auibus

De auibus & quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Vtrinq; spes, utrinq; metus, utrinq; erat periculũ. Vespertilio autem relictis socijs, deficit ad hostes. Vincũt aues duce & auspice aquila. Transfugam uero uespertilionem damnant, uti ne ad aues unquam illi sit reditio, uti ne luci unquam sit uolatus. Hæc caußa uespertilioni est, ut non nisi noctu uolet. Morale.

Qui cum socijs aduersitatis et periculi particeps eße renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De lupo & uulpe.

LVpus cum prædæ satis esset, in ocio degebat. Accedit uulpecula, sciscitatur ocij caußam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis, simulat morbũ esse caußam: orat uulpeculam deprecatum iri deos. Illa dolens dolũ nõ succedere: adit pastorẽ, monet petere latebras lupi, hostẽ enim securũ poße inopinato opprimi. Adoritur pastor lupũ, mactat: illa potitur antro & præda. Sed fuit illi breue sceleris sui gaudiũ. Nam nõ ita multo post idem pastor & ipsam capit. Morale.

Fœda res inuidia est, & ipsi interdum authori quoq; perniciosa. Flaccus Epistolarum lib. primo.

Inuidus alterius rebus macrescit opimis.
Inuidia Siculi non inuenere tyranni
Maius tormentum.

De ceruo.

CErvus in perspicuo fonte se cõspicatus, probat ꝑ
xra frontis & ramosa cornua, sed tibiarũ exili-
tatem damnat. Forte dum contemplatur, dum iudicat, in
teruenit uenator. Fugit ceruus ocyor pilis, & agente
nymbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed
cũ intrasset cõdensam syluam, implicita sunt ramis cor
nua. Tum demũ tibias laudabat, & cornua damnabat,
quæ fecere, ut præda esset canibus. Morale.

Fugienda petimus, petenda fugimus. Placent quæ of
ficiunt, quæ cõferunt displicent. Beatitudinem cupimus,
priusquàm ubi sit intelligamus. Opũ excellentiã, & ho
norũ celsitudinẽ quærimus, in his beatitudinẽ sitam opi
namur, in quibus tamẽ multũ laboris est et doloris. Pul
chre id significat Lyricus ille noster: Sæpius uentis agi
tatur ingens Pinus, et celsæ grauiore casu Decidunt tur
res, feriuntq; summos Fulgura montes.

De uipera & lima.

IN fabrica offendens limã uipera, cœpit rodere. Sub
risit lima: quid inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi
ante contriueris dentes, quàm me atteras, quæ duritiam
æris præmordere soleo. Morale.

Etiam atq; etiam uide, qui cum tibi res sit. Si in for-
tiorem dentes acuis, non illi, sed tibi nocueris.

De lupis & agnis.

LVpis & agnis, quibus natura discordia est, fœdus
aliquãdo fuit, datis utriq; obsidibus, lupi suos ca
tulos

tulos, oues canū cohortē dedere. Quietis ouibus ac pascentibus, lupuli matrū desiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdusq; solutū clamitant, ouesq; canū præsidio destitutas laniant. Morale.

Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis fuit, hostis forsan nondū esse desijt. Fortasis & caussam cœperit, cur te nudatū præsidijs adoriatur.

De sylua & rustico.

QVo tempore etiam arboribus suus sermo erat, uenit rusticus in syluam, rogans, ut ad securim suā tollere liceat capulum. Annuit sylua. Rusticus aptata securi, cœpit arbores succidere. Tū & quidem sero, pœnituit syluam suæ facilitatis. Doluit seipsam esse caussam sui exitij. Morale.

De quo bene merearis uide. Multi fuere, qui accepto beneficio, in authoris abusi sunt perniciem.

De membris & uentre.

PEs & manus uentrē olim incusarūt, quod ab ocioso eo lucra ipsorū uorarentur. Iubet, aut laboret, aut ali ne petat. Suppliccat ille semel, & iterū: negāt tamen manus alimentū. Exhausto inedia uētre, ubi cœpere omnes artus deficere: tū manus uoluit tandem officiosa esse, uerum id sero. Nam uenter desuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus dū uentri inuident, cū uentre pereunte pereunt. Morale.

Perinde atq; in membrorum societate est, ita habet

se societas humana. Membrũ eget mẽbro, amicus eget amico. Quare mutuis operis, & mutuis officijs utendũ est. Neq; diuitiæ, neq; dignitatũ apices hoĩem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complurium amicitia est.

De simia & uulpecula.

SImia uulpeculã orat, ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates. Illi enim est oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse: & se malle humum cauda sua uerri, quàm simiæ nates tegi.

Morale.

Sunt qui egeant, sunt quibus superet. Nulli [redacted] diuitum id moris est, ut re superflua beet egenos.

De ceruo & bobus.

CEruus uenatorẽ fugiens, coniecit se in stabulũ. boues orat, ut in præsepe latitari liceat. Boues tu tũ esse negant. Mox enim & dominũ & famulũ affuturos. Ille securum se esse ait, modo ne ipsi prodant. [redacted] trat famulus, occultũ fœno [redacted] uidet, exit. Gestire ceruus. & nihil iã timere. Tũ unus è bobus, & [redacted] et cõsilio grauis: facile, inquit, erat hũc, qui talpa est, fallere: sed ut herũ, q Argus est, lateas, hoc opus hic labor est. Mox deinde introgreditur herus. Qui, ut serui [redacted] gligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe [redacted] tentans, cerui deprehendit sub fœno cornua. [redacted] clamat famulos: accurrunt, feram occludunt, capiunt.

Morale. [redacted]

In aduersis rebus & periculis latebræ difficiles sunt inuẽtu, aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat: aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilij semet imprudentia produnt.

De leone & uulpecula.

LEo ægrotabat, uisebãt animalia: una officiũ differente uulpecula. Ad hanc legatũ mittit leo cum epistola, quæ uenire admoneat: Gratißimam rem ægroto fore eius unius præsentiã. Nec quicquã periculi fore, cur uulpecula metuat. Leonem enim primũ quidem amicißimũ esse uulpeculæ: ideoq; percupere eius colloquiũ. Deinde ægrotũ esse & decumbere, ut etiam si id, quod non erat, uelit, nocere tamen non queat. Rescribit uulpecula, optare se, ut leo conualescat: idq; oraturã superos. cæterũ minime uisuram: terreri enim se uestigijs. Quæ quidem uestigia, cũ omnia sint antro leonis aduersa, et nulla auersa: eam rem indiciũ esse, multum quidẽ animalium introijsse, sed exijsse nullum. Horatius:

Olim quod uulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: quia me uestigia terrent,
Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.

Morale.

Caue fidem habeas uerbis: ni caueris, sæpe tibi dabũtur uerba. Capienda est coniectura, cum ex uerbis, tum ex factis: & ex his illa sunt iudicanda.

De uulpecula & mustela.

VVlpecula longa inedia tenuis, forte per angustio rem rimam in cameram frumenti repsit. In qua cum probè pasta fuit, dein rursus tentantem egredi, distentus impediit uenter. Mustela luctantem procul contē plata, tandem monet, si exire cupiat, ad cauū macra redeat, quo macra intrarat.

Morale.

Videas cōplures in mediocritate lætos esse atq; alacres, uacuos curis, expertes animi molestijs. Sin hi diuites facti fuerint, uidebis eos mœstos incedere, nunq̄ frōtem porrigere, plenos curis, animi molestijs obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit:

Forte per angustam tenuis uulpecula rimam
Repserat in cameram frumenti, pastáq; rursus
Ire foras pleno tentabat corpore frustra.
Cui mustela procul si uis, ait, effugere isthinc,
Macra cauū repetas arctum, quē macra subisti.

De equo & ceruo.

EQuus gerebat bellum cum ceruo. Pulsus tandem è pascuis implorabat opem humanam. Redit cū homine, descendit in campū: uictus antea, iam fit uictor Sed tamen hoste uicto, & sub iugum misso, ipse uictor necesse est seruiat homini. Equitem fert dorso, & frenum ore.

Morale.

Dimicant multi contra paupertatem. Qua per fortunam & industriam uicta, sæpe uictoris interit libertas. Domini quidem & uictores paupertatis seruire incipi

unt diuitijs, angũtur auariciæ flagris, parsimoniæ cohibentur frenis, nec quærendi tenent modũ, nec, iusto quidem auariciæ supplicio, partis rebus audent uti. Horatius de hac fabella:

Ceruus equũ pugna melior, communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis, frenumq́; recepit.
Sed postquam uiolens uictor discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frenum reppulit ore.
Sic qui pauperiem ueritus, potiore metallis
Libertate caret: dominum uehet improbus, atq;
Seruiet æternum, qui paruo nesciat uti.

AESOPI FABVLAE HAdriano Barlando interprete.

De duobus adolescentibus.

Dolescentes duo obsonium apud cocum sese empturos simulãt. Coco alias res agente, carnẽ alter è canistro surripit: dat socio, ut sub ueste occulat. Cocus subreptam sibi carnis partem ut uidit, furti utrunq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Ioue̋ nihil habere: is uero qui habuit, nihil abstulisse identidẽ deierat. Ad quos, me quidem, inquit cocus, fur nunc latet, sed is inspexit, is scit, quem iurastis.

Morale.

Si qd pcauimus, id nõ statim sciũt hoĩes: at deus oĩa uidet, qui sedet sup cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent hoĩes, suppressius, prudentiusq; peccabitur.

De cane & lanio.

CAnis in macello cũ lanio carnẽ abstulisset, in pedes sese continuo quantũ potuit coniecit. Lanius iactura rei perculsus, primũ tacuit: deinde aĩm recipiẽs, sic ꝑaul acclamitauit: O furacissime curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem: posthac autẽ cautius mihi obseruaberis. Morale.

Hæc fabula significat plerosq; [redacted] tum demũ fieri cautiores, ubi damuum acceperint.

De cane & oue.

CAnis ouem in ius uocat, panem ex mutuo debere clamitãs: illa it inficias. Miluus, lupus, uultur accersuntur, rem affirmant: damnatur ouis: damnatam canis rapit, ac deglubit. Morale.

Falsis testimonijs opprimi quàmplurimos, cum ne[redacted]scit, tum hæc quàmoptime docet fabellula.

De agno & lupo.

AGno comitanti caprum, lupus fit obuiam, rogitat, cur relicta matre, olidum potius sequatur hircum, suadetq;, ut ad distenta lacte matris ubera redeat: sperans ita fore abductum, ut laniet: Ille uero, mater [redacted] ô lupe, inqt, huic commisit: huic summa cura seruandi

uandi data est. Parenti potius, quàm tibi obsequendũ, qui me seducere istis dictis postulas, seductum mox percerpere.

Morale.

Noli omnibus fidem habere, multi enim dum alijs uidentur uelle prodesse, sibi interim consulunt.

De adulescente & cato.

CVm adulescens quidã in delicijs amoribusq; usur passet catũ, Venerẽ precibus fatigauit, ut catũ in fœminam transfiguraret. Cõmiserescit, et audit orantẽ Venus, fit metamorphosis, quæ adulescenti misere amãti pplacuit, nẽpe tota suci plenula, tota cãdidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec uero ita multo post cupiens experiri dea, nunqd catus cũ corpore mutaßet & mores, per impluuiũ immittit musculũ, ibi risu prorsus, atq; ludo res digna accidit. Conspectam ilico bestiolã insequitur mulieracula. Venus indignans fœminæ uultus iterum in catum

Cum pedibusq; manus, cum paruis brachia mutat
Cruribus, & cauda est mutatis addita membris.

Morale.

Cœlũ non animũ mutant, qui transmare currunt. Nimisq; difficile est assueta relinquere. Naturam expellas furca, tamen usq; recurret, inquit Horatius.

De patre & filijs.

Cõplures hẽbat agricola filios adulescẽtulos, ijq; inter se discordes fuere, quos pater elaborãs tra
here

here ad mutuum amorem, apposito fasciculo iubet singulos breui circumdatū funiculo effringere, imbecilla ne quidquam conatur ætatula. Soluit parēs, redditq; singulis uirgulam, quam cum pro suis quisq; uiriculis facile frangeret: O', inquit, filioli, sic concordes uos uincere poterit nemo. Sed si mutuis uolueritis sæuire uulneribus, atq; intestinū agitare bellum, eritis tandem prædæ hostibus. Morale.

Docet hic apologus, concordia paruas res crescere, discordia magnas dilabi.

De rustico & equo.

RVsticus equum uacuum, asinumq; sarcinulis egregie onustū producit ad uiam. Defessus asellus, equū sibi onera ut adiuuet orat, si saluum uelit. Negat facturū equus. Asellus tandē sarcinæ pondere grauatus procūbit, moritur. Herus omne onus, mortui quoque aselli corium in equi dorsum reclinat: quibus cū ille deprimeretur: me miserum, inqt, merito meo sic nūc exerceor, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

Morale.

Monemur hac fabula, ut oppreßis subueniamus amicis. Ortus nostri (inquit Plato) partem sibi patria uendicat, partem amici.

De carbonario & fullone.

FVllonem inuitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo non est, inquit, mi homo istuc

istuc mihi uel cordi uel utile: uereor enĩ magnopere, ne quæ ego eluã, tu reddas tã atra q̃ carbo ẽ. Morale.

Monemur hoc apologo cũ inculpatis ambulare, monemur scæleratorum hoĩm consortia, ueluti pestem quandã deuitare. Trahunt, inquit Campanus, hominẽ sodalitia commertia, etiam in mores penetrant, & perinde quisq; euadit, ut quibus cum uersatur.

De aucupe & palumbo.

IT uenatũ auceps, uidet nidulantem procul in altissima arbore palumbum, adproperat, deniq; insidias molitur, premit forte calcibus anguem. hic mordere, ille improuiso exanimatus malo: me miserũ, inquit, dũ alteri insidior, ipse dispereo. Morale.

Significat hæc fabula nonnunquam eos suis artibus circumueniri, qui res nouas moliuntur.

De buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur, abducitur, trepidare ille, supplicare, ut parcant innoxio, se quando nihil unquam armorũ præter unã buccinam gestauerit, hoĩem ne potuisse quidem occidere, nedũ uoluisse. illi cõtra murmure tũ sæuo, tũ uerberibus intonãt, nihil agis scælus, maxime noces, atq; nũc hic trucidabere: quòd cum ipse ut fateris, sis rei militaris imperitus, cornu istoc tuo aliorum excitas, eribras q; animos.

Morale.

Grauissime peccant nonnulli, qui ad mala, quieq; fa-

tis pronis principibus,ut inique agant,consulũt,atq; hu iusmodi quædam ad illorũ aures occinũt:Quid etiã dubitas? an te principem esse oblitus es? an non tibi quod lubeat licet? tu legibus maior, in te legirupæ nomen cade re haud potest: qui ipsis etiam dominaris legibus, tui nihil possident qđ tuũ non sit, tu potes & seruare & per dere, tibi fas est opibus dignitateq; agere quẽ uisum sit. Fas est ubi libuerit adimere: alios alia uel damnant uel commendant, tibi nihil non honestissimum futurum.

De lupo & cane.

L*Vpus cani ante lucem in sylua forte fortuna fit obuiã, salutat, aduentũ gratulatur, deniq; rogat quo pacto tam sit nitidus. Cui ille: herilis cura hoc effecit, he rus me blandientẽ sibi demulcet: de mensa pascor herili nitidissima, nunq̃ sub dio dormito, tũ uniuersæ familiæ non dici potest, q̃ sim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus: quo cũ ô utinã cõmorari & mihi liceat, nullũ me animantiũ esset uspiam fortunatius. Canis noui status cupidissimũ uidẽs lupũ, effecturũ se pollicetur, ut hereat in parte aliqua apud herũ, modo de pristina ferocia aliquid remittere, & seruitutem seruire uelit. Stat sententia, lupo libitũ est deambulare ad uillã: sermones edunt in itinere prorsus iucũdissimos. Postea uero quũ illuxit, contritũ canis collũ uidens lupus: Quid sibi uult, inquit, ô canis, tua isthæc prsus depilata ceruix? Solebã, inquit*

ille

ille, ferocculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereq́; nonnunq̃, id ægre ferens herus, crebris me tondebat uerberibus, prohibens etiam ne quem præter furem lupumq́; adorirer, ego sic uapulãdo uictus sum, et mitior factus, hocq́; genialis sæuitiæ seruaui signum. Lupus hoc audito: ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur ô canis, cũ tua istac seruitute, mihi mea potior est libertas.

Morale.

Optabilius est in humili casa dominum esse, & panẽ atrum uorare, quàm in amplißima regia opiparis mensis frui, & obnoxium trepidumq́; agere. Nam libertas sublimi exulat aula, ubi accipienda uenit, & mußitanda iniuria est.

De agricola & canibus.

AGricola cum ruri plusculos hyemasset dies, coepit tandem necessariarũ rerum penuria laborare. Interficit oues, mox & capellas, postremo boues quoq; mactat, ut habeat quo inedia pene exhaustũ corpusculum sustentet. Id uidentes canes, salutem fuga quærere constituunt, sese cum non uicturos diutius, quando ne bobus quidẽ, quorũ in opere rustico faciundo utebatur opera, pepercerit herus.

Morale.

In quam domum mercedis gratia te tradas, uide. Nõ nulli humanißimi sunt heri. Multi etenĩ hodie eo demẽtiæ prolabuntur, ut uel seruos infortunio malo & damno libenter mactent.

De

De uulpe & leone.

Vlpecula quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atq; iterum id forte animalis contēplata, trepidare, & fugitare. Cum iam tertio obtulisset sese obuiam leo, tantum abfuit ut metueret quicquā uulpes, ut confidenter illum adiuerit, salutaueritq;.

Morale.

Omnes nos consuetudo audaciores facit, uel apud eos, quos antea aspicere uix ausi fuimus.

De uulpe & aquila.

Vlpeculæ proles foras excurrerat, ab aquila cōpræhensa matris fidem implorat. Accurrit illa, ut captiuam prolem dimittat, aquilam rogat: aquila nactus prædam ad pullos subuolat. Vulpes correpta face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cum iam arborem conscendisset, & ipsa nunc te, inquit, tuosq; si potes tuere, trepidans aquila incendium dum metuit: parce, inquit, mihi, paruisq; liberis: tuū quicquid habeo reddidero.

Morale.

Per aquilam potentis, atq; audacis animi homines intellige: Per uulpem pauperculos, quos calumnijs premere, contumelijsq; afficere, diuitibus æque studium est. Verū quando est sua & formicis ira, impotentes ij acceptam interdum probè ulciscuntur iniuriam.

De agricola & gruibus.

GRuibus anseribusq; sata depascentibus, laqueum

prætendit

prætendit rusticus, capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem, nec anserem esse, sed auiũ omnium optimam: quippe quæ parenti sedulo semper inseruire, eũdemq́; senio confectũ alere consueuerit. Agricola horũ, inquit, nihil me fugit: uerũ cum nocentibus postq̃ te cepimus, cũ his quoq; morieris. Morale.

Qui flagitium committit, & is qui impuris se adiungit socium, pari pœna plectuntur.

De gallo & cato.

VEnit ad gallum comedendum catus, non satis autem habens ad nocendum caussæ: gallũ criminari cœpit, obstreperam esse auem dictitans, utpote quæ uoce tã acuta noctu dormiẽtes hoĩes expergefaciat. Ille se innocentẽ ait, cũ sic excitet in opera mortales. Catus contra intonat: nihil agis scelestæ, cũ matre rẽ habes, nec sorore abstines. Id gallꝰ quoq; expurgare cũ niteretur. Nec hoc, inquit, perseuerantius sæuiẽs catus, quicquam facis: tu mihi hodie discerperis. Morale.

Vetus dictum esse ait Guilhelmus Goudanus, ut canẽ cædas, facile inueniri baculum. Malus, si libitũ fuerit, quo iure, quaq́; iniuria te præcipitem dabit.

De opilione & agricolis.

PVer editiore pratulo oues pascebat, atq; per iocũ terq́; quaterq́; lupum adesse clamitans: agricolas undiq; exciebat: illi sæpius illusi, serio auxilium im-

ploranti, dum non subueniunt, fiunt oues præda lupo.

Morale.

Si mentiri insueuerit quispiam, huic si qñ uerũ narrare cœperit, haud facile habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apd' Horat. de Plano scurra iocus

Nec semel irrisus triuijs attollere crura,
Fracto crure Planum, licet illi plurima manet
Lachryma, per sanctum iuratus dicat Osirim.
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, uicinia rauca reclamat.

De aquila & coruo.

RVpe editißima in agni tergum deuolat aquila, uidens id coruus, imitari (uelut simius) gestat aquilam, in arietis uellus se demittit, demissus impeditur, impeditus compræhenditur, cõpræhensus proijcitur pueris.

Morale.

Nõ aliorũ, sed sua se quisq; uirtute æstimet. Tuo te pede metire, inquit Horatius. Id uelis, id tentes, qd' poßis.

De cane inuido & boue.

PRæsepio fœni pleno deambebat canis, uenit bos ut comedat. Ille sese surrigens, prohibere. Bos, dij te cum tua istac inuidẽtia perdant, inquit, qui nec fœno uesceris, nec eo me uesci sinis.

Morale.

Eo sunt ingenio pleriq;, ut alijs inuideant, quod ipsi mentis inopia assequi nequeunt.

De cornice & oue.

Stsepitat

STrepitat in ouiculæ dorso cornicula. Ouis, cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix: scio quibus insultes, placidis molesta, sæuis amica.

Morale.

Impotenti, & syncero perpetua est cum malis parata certatio, illiditur solo innocentißimus quisq; : nocentis uero præferocis hominis aures adstrepit nemo.

De pauone & luscinia.

PAuo apud summi Iouis sororē & coniugem Iunonem queritur lusciniam suaue cantillare, se ob raucā rauim ab oïb9 irrideri. Cui Iuno, dos sua à dijs cuiq;. Luscinia cantu, tu plumis lōge superas. unumquēq; sua sorte decet esse contentum.

Morale.

Quæ diui largiuntur, grato sumamus animo, neq; maiora quæsierimus. Superi temere agunt nihil.

De mustela seniculo & muribus.

MVstela præ senio uiribus carēs, mures iam ita ut solet, insequi non ualebat, meditari cœpit dolum, in farinulæ se colliculam illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem uenetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unū omnes à mustela uorantur.

Morale.

Vbi uiribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. Lysander Lacedæmonius subinde dicere solebat, Quo non perueniret leonina pellis, uulpinam assuendam esse, Quod sic lucidius dixeris: Vbi uirtus non

ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

APOLOGVS EX MANTVAno traductus.

RVſticus quidam ex malo, quã in proximo habebat agello, ſapidiſsima quotannis legebat poma, hero lecta donabat urbano: q illectus incredibili pomorũ dulcedine, malum tandem ad ſe transtulit: ea ueterrima repente exaruit, atq; ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamilias nunciaretur, heu difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborẽ, ſatis ſuperq; fuerat, ſi frenos meæ nouiſſem ĩponere cupiditati, fructus ramo decerpere. Hanc fabulam ſic Mantuanus.

Ruſticus ex malo dulciſsima poma legebat,
Vnde dare urbano dona ſolebat hero.
Aſt herus illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, translata repente
Aruit, & proles cum genitrice obijt.
Heu male transfertur ſenio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma ſatis.

Morale.

Qui nimium ſapiunt, atq; inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt: cohibet qui ſua uota ſapit.

FABVLAE M. PETRO SCOTO VIRO ornatiſs. eidemq; hũaniſsimo, ſcriptæ à Barlando.

De leone & rana.

AVdire uocem uiſus leo proſilijt, ſubſiſtit nõ ſine trepi

trepidatione magni quippiam expectans: egreditur tandem aquis ranula. Leo deposito metu appropians, bestiolam proculcat pedibus. Morale.

Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guilhelmo Goudano uersa fabula de partu montium.

De formica.

SItiens uenit ad fontē ut biberet formica, incidit forte in puteū, opitulatur eminus ex arbore deiecto ramo columba. Ramū conscendens formica, seruatur: adest columbā ut capiat auceps: nō sinit formica, aucupis pedē arripit mordicus, auolat columba. Morale.

Docet hæc fabula præclare meritis referendam esse gratiam.

De auibus.

GEns auiū cum libere uagaretur, optabat sibi dari regem. Pauo se in primis dignum, qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus: Hoc in regem accepto, pica: ô rex, inquit, si te imperante, aquila nos præstrenue (ut solet) insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto seruabis? Morale.

In principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda est, & prudentia.

De ægroto & medico.

MEdicus curabat ægrotum, ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus: hic, iquit, intempe rantia perijt.

Morale.

Bibacitatem & libidinem, nisi quis mature reliquerit, aut nunquam perueniet ad senectutem, aut perbreuem est habiturus senectutem.

De leone & alijs.

LEo, asinus, uulpes eunt uenatum, capitur ampla uenatio, capta partiri iussa. Asino singulas singulis parteis ponente, irrugijt leo, asinum rapit, ac laniat. Postea uulpeculæ id dat negocij, quæ astutior, cum leoni longe optima posita parte, sibi uix minimam particulam reseruasset. rogat leo, à quo sic docta sit: cui illa: huius me, inquit, calamitas docuit: mortuum asinum ostendens.

Morale.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De hœdo & lupo.

E Fenestra prospectans hœdus, prætereuntem lupum conuitijs incessere audebat. Cui lupus: non tu ait, scelestæ mihi conuitiaris, sed locus.

Morale.

Et tempus & locus sæpe audaciam addunt homini.

De asino.

ASinus de hortulani sæuitia querens, Ioui supplicat aliũ dari herũ. Exaudire Iupiter uota asini, dat tegulariũ. Apud quem cum tegulas grauioraq; tergo uectaret onera, accessit rursus Iouẽ, orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter, ille tamen non destitit instare, orare usq; adeo donec perpelleret. Dat ille coriarium,

quem

quem ubi pernouit asellus: me miserũ, inquit, qui dũ nullo sum contentus domino, in eũ inciderim, qui nec corio quidem meo, quantũ auguror, parcet. Morale.

Semper damnamus quæ præsentia sunt, & noua appetimus: quæ (ut dici solet) ueteribus non sunt potiora.

De anu & ancillis.

ANus quædã domi habebat ancillas complureis, quas quotidie anteq̃ lucesceret, ad galli gallinacei, quẽ domi alebat, cantũ excitabat ad opus. Ancillæ quotidiani tandem negocij commotæ tædio, gallũ obtruncant, sperãtes iam necato illo, in medios sese dies dormituras. Sed hæc spes miseras frustrata est: Hera enim, ut interemptum gallũ resciuit, intempesta deinceps nocte surgere iubet. Morale.

Non pauci grauius malum dum student euitare, in alterum diuersum incidunt. Peruulgatum est:

Incidit in Scyllam, qui uult uitare Carybdim.

De asino & equo.

ASinus beatũ putabat equũ, q; pinguis esset, & in ocio degeret: se uero ĩfelicẽ dicebat, qd' macilẽtus esset, ac strigosus, quotidieq; ferẽdis oneribꝰ ab immiti hero exerceretur. Haud multo post ad arma cõclamatũ est, tũ equus nõ eqtẽ dorso, nõ frenũ repulit ore, nec telũ corpore. Hoc uiso, asinus magnas dijs grãs agebat, quod non equũ se, sed asinũ fecissent. Morale.

Miseri sunt, quos uulgus beatos iudicat, & non

pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem oĩm rerũ compotem uidet, nõ considerãs in quantas rex solicitudines distrahatur, dũ interim ipse optima cum paupertate cantillet.

De leone & capra.

EDita rupe ambulantẽ caprã forte conspicatus leo, monet ut potius in uiride pratũ descendat. Capra facerẽ fortaßis, inquit, si tu abesses, qui mihi nõ istud suades, ut ego inde ullam capiam uoluptatem, sed ut tu habeas, quòd uores famelicus. Morale.

Omnibus ne habeas fidem: quidam enim non tibi, sed sibi consulunt.

De uulture aliisq; auibus.

ANnuum se natalẽ celebrare adsimulat uultur, auiculas ad coenam inuitat: ueniũt pleræq; oẽs uenientes magno plausu, fauoribusq; accipit, acceptus laniat uultur. Morale.

Non sunt amici omnes, qui blande dicunt, aut benigne se facere uelle simulãt. latent sub hoc melle uenena.

De anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrũ uastabãt, qbus auditis rustici, protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ auolant grues, capiuntur anseres: qui impediti corporis onere, subuolare non poterant.

Morale.

Expugnata ab hostibus urbe, facile se subducit in ops

ops, at diues seruit captus. In bello diuitiæ magis oneri sunt quàm usui.

De Ioue & simia.

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitißimos ederet liberos, conuocari iubet quicquid uspiã est animantium. Concurritur ad Iouem undiq;, aderat iam alituum pecudumq; genus: inter quos & simia deformes catulos brachio gestans, cũ aduenisset, à risu nemo tẽperare potuit: quinetiam Iupiter ipse profuse ad modũ risit. Ibi continuo simia ipsa, imò inquit, nouit & Iupiter iudex noster catulos meos magnopere omnes quotquot adsunt præcellere. Morale.

Suum cuiq; pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyllijs:

Quæ minime sunt pulchra, ea pulchra uidẽtur amanti.

ANIANI FABVLAE, HAdriano Barlando interprete.

De quercu & arundine.

FASTVS OLIM ATQVE adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est: si nunc, inquiens pectus animosum tibi, procede agedũ ad pugnam, ut noster duarũ euentus ostendat, utra uiribus præstet. Arundo quercus cantũ, exultationẽ, fortitudinisq; agitationẽ uanã nihil mirata,

ſic reſpondit: certamē nūc abnuo, nec mee ſortis me piget. Nā ſi in omnē partē mobilis, tēpeſtates tū puincœ ſonoras, tu ſi ſemel uaſto rex Aeolus antro luctātes emiſerit uentos, cōcides, & mihi tū rideberis. Morale.

Declarat hæc fabella, nō eos ſemper fortiſsimos eſſe, qui nulla etiam laceßiti iniuria, alijs inſultant.

De piſcatore & piſciculo.

Piſcator iacto in aquam hamo cibis illito, piſciculū eduxit: orat, obſecratq; captiuus ſe minutulū uti abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea maiore potiatur. Piſcator: ego, inquit, ſpem precio non emo: quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut quicquid poſſem, mallem auferre potius in præſentia. Morale.

Hæc nos monet fabella, ne certa unquā incertorū ſpe unguibus amittamus. Quid enim ſtultius (ut eſt apud Ciceronem) quàm incerta pro certis habere?

De formica & cicada.

Appetente hyeme, frumentum in areolam ad ſolem trahebat formica: Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica: cur non, inquit, & tu meo exēplo æſtate trahis quodamq; potes, atq; addis aceruo? Reſpondit illa, ſibi id temporis cantādo tranſigi. Ridēs formica: ſi, ait, æſtate cantitare ſoles, merito nunc eſuris.

Morale.

Monemur hac fabula, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea, quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus.

Per

Per hyemem senectutem intellige: Per æstatem adolescẽtiam, & florem illum ætatis.

De leone & tauro.

LEonem fugitabat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minitabatur fronte: ad quem plenus iræ taurus: non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem: qui nisi tergo hæreret meo, iam scires non ita paruam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de uulnere sanguinem.

Morale.

Calamitosis non est addenda calamitas. Sat miser est, qui semel est miser.

FABVLAE ANIANI GVILELMO Hermanno diui Augustini ordinis canonico, interprete.

De nutrice & lupo.

NVTRIX MINATVR PVErum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id forte audit: spe cibi manet ad fores. Puer tandem silescit obrepẽte somno. Regreditur lupus in syluam ieiunus & inanis. Lupa, ubi sit præda sciscitatur. Gemebundus ille: uerba, inquit, mihi data sunt. Puerum plorantem se abijcere minabatur nutrix, at fefellit.

Morale.

Fœminæ non est habenda fides.

De lu

De testudine & aquila.

Coeperat testudinem tædium reptandi. Si quis eã in cœlũ tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustollit eam aquila, poscit præmiũ. Non habentem, fodit unguibus. Ita testudo, quæ cõcupijt uidere astra, ĩ astris uitam reliquit. Morale.

Tua sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti: facti sublimes, inciderunt in pericula.

De cancris matre & filio.

Cancrum retrogradum monet mater antrorsum ut eat. Filius respondet: Mater, inquit, i præ, sequar. Morale.

Nullũ repræhẽderis uicij, cuiꝰ ipse queas repræhẽdi.

De sole & Aquilone.

Sol & uentus aquilo certant, uter sit fortior. Conuẽtũ est experiri uires in uiatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nymbo uiatorem aggreditur: ac ille non desistit, amictũ gradiendo duplicans. Assunt uices solis. Qui nymbo paulatim euicto, emolitur radios. Incipit uiator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacũ, atq; sub frondoso nemore abiecta mantica, resedit. Ita soli contigit uictoria. Morale.

Qui cum certes etiam atque etiam uide. Nam & si tu fortis es, est forsitan alius te fortior. Aut si nõ fortior, certe

certe callidior, ut consilio suo tuum uincat robur.

De asino.

ASinus uenit in syluam, offendit exuuias leonis: Quibus indutus, redit in pascua, greges armēta q; territat, & fugat. Venit q pdiderat, quæritat suū asinū. Asin9 uiso hero occurrit, imò cū rugitu suo incurrit. At herus præhēsis, quæ extabāt auriculis, alios licet, inquit, fallas: ego te aselle mi probe noui. Morale.

Quod non es, ne te esse simules. Nō doctum cum sis indoctus: non diuitem, non nobilem, cum sis pauper & ignobilis, te iactes. Vero enim comperto rideberis.

De rana & uulpe.

RAna egressa paludem, in syluis apud feras medicinam profitetur. Ait se nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Ceteris habētibus fidem, illusit uulpes: An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui sic pallet os? Quin curet seipsam? Sic illusit uulpes. Est enim ranæ os cæruleo colore. Morale.

Sulticiæ est profiteri quod nescias, & ridiculum.

De cane mordaci.

CAni subinde homines mordenti, ut sibi quisq; caueret, alligarat dominus nolam. Canis ratus uirtuti suæ tributum decus, suos populares despicit. Accedit ad hunc canū aliquis iam ætate atq; authoritate grauis, monens eū ne erret. Nam ista, inquit, nola data est tibi in dedecus, non in decus. Morale.

Gloriosus

Gloriosus interdũ sibi ducit laudi, quod ipsi est uituperio.

De camelo.

CAmelus sui pœnitẽs querebatur tauros insignes ire geminis cornibus, se inermem obiectum cæteris animalibus: orat Iouẽ donari sibi cornua. Ridet Iupiter stulticiam cameli, nec modo uotũ negat, uerũ & auriculas bestiæ decurtat.

Morale.

Sit quisq; fortuna contentus sua. Etenim multi fortunã secuti meliorem, incurrere peiorem.

De duobus amicis & urso.

DVo amici faciunt iter: occurrit in itinere ursus. Vnus arbore conscensa, pericula euitat. Alter cum spes fugæ non esset, collidit se humi. Accedit belua, contrectat iacentem, os explorat & aures. Homine spiritum continente ac motũ: ursus, quia mortuis parcit, ratus cadauer esse, innocuus discedit. Percontanti postea socio, quidnam bestia dixisset iacenti in aurem: hoc monuisse, ait, ne unquam cum illiusmodi amicis iter faceret.

Morale.

Rara auis in terris, nigroq; simillima cygno, fides est. Verum amicũ res aduersæ, & pericula monstrant.

De equite caluo.

EQues caluus illigarat pileo comam fictitiam. Venit in campũ acri spirante borea: ac dum male obseruat capillatũ galerum, subito apparet caluities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipse ridet: Quid noui

est

est, inquit, auolare capillos alienos, cum olim defluxerint, qui fuerant mei? Morale.

Belle fecit eques, qui non est indignatus: sed cũ ridentibus risit. Socrates uero cum accepisset in foro alapam, hoc modo respondit: Molestum esse, nescire homines quando debeant prodire cum galea.

De duabus ollis.

DVæ ollæ stetere in ripa: altera erat lutea, altera ærea: utrãq; tulit uis fluuij. Luteæ collisionẽ metuenti, respondit ærea: ne quid timeat, sese enim ne collidatur, satis curaturam. Tum altera: seu me, inquit, tecũ, seu te mecum flumen colliserit, cum meo utrunq; fiet periculo, quare certum est à te separari.

Morale.

Satius est uiuere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim potest esse periculũ tibi, nõ illi à te.

De rustico & fortuna.

RVsticus cum araret, offendebat in sulcis thesaurũ. Gratias agit telluri, quæ hunc dedisset. Fortuna uidens nihil honoris habere sibi, ita est secum locuta: Thesauro reperto, stolidus mihi nõ est gratus: At eo ipso thesauro postea amisso, me primam omnium uotis & clamore solicitabit. Morale.

Beneficio accepto, grati simus bene de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est, etiam beneficio, qđ iam acceperit, priuari.

De tauro

De tauro & capro.

FVgit leonem taurus, uenit ad ſpeluncam quærens latibulū. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his uerbis bos emugijt: Tu equidem cornibus tuis meā excipis fugā. Verū ſi abierit quē fugio, quā tū à uiribus tauri diſtet caper, tū ſenties. Morale.

Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendū, aut certe nō [redacted] cendū: quiſquis enim à miſerorū iniuria [redacted] temperauerit: ſi (ut eſt fortuna mutabilis) miſeris redierit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris [redacted] pœnitebit.

De ſimia & eius prole.

OMneis animantes ſuo conſpectui Iupiter adeſſe iuſſerat, cuiuſnam ſoboles eſſet pulcherrima iudicaturus. Properant feræ, aduolant aues, necnon ad id certamē adnatant piſces. Omniū poſtrema feſtinat ſimia trahens ſecum ſuam prolem. Cuius quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, ſic infit: Maneat cui fauerit Iupiter uictoria: Meo tamen iudicio, hic [redacted] natus eſt bellus, & omniū natis iure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Iuppiter. Morale.

Et nos, & noſtra nobis placent. Sed de nobis, & de noſtris factis, aliorum ſit iudiciū: [redacted] ſi ipſi iudicemus, [redacted] ſimia rideamur.

De pauone & grue.

PAuo & grus unà cœnant: pauo ſe iactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pauonem

formosis esse pennis: se tamen, dum uix tectis superuolat pauo, aīoso uolatu penetrare nubes. Morale.

Nemo alterum contempserit. Sua cuiq; dos, sua cuiq; est uirtus: q tua uirtute caret, forsan habet, qua careas tu.

De quercu & arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen præcipitatur. Dumq; fluitat, hæret forte ramis suis in arundine: miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hæc respondet, cedendo & declinando se esse tutam, inclinare ad Notū, ad Boreā, ad omnē flatū. Nec mirū esse quòd quercus exciderit, quæ non cedere, sed resistere concupiuit. Morale.

Potentiori ne resistas, sed hūc cedendo et ferēdo uincas. Quod pulchre docet facundißimus poëtarū Vergi.

Nate dea quò fata trahunt retrahuntq; sequamur,
Quicquid erit, superāda omnis fortuna ferendo est.

De tigride & uulpe.

VEnator iaculis agitabat feras. Tigris iubet oēs feras absistere, sese unam, ait, bellū confecturā. Pergit uenator iaculari, tigris oppidò sauciatur. Fugientem è prælio, telumq; extrahentē, percontatur uulpes, quisnam ualentē beluam tam ualde uulnerasset. Respōdit se authorem uulneris haud nosse: uerum ex uulneris magnitudine capere se coniecturam, aliquem fuisse uirum. Morale.

Fortes plerunque sunt temerarij, & ars uim, inge-

genium fortitudinem superat.

De tauris & leone.

QVatuor fuere tauri, quibus placuit cõmunem ipsorum esse salutem, & cõmune periculũ. Videt leo simul pascentes: & si esurit, tamen coniunctos aggredi metuit. Primum dat operam uerbis fallacibus segregare, tum segregatos laniat. Morale.

Cõcordia nihil est firmius: discordia etiã fortes reddit imbecilles.

De abiete & dumo.

FErtur olim abies despicere dumos, iactitat se proceram esse, locari in ædibus, cum uelo stare in nauibus: dumos autem humiles, uiles, nulli usui idoneos. Quorum quidem tale fuit responsum: Tu sanè abies tuis gloriare bonis, ut nostris insultes malis. Verũ nec tua refers mala, & nostra præteris bona. Cũ tu sonanti detrunc are securi, quàm uelles tũ nobis, qui securi sumus, esse te similem? Morale.

Et summæ fortunæ sua insunt mala, & humili fortunæ sua bona. Vt nil aliud nunc dicam, hæc secura est ac tuta: illa nec extra metum est, nec caret periculo. Horatius canit in lyricis.

Celsæ grauiore casu
Decidunt turres, feriuntq; summos
Fulgura montes.

De piscatore & pisciculo.

SVbductus hamo pisciculus, orat piscatorem se dimitti

mitti. Ait modo se à matre fusum, atq; mensam, cũ ad huc minutus sit, nõ multum iuuare. Si dimittat, postea grandem ultro ad hamum eius rediturũ. Piscator negat se dimittere prædam certam, licet exiguam. Quid habe am, inquit, scio: quid sim habiturus nescio. Ego spem precio non emo. Morale.

Certum præstat incerto, præsens futuro. & si non-nunqnam exile commodum omissum, attulit magnum.

De alite & pullis eius.

ALes positos in segete pullos monet, ut dũ ipsa abest diligenter attendant, si fiat sermo de occa tione. Redeunti è pastu matri pulli anxij narrant dñm agri operam illam mandasse uicinis. Respondet, nihil esse pericli. Itẽ alio die trepidi aiunt rogatos ad metendũ esse amicos. Iterũ iubet illa, ut sint securi. Tertio ut audiuit ipsum dñm cũ filio statuisse postero mane cũ fal ce messem intrare: iam, inquit, tempus est, ut fugiamus: uicinos & amicos non timui: quia non uenturos sciui. Timeo dominũ, illi enim res est cordi. Morale.

Socordes alienis in rebus pleriq; sumus, qđ si qd recte curatum uelis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De auaro & inuido.

DVo homines orabant Iouem, cupidus & inuidus. Mittitur à Ioue Apollo, per hunc ut eorũ uotis satisfiat. dat hic optandi utriq; liberã facultatem hac conditione, ut quodcunq; petisset alter, id ipsum al-

ter acciperet duplicatũ. Hæret diu cupidus, cũ nihil putat fore satis. Petit tandẽ non pauca. Et duplũ accipit socius. Porrò inuidus hoc petit, ut ipse uno priuetur oculorũ, lætus sociũ mulctandũ esse utroq;. Morale.

Auariciam quid poßit satiare? Inuidia uero dementius est nihil. Quæ dummodo noceat alteri, sibi met imprecatur malum.

De leone & capella.

VIdit leo pendere dumosa de rupe capellã: suadet descendere, ut in campo thymũ salicesq; carp... Recusat capella descẽdere, uerba q̃dẽ eius haud sane mala, sed mentẽ esse plenã doli reclamãs. Morale.

Cogita qs q̃d suadeat, multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De cornice & urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec ualet. Tũ lectos ex arena scrupulos iniectat, hoc modo aqua leuatur, & cornix bibit. Morale.

Interdum id quod non potes efficere ui, efficies prudentia & consilio.

De leone & uenatore.

LItigat leo cũ uenatore, suã præfert fortitudinẽ hominis fortitudini. Post lõga iurgia uenator ducit leonẽ ad mauseolũ, in quo sculpt9 erat leo, caput deponẽs in gremiũ uiri. negat fera id satis esse iudicij: hoïes

enim

enim sculpere qđ uellent, ait: ꝙ si & leones forent arti ficæs, iã uirũ sculptũ iri sub pedibus leonis. Morale.

Quisq; quo ad potest, & dicit & facit, quod suæ parti & caussæ putat prodesse.

De puero & fure.

SEdebat puer flens ad puteum. Fur rogat caussam flẽdi. Puer dicit rupto fune incidisse in aquas urnã auri. Homo exuit se, insilit in puteũ, quærit. Vase non inuento cõscendit, atq; ibi nec puerũ, nec suã inuenit tunicã. Puer qppe sublata tunica fugerat. Morale.

Falluntur interdum, qui fallere solent.

De rustico & iuuenco

ERat rustico iuuencus, uinculi omnis, iugiq; impatiens. Homo astutulus, bestiæ resecat cornua: cornibus enim petebat. Tũ iũgit nõ currui, sed aratro: ne, ut solet herũ pulsaret calcibus, stiuam ipse tenet, gaudens industria effecisse, ut iã foret tutus & à cornibus & ab ungulis. Sed qd euenit? Taurus subinde resistens spargẽdo pedibus, os caputq; rustici opplet arena. Moral.

Sunt nõnulli sic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo consilio tractari.

De satyro & uiatore.

SAtyrus, q deus nemorũ olim est habitus, uiatorẽ niue obrutũ, atq; algore enectũ miseratus, ducit in antrũ suũ, fouet igni. Spirantem aũt in manus, percontatur caussam. Qui respõdens, ut calefiant, inqt. Postea

cum accumberent, sufflat uiator in polenta. Qđ cur faceret interrogatus: ut frigescat, inquit. Tũ continuo Satyrus uiatorem eijciens: nolo, inquit, in meo sit antro, cui tam diuersum est os. Morale.

Caue sit in tuo conuictu homo duplici ore, quiq; in sermone sit Protheus.

De apro & rustico.

APro uastanti segetes, rusticus præcidit auriculã. Iterũ deprehenso precidit alteram. Et tunc quoq; redeuntẽ capit: captũ portat in urbẽ destinatum lau c æ sui patroni. Secta iã in cõuiuio belua, nusq̃ apparet cor. Excãdescẽte hero, & flagitãte cocos, uillicus respõdet: Patrone, inquit, nõ est mirũ nõ apparere cor; nam credo stultum aprum nunq̃ cor habuisse. Nã si cor habuisset, nunq̃ in pœnã suam ad meas segetes toties redijsset. Sic rusticus. At omnes conuiuæ emori ri su, cachinnari de stulticia rustici. Morale.

Multorum hominum tam est excors uita, ut an cor habeant, posis ambigere.

De tauro & mure.

MVs tauri pedem momorderat, fugiens in antrũ suũ. Taurus uibrat cornua, quærit hostẽ, nusq̃ uidet, irridet eũ mus: Quia, inquit, robustus es ac uastus, non idcirco quemuis contempseris. Nũc te, & quidem gratis, læsit exiguus mus. Morale.

Tritum est illud uerbum, quod significantius nostrate lingua dixerim: Niemant soll uerachten seynen

feindt

feindt. Latine sic: Nemo suum hostem floccipendat.

De rustico & Hercule.

RVstici currus hæret in profundo luto. Mox supinus deū Herculem implorat. Intonat uox è coelo: inepte, inquit, flagella equos, & ipse annitere rotis, atq; tum Herculem uocato, tū enim aderit Hercules uocatus. Morale.

Nihil prosunt ociosa uota, quæ sanè deus nō audit. Iuua temet (inquiunt) ipse, tum iuuabit te deus.

De ansere.

FVit anser qui ponebat oua aurea, singulis diebus singula. Dominus ut subito fiat diues, anserem iugulat, sperans intus latere gazam. Sed ansere inuento uacuo, stupet miser, anxieq; dehinc suspirat ac plangit, & rem & spem periisse. Morale.

Moderāda sunt uota. Curandū est, ne uel præproperi simus, uel nimij. Nam & festinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.

De cicada & formica.

CVm per æstatem cicada cantat, formica suā exercet messem, trahit in antrum grana, reponens in hyemē. Sæuiente bruma, famelica cicada uenit ad formicam, mendicat uictū. Renuit formica, dictitans sese dū illa cantabat, laborasse. Morale.

Qui segnis est in iuuenta, egebit in senecta: & qui non parcit, olim mendicabit.

De simia & duobus eius natis.

Simia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis. atq; cum incidißet terror, uitatura periculum, dilectũ præhendit ulnis: quem dum præceps fugitat, collidit petræ atq; enecat: neglectus aũt qui in hirsuto hæserat tergo fugientis, mansit incolumis. Morale.

Solet euenire, ut ipsi parentes filio, quem tenere amant, præ nimia indulgentia sint mali occasio, & periculi: eo quem minus amarunt, præstante se strenuum ac probum.

De boue & iuuenco.

Bos iam grandis æuo quotidie trahebat aratrum, iuuẽcus laboris expers, uicinis exultat in pascuis ac tandem insultat fortunæ senioris: iactat se iugi ac uinculi inscium, se liberum, se ociosum, illi attritum esse labore collũ. Deniq; se glabrum ac nitidũ, illũ esse hirtũ ac squalidũ. Senior tũ quidẽ nihil contra, sed breui post tempore uidet hũc insultorem duci ad aras: ac tũ hisce uerbis affatur: Quô tua mollis uita peruenit? Securum istud ocium rediit ad securim. Iam saltẽ (ut opinor) potius suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm ociũ, qđ nunc te traxit ad necem. Morale.

Ad uitam recte gerendam opus est labore & uiglãtia. Socors autem & uoluptati deditus, suarum rerum, quem nolet, sortietur exitum.

De ca

De cane & leone.

OCcurrit canis leoni, iocatur: quid tu miſer exhauſtus inedia percurris ſyluas & deuia? Me ſpecta pinguē ac nitidū, atq; hæc non labore cōſequor, ſed otio. Tum leo: Habes tu quidem tuas epulas, ſed habes ſtolide etiam uincula. Tu ſeruus eſto, qui ſeruire potes, equidem ſum liber, nec ſeruire uolo. Morale.

Pulchre reſpondit leo: quibuslibet enim rebus potior eſt libertas.

De piſcibus.

PIſcis fluuialis ui fluminis correptus eſt in mare. Vbi ſuā efferēs nobilitatē: omne marinū genus uilipendebat. Nō tulit hoc phoca, ſed ait tūc fore indiciū nobilitatis, ſi cū phoca captus portetur ad forū: ſe emptū iri à nobilibus, illum autem à plebe. Morale.

Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & iactent. Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.

De pardo & uulpecula.

PArdus cui pictū eſt etiā tergū, cæteris feris etiā leonibus deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hūc uulpecula, ſuadet nō ſupbire, dicēs, illi q̄dē ſpecioſam eſſe pellē: ſibi uero ſpecioſam eſſe mentē. Morale.

Diſcrimen eſt bonorum & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ. Vtriſq; illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBVS adagiorum Erasmi desumpti ad communem puerorum fructum.

De uulpecula & pardale.

Vm aliqñ pardalis uulpem præ se cõtemneret, q, ipsa pellẽ haberet omnigenis colorũ maculis uariegatã, respõdit uulpes, sibi id decoris in animo esse, qđ illi esset in cute. Morale.

Neq; uero paulò satius est ingenio præditũ esse uafro, quàm cute uersicolore.

De uulpe & fele.

Cum aliquãdo uulpes in colloquio, quod illi erat cũ fele, iactaret sibi uarias esse tegnas, adeo ut uel perã haberet dolis refertam. Feles autem responderet sibi unicam dũtaxat artem esse, cui fideret si quid esset discriminis. Inter confabulandum repente canũ accurrentium tumultus auditur. Ibi feles in arborem altissimã subsilijt, cum uulpes interim à canum agmine cincta, capitur. Morale.

Innuit fabula præstabilius esse nonnunq̃ unicũ cõsiliũ, mõ id sit uerũ & efficax, q̃ plures dolos, consiliaq; friuola.

De rege & simijs.

Rex quidam Aegyptius aliquot simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. ut enim nullũ animal ad figuram hominis propius accedit, ita nec ali

ad

ud actus humanos aut melius aut libẽtius imitatur. Artẽ itaq; saltandi protinus edoctæ, saltare cœperunt, insignibus indutæ purpuris, ac psonatæ. Multoq; iã tempore maiorẽ in modũ placebat spectaculũ, donec è spectatorib9 facetus quispiã, nuces, quas clanculũ in sinu gestabat, in mediũ abiecit: ibi statim simiæ simulatq; nuces uidissẽt, oblitæ choreæ, id esse cœperũt, qđ ante fuerãt, ac repẽte è saltatricibus in simias redierũt. Cõtritisq; psonis, dilaceratis uestibus, p nucibus inter se depugnabãt, nõ sine maximo spectatorũ risu. Morale.

Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De asino & uiatoribus.

DVo quidã cum in desertis locis asinum quẽpiam forte fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret. Nã utriq; pariter à fortuna uidebatur obiect9. Hac interim de re illis inuicem altercantibus, asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est. Morale.

Quidam à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam uti nesciunt, excidunt.

De piscatoribus.

PIscatores aliquot iacto reti testudines eduxerunt, eas cum essent inter sese partiti, neq; sufficerẽt omnibus comedendis, Mercurium forte accedentem inuitarunt ad conuiuium. At is intelligẽs se neutiquam humanitatis

nitatis gratia uocari: sed ut eos fastidito cibo subleuaret recusauit, iußitq; , ut ipsi suas testudines ederēt, quas cepissent. Morale.

Nōnulli posteaq̄ inconsulte quippiā adorti sunt, aliorū implorant auxilium, quos suo negocio admiscerāt.

De asino.

APud Cumanos asinus quispiā ptæsus seruitutē, abrupto loro in syluam aufugerat: illic forte repertū leonis exuuiū, corpori applicabat suo: atq; ita pro leone sese gerebat, hoīes pariter ac feras uoce caudaq; territās. nā Cumani leonē ignorant. Ad hūc igitur modū regnabat aliquādiu psonatus hic asinus, p leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiā Cumas pfectus, q sæpenumero uiderat & leonē & asinū, atq; ob id nō erat difficile dignoscere auriū prominentiū indicio, neq; non alijs quibusdā cōiecturis asinū esse depræhendit, ac probe fustigatū reduxit, dn̄oq; agnoscenti reddidit. Interim aūt risum nō mediocrē concitabat oībus Cumanis asinus iā agnitus, quos dudū creditus leo metu ppemodū exanimauerat. Morale.

Haud facile tegimus uicia, q̄ à puero nobiscū adoleuerunt.

De scarabeo & aquila.

SCarabeꝰ aliqn̄ spretꝰ ab aquila, cœpit de uindicta quoquo pacto sumenda cogitare. Peruestigauit ubi nam aquila nidū collocasset: adrepsit scarabeus, et oua simili dolo deiecit. Aqla cū sæpius domicilū cōmutasset

ſet, neq; qdquã ꝓficeret, Iouem patronũ adijt, exponit calamitatẽ ſuam, is iubet, ut ſuo in gremio ponat oua, uel iſthic in tuto futura. Et huc p ueſtis lacinias, ſinus'q; ꝑrepſit pertinax ſcarabeus, haudquaq̃ ſentiẽte Ioue Deinde ubi uidet oua cõmoueri Iupiter, neq; ſatis aĩad uertit, unde territus rei nouitate, excuſſo gremio, in terram deiecit. Morale.

Monet hæc fabula, neminem quantumuis puſillũ cõtemnendum eſſe.

De ſimijs & pardale.

IN Mauriſia ſimiarũ ingens copia. Pardalis aũt animal eſt natura ſimijs infeſtiſsimũ: quas tamẽ uiribus aſſequi non poteſt, nimirũ illis in ſummas arbores ſubuolantibus. His itaq; dolis in eas utitur: Sternit ſe ſupinam ſub ramis, ac porrectis cruribus emori fingit ſeſe. Gaudent eo ſpectaculo ſimiæ conſidentes in arbore: deinde ubi iam mortuã arbitrantur, unã aliquã emittunt exploraturam, num uere mortuus ſit hoſtis. Illa cautim ac pedetẽtim accedẽs, ubi nullũ uitæ uidet argumentũ, pardale nimirũ modis oĩbus cadauer imitante, demũ audet etiam cõſcendere. Quod ſimul ac reliquæ ſimiæ cõſpexerint, iam depoſito omni metu deſcendũt, et pardalim oĩa ferentẽ, circũſultant. Poſtremo cõculcant inſultantes ludibrij cauſſa, donec ſentiens illas iam ſaltando defatigatas, de repẽte reuiuiſcens, aliã dentibus, aliã unguibus corripit, dilaniat ac deuorat. Morale.

Hoſtem

Hostē simulantē uires deficere, summopre fugiēdū esse

DE SATYRO ET RVSTICO ANIani fabula, Erasmo quoq; interprete.

SAtyrus quidam cum uehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæuiente, à rustico quodam indu ctus est in hospitium. Admiratus autem cur homo insla ret in manus ori admotas, rogauit cur ita faceret. Is respōdet: ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. De inde ubi extructo foco, apposita mensa, in pultem feruidam rursum inflaret, magis etiā admiratus, sciscitatus est, quid hoc sibi uellet: uti pultem, inquit ille, nimiū feruentem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensa: quid ego audio, inquit, tun' eodem ex ore pariter et calidum & frigidum efflas? Valebis: neq; enim mihi ratio est cum huiusmodi homine commune habere hospitium.

Morale.

Notantur bilingues, qui eūdem modo laudant, modo uituperant.

IS, QVI EMENDANDIS IIS FABVlis præfectus fuit, sequentes apologos ex uarijs & his optimis authoribus collegit, ut à pueris quoq; legerentur, quibus nunquam est bene instructa, atq; copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATticarum Gellij Apologus, Aesopi Phrygis memoratu non inutilis.

Aeso-

ESOPVS ILLE E' PHRYgia fabulator, haud immerito sapiens existimatus est, cum quæ utilia moni tu suasuq; erant, non seuere, non imperiose præcepit & censuit, ut philosophis mos est, sed festiuos delectabilesq; apologos cõmentus, res salubriter, ac prospicienter animaduersas, in mentes animosq; hominum, cum audiendi quadam illecebra induit, uelut hæc eius fabella de auiculæ nidulo, lepide atq; iucunde præmonet, spem fiduciamq; rerũ, quas efficere quis posset, haud unquã in alio, sed in semetipso habendã. Auicula, inquit, est parua, nomẽ est cassita: habitat, nidulaturq; in segetibus, id fermè tempo ris ut appetit meßis, pullis iamiam plumantibus. Ea cassita in sementes quoq; forte concesserat tempestiuiores: propterea frumentis flauescentibus, pulli etiã tunc inuolucres erant. Cum igitur ipsa iret cibũ pullis quæsitũ, monet eos, ut si qd ibi nouæ rei fieret diceretur q;, aiaduerterent, idq; uti sibi, ubi redisset, nunciarent. Dominus postea segetũ illarum, filium adolescentẽ uocat: et uides'ne, inquit, hæc ematuruisse, & manus iam postulare? Idcirco die crastino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut ueniant, operamq; mutuã dent, & messem hanc nobis adiuuent: hæc ubi ille dixit, discessit. Atq; ubi redit caßita, pulli trepiduli circumstrepere, orareq; matrem, ut statim iam properet, atque

alium

alium in locum ſeſe aſportet : nam dominus, inquiunt, miſit, qui amicos rogaret, uti luce oriente ueniant, et [redacted] tant. Mater iubet eos à metu ocioſos eſſe. Si enim dominus, inqt, meſſem ad amicos reijcit, craſtino ſeges nõ metetur: neq; neceſſe eſt hodie ut uos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum uolat, dominus, quos rogauerat operitur. Sol feruet & fit nihil, & amici nulli erant. Tũ ille rurſum ad filiũ: amici iſti, inqt, magnã in partem ceſſatores ſunt, quin potius imus, & cognatos, et affines, uicinosq; noſtros oramus, ut adſint cras tempori ad metendum. Itidem hoc pulli pauefacti matri nunciant. Mater hortatur ut [redacted] quoq; ſine metu ac ſine cura ſint, cognatos affinesq; nullos fermè tam eſſe obſequibiles, ait, ut laborem capeſſendũ nihil cunctentur: & ſtatim dicto, obediant. Vos modo, inquit, aduertite, ſi modo quid denuo dicetur. Alia luce orta, auis in paſtum profecta eſt, cognati & affines operam, quam dare rogati ſunt, superſedent. Ad poſtremũ igitur dominus filio: ualeant, inquit, amici [redacted] propinquis. Affe[redacted] prima luce falces duas: unam egomet mihi, et [redacted] tibi capies alteram, & frumentum noſmetipſi manibus noſtris cras metemus. Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audiuit, tempus, inquit, eſt cedendi, & abeundi, fiet [redacted] dubio procul, qđ futurũ dixit. in ipſo enim iã uertitur cuia eſt res, non in alio unde petitur. Atq; ita caſſita nidum migrauit, & ſeges à domino demeſſa eſt.

Hæc

Hæc quidem est Aesopi fabula, de amicorũ plerũq; & propinquorũ leui & inani fiducia. Sed quid aliud sanctiores libri philosophorũ monẽt, quàm ut in nobis tãtũ ipsis nitamur? Alia autẽ oĩa quæ extra nos, extráq; nostrum animum sunt, neq; pro nostris, neq; pro nobis ducamus. Hunc Aesopi apologũ Q. Ennius in satyris scitè admodũ & uenustè uersibus quadratis cõposuit, quorũ duo postremi isti sunt, quos habere cordi & memoriæ operæprecium esse hercle puto:

Hoc erit tibi argumentũ semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere poßis.

Fabella ex Lamia Politiani desumpta.

AVes olim prope uniuersæ noctuam adierũt, rogaruntq; eam, ne posthac in ædium cauis nidificaret, sed in arborũ potius ramis, atq; inter frondes, ibi enim uernari suauius. Quin eidem quercũ modo enatam pusillã, tenellamq; adhuc ostendebãt: in qua scilicet molliter, ut aiebant, & sidere ipsa aliquando noctua, et suũ sibi construere nidũ posset. At illa facturã se negauit. Quin inuicem cõsilium dedit ijs, ne arbusculæ illi se crederent. Laturam enim quandoq; esse uiscũ, pestẽ uidelicet auiũ. Contempsere illæ (ut sunt leue genus, et uolaticũ) sapiẽtis unius noctuæ consiliũ. Iam quercus adoleuerat, iã patula, iã frõdosa erat. Ecce ibi aues illæ oẽs gregatim ramis inuolitant, lasciuiunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea uiscum protulerat,

atq; id hoĩes aĩaduerterant. Implicitæ ergo repẽte oẽs ibi pariter misellæ, ac frustra eas sera pœnitentia subijt, quod salubre illud consilium spreuissent. Atq; hoc esse aiunt: cur nunc aues omnes, ubiubi noctuã uiderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circunsidunt, circũuolitant. Etenim consilij illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stipantq; densa caterua, ut uidelicet ab ea sapere aliquãdo discãt. Sed opinor frustra, imò uero etiam interdũ cũ magno ipsarum malo. Nam ueteres illæ noctuæ reuera sapientes erãt. Nũc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarũ quidem plumas habent, & oculos, & rostrũ: sapientiam uero non habent.

Morale.

Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

APOLOGVS EX SECVNDO LIBRO Petri Criniti, de honesta disciplina desumptus.

SAta est olim cucurbita iuxta arborem pinũ, quæ grãdis admodũ & ramis patulis extabat. Cucurbita uero cum multis pluuijs, atq; cœli temperamento creuisset, lasciuire incipit, & ramulos audacius porrigere. Iam serpebat in pinũ, iam surgere, iã ramos & frondes ĩuoluere audebat, ampliora folia, cãdentes flores, prægrãdia poma, & uirescentia ostẽtãs. Itaq; tanto fastu atq; insolentia intumuit, ut pinũ arborem ausa sit aggredi: & uides, inqt, ut te supo, ut amplis folijs, ut uirore præsto, & iamiam ad cacumẽ prosurgo Tum pinus

quæ

quæ senili prudentia & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ita ad eam respõdit: Ego hic multas hyemes, calores, æstus, uariasq; calamitates perpessa: & adhuc integra cõsisto. Tu ad priõs rigores minus audaciæ habebis, cum et folia concident, & uiror omnis aberit. Morale.

Secundis rebus non esse superbiendum.

Fabella de coruo & lupis ex Ioanne Antonio Campano desumpta.

Coruus lupos per ardua montiũ iuga comitatur, partẽ sibi prædæ fieri postulat, qui eos secutus nullo tẽpore destituisset, sociusq; fuisset. Repulsus deinde à lupis tanq̃ nõ eos, sed prædã cibũq; secutus, nec minus luporũ si occiderentur, q̃ cæterorũ animaliũ extra fuisset uoraturus. Morale.

Non quid agamus semper inspiciendũ est, sed quo simus animo cum agimus.

Altera de partu terræ ex eodem.

Turgida olim facta tellus, & mirum in modũ tumida, magnũ aliquod paritura uidebatur. Accurrunt finitimi, stupẽt agricolæ, terræ partũ inter spẽ metũq; expectant. Alij Typhœa illũ centimanũ, alij mõtes erupturos putabãt. Aperitur terra, prodijt mus, & qđ miraculo fore omnibus arbitrabãtur, in risum atq; iocum conuerterunt. Morale.

Non semper credendum promißis magnificis.

Apologus de membris & uentre ex Plinio desumptus.

HVmani artus cum uentrem ociosum uiderent, ab eo discordarunt, & suum illi ministeriũ negauerunt. Cum eo pacto & ipsi quoq; deficerent, intellexerunt uentrẽ cibos acceptos per oĩa membra diuidere, & cum eo in gratiã redierunt. Morale.

Magnæ res discordia pereunt, concordia ualent.

De Arione & delphino fabula elegantißima ex lib. 16. A. Gel.

VEtus & nobilis Ario cãtator fidibus fuit: Is loco & oppido Methymneus, terra atq; insula omni Lesbius fuit. Eum Arionẽ rex Corinthi Periander amicũ, amatũq; habuit artis gratia. Is inde à rege proficiscitur, terras inclytas Siciliã atq; Italiã uisere. Vbi eo uenit, auresq; omniũ mentesq; in utriusq; terræ urbibus demulsit. In quæstibus istic & uoluptatibus amoribusq; hominũ fuit. Is tum postea grandi pecunia & re bona multa copiosus, Corinthũ instituit redire. Nauem igitur & nautas, ut notiores amicioresq; sibi, Corinthios delegit. Sed eo Corinthios hoĩe accepto, nauiq; in altũ prouecta, prædæ pecuniæq; cupidos, cœpisse consiliũ de necando Arione. Tum illũ ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraq; sua, ut haberent dedisse, uitam sibi modo ut parcerent, orauisse. Nautas precum eius harum commiseritos esse illactenus, ut ei necem adferre

adferre per uim suis manibus temperarent, sed imperauisse, ut iã statim corã desiliret præceps ĩ mare. Homo, inquit, ibi territus spe omni uitæ perdita, id unũ postea orauit, ut priusquàm mortẽ oppeteret, induere permitterent sua sibi indumenta, & fides capere, et canere carmen casus illius sibi consolabile. Feros et immanes nautas prolubium tamen audiendi subijt, quod orauerat, impetrat. Atq; ibi mox de more cinctus, amictus, ornatus, stansq; in summæ puppis foro, carmẽ qđ Orthiũ dicitur, uoce sublatissima cantauit. Ad postrema cantus cũ fidibus, ornatuq; omni, sicut stabat canebatq;, eiecit sese procul in profundum. Nautæ haudquaquam dubitantes quin perijsset, cursum quem facere cœperant, tenuerũt. Sed nouum & mirum, & piũ facinus contigit: delphinum repente inter undas adnauisse, & dorso super fluctus edito uectauisse, incolumiq; eũ corpore & ornatu, Tænarum in terram Laconicam deuexisse. Tum Arionẽ prorsus ex eo loco Corinthũ petiuisse, talemq; Periãdro regi, qualis delphino uectus fuerat, sese obtulisse, eiq; rem, sicuti acciderat, narrauisse. Regẽ isthæc parum credidisse, Arionẽ quasi falleret, custodiri iussisse: nautas requisitos, ablegato Arione, dissimulanter interrogasse, ecqd audiuissent in ijs locis, unde uenissent, super Arione? Eos dixisse, hominem cum inde irent, in terra Italia fuisse, eumq; illic bene agitare, & studijs, delectationibusq; urbium florere, atq; in gratia pecu-

niaq; magna fortunatum esse. Tũ inter hæc eorũ uerba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus se in salum eiaculauerat, extitisse. Nautas stupefactos conuictosq; ire inficias non quisse. Morale.

Documento est hæc fabula, plus aliquando inueniri in brutis animalibus clementiæ, quàm in ijs hominibus qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELII PHORcensis Apologus lepidißimus.

De aranea & podagra.

ARanea paululum à texẽdo opere quietior, animi relaxandi gratia commodum deambulabat. Huic se obuiam præbuit podagra, tametsi paßibus ambiguis admodum ægre illam assequeretur. Eius diei itinere utcunq; emenso, non longe aberant ab oppidulo, cui regionis eius incolæ Tichæ nomen indiderant. Vtriq; consiliũ fuit, conditionis suæ hospitem peruestigare. Aranea non maximopere data opera, in opulenti cuiusdam ciuis ædes diuertit. Inibi quaquauersum telas suas præpandebat, prætendebatq; retia, aderant ilico nescio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebãtur. Momontaneũ itaq; erat ipsius, quo etiamnũ cunq; se uerteret, ædificiũ. Nusquam etenim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera planè, quæ in tanta rerum omnium affluentia sola egebat, proturbaturq;.

Poda

Podagra uero mendicabuli instar uix tādem egestosi cuiuspiam tuguriolum impetrarat. In id loci cū decubuisset, nihil non experiebatur miseriarū. Apponebatur coenaturienti panis cibarius, aridis uix faucibus hianti hydropoterium. Iamq; diurno itinere lassescenti, thorus ligneus, nullis frōdibus, nullo gramine, sed prætenuibus paleis insternebatur. Atqui dicere non est huius instituti, q̄ conuenerit male mēbris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holosericæ stragula tam dura, tam barbari uilli. Oriente igitur uix tandē illo augusto sydere, quod exaudit, quod intuetur omnia: conuenere rursum aranea simul & podagra. Prior aranea præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat. Nunc hero exprobrans mundiciem, nunc nimiam scopariorum obseruantiam. Podagra contra de hospitis sui egestate cōpluria comminiscitur. Nec ociū habet administrare araneæ liuidas uibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram uero diuitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis uadit sententiam. Veruntamen tenebris iamiam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant, podagra instituti non immemor, pedetentim se in numosi cuiusdā domū illatebrauit. Qua commodū ab hero conspecta, dij boni qua beneuolentia, qua humanitate, quibus nominibus excipitur. Supponūtur, substruunturq; olorinæ cul-

citræ thoralia perdicum ſub alaribus plumis referta. Taceo uinũ dulce, uinum nigrum, Lesbium, Surrentinũ. Taceo ficedulas, phaſianos, atq; eas auiculas, quæ binis ſuperbiunt cordibus. In ſumma: nihil deliciarum, nihil uoluptatum non exhauriebat. Aranea pauperis caſam ingreſſa, telas orditur, quaquauorſum parietes interpatent, rheti ſuſpendit. Orbiculari operi manibus pedibusq; incumbit. Reficit abrupta, perficit intercepta. Et ut dicam breuiter, uacua dominatur in aula. Nullas inſidias, nullius formidat inſultus. Imò uero etiam iam ſcopis ſuperior omnibus. Non multo poſt podagra araneam conuenit, delicias ſuas, felicitatẽ, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, ædificandi texendiq; libertatem. Placuit tandẽ hæc utriſq; ſententia: Quorſumcunq; proficiſcerentur, podagram in diuitum domos, araneam in pauperum tuguria debere diuertere.

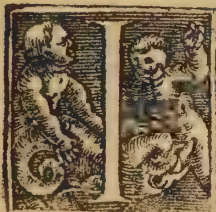
Morale.

Apologus hic tametſi ad uſus uarios accommodari queat, id tamen in primis declarat, alium alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea morborum domicilium eſſe diuitum aulas. Ad ultimum, nuſquam libertatem maiorem, quàm ubi diuitiarum minus.

Lauren

LAVRENTII ABSTEMII VIRI ELEGANtißimi, & amœni ingenij, fabulæ elegantiß. nuper per clarißimum poëtam & philosophum Gargetium emaculatæ.

DOMITIVS PALLADIVS SOVRAnus Pollioni Vadio, sacerdoti uenerando S. P. D.

IAM PRIDEM TVO SERmoni de Abstemio frequenti literarum consessu, Pollio uenerande, non inuitus interfui, cū minime prætextatis (ut ita dicam) laudibus hominem celebrares, adeoq; in arcē euasisti, ut nemo sanè (mea sententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde secedens diu hæc oīa mecū aīo uolutabā, unde tanta conflueret laudationis abundantia, unde tanta non uulgaris obseruatio emanaret, unde deniq; amicicia adeo pfecta exoriretur. Proculdubio nō aliunde mecū tandem collegi, q̄ ex præclare eius uirtutis noīe proficisci, cuius quidem uis magna & præpotens est: Quamobrem nō possum profecto non suspicere ingenīu tuū amabile, tuumq; aīm uirtutibus fultū diligentius nō admirari, q neq; ambitione, neq; inuidia, neq; aliquo alio liuore deuincitur. Siquidem oēs quas meretur Abstemius noster laudes, nō trāsis silentio, imò ad alias ipsas cumulandas ob eius in-

credibilem eloquētiam, ſingularemq́; doctrinam ultro accedis, idq́; haud ab re, cum pater omnium elegantiarū atq; idem leporum omnium merito ſit, & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officij gratia, aut temere dicantur quotidie, quemadmodum aliqua eius laborum monimenta exiſtere uidemus, quæ undique perfecta uerborū concinitate, perſpicaciſſimisq́; ſententijs ſcatent. Nam modo dicam de hoc apologorū libello nuper impreſſo, in quo perſpicua ac inſignis eius ingenij amœnitas non abſque laude maxima redundare uidetur. Quare non uereor, ut is remiſſo cuiuſcunq; animo peſſum eat, Abſtemioq́; (abſit inuidia uerbo) omnium quàm iucundiſſimo detrahatur. Cui & te & me ob tanti nominis celebritatem nulla unquam in re defuturos eſſe liquido conſtabit. Vale.

LAVRENTIVS ABSTEMIVS OCTAuiano Vbaldino comiti Meratelli S. P. D.

EDiturus hūc apologorum libellum, quem de numero fabularū Hecatomythium nuncupaui, multū diuq́; dubitaui Octauiane princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimum dedicarem. Nam cum tuam in me non ſine plurimis beneficijs perſpicerem beneuolentiam, non aliquid meorum uigiliarum tibi deuouere, ingratiſſimi hominis eſſe uidebatur. Rurſus cum tuorum in me officiorum numerum, diuinasq́; uirtutes tuas mecum ipſe reuoluerem, indignum tantis meritis

meritis, tantaq; sapientia munusculum hoc esse cernebam. Hanc tandem dubitationem meã amouit humanitas & prudentia tua, qua nõ tam res tibi dono datas, q̃ offerentium uoluntatem soles inspicere. Addidit quoq; mihi aĩm Guidus Vbaldus clarissimus dux, & princeps meus omni laude maior, qui opusculum meũ de nonnullis locis obscuris superiori anno ei dedicatum, uultu ita placido & serena fronte suscepit, ut sperare merito possem, hoc tibi qualecunq; fore non ingratũ. Non mediocriter etiã me incitarunt Georgius Emus pro Venetis hic agens legatus, non solum patricia nobilitate, uerum etiam bonarũ artium studijs clarus, & Carolus Verardus Cæsenas archidiaconus Cæsenæ, & Alexandri põtificis maximi cubicularius, uir omni literarũ genere præstans, necnon Renatus Melioratus, et Robetus Vrsus Ariminenses iurisconsulti clarissimi, nec minus, quæ humanitatis uocant studijs eruditi. Hi enim, alijq; complures optimi harum rerum censores, cum hunc libellum legissent, multis me uerbis sunt ad editionem cohortati. Non putaui igitur tam humano principi hoc munus ingratum futurũ, quod tot eruditis ante uiris placuisse cognoueram. Accipe igitur hoc quidquid est libelli ab Abstemio tuo, cuius mentem animumq; si penitus posses inspicere, in hac tenui re magnum munus tibi iudicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum scribendi laborẽ existimaret, præfatiunculam quandã
præponẽ

præponenda censui, qua intelligeretur doctos etiã et claros uiros in magnis rebus huiusmodi fabulis, non uoluptatis tantum, uerũ etiam utilitatis gratia delectatos. Sedulo dedimus operam, ut seria potius quàm iocos saperẽt: unde ridiculas multas, quæ inter componendũ sese mihi offerebant, cõsulto præterij: quia nimis lasciuæ, et tanti principis grauamine mihi uidebantur indignæ: nõ tamen ita agrestis esse uolui, quin eas aliqua urbanitate aspergerẽ, maxime ad principẽ scribens, cũ principes curarum mole preßi, soleant interdum recreandi animi gratia iocos appetere. Vale.

Eiusdem Abstemij Procemium.

Cogitanti mihi uaria scriptorũ genera, qui ut humanæ uitæ prodessent, cogitationes suas literarũ mandauere memoriæ, qui apologos scripsere, nõ postremo loco digni esse uidentur. Non enim modo mortalium animos incredibili quadã afficiunt uoluptate, uerũ etiam ad res honestas utilesq; peragendas suis fabellis magis, quàm Philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animus quadam iucunditate penetrãt, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commouendos animos ualent, quid uitandum, faciendumq; sit ostendũt, ut omnes etiam inuiti, illis assentire cogantur. Sensus enim audiendi fastidiosißimus, res etiam utiles honestasq; haud facile admittit, ni fuerint aliqua urbanitate conditæ. Testis quidam orator Atheniensis, qui

ad Athenienses uerba faciens, cum eos minus attentos uideret, rogauit, ut saltem fabulã audire dignarentur, quo impetrato: Ceres, inqt, & hirundo & anguilla similiter facientes, ad quendam fluuiũ peruenerunt. Hirundo quidem superuolauit, anguilla aũt amnem tranauit. Quod cum dixisset obticuit: Interrogantibus autem illis, quid Ceres egisset: Vobis, inquit, dea uestra succensuit, qui eos qui uobis utilia suadent, audire nolẽtes, tam attentis auribus confabulantes auditis. Quantam uim apologi habeant ad animos commouendos, cũ multis possem, tribus uero contentus exemplis ostendere Samijs rectorẽ populi morti addicere uolentibus, Aesopus hac fabella dissuasit, dicens: Vulpem quendam fluuium transeuntẽ in lacunam fuisse propulsam: unde cũ exire non posset, tenaci limo retenta muscarum affligeretur aculeis: Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogaritq; an uellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, hæ meo sanguine iam plenæ, paruam mihi possunt inferre molestiam: si aũt has abegeris, aliæ famelicæ superuenient, quæ quicqd mihi superest sanguinis, exhaurient. Ita ó uiri Samij uobis eueniet: si enim hũc rectorem uestrum iam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est, qui dum se opibus uolent implere, quicquid hic uobis reliquit, eripient. His uerbis moti Samij, ab incepto destitere. Hac ratione adductus Tiberius cæsar, diurnos magistratus

stratus dabat, unde ut refert Iosephus, sub eo per uiginti annorũ spacia, per duos tantũ præsides, Gratum scilicet & Pilatũ est gubernata Iudæa. Nõ parcit populis regnũ breue, ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem Agrigentinorũ tyrannũ ducem exercitus sui eligere uolentes, Stesichorus poëta hoc apologo deterruit: Equus dicens, solus pascebat in prato, adueniente autem ceruo, & pascua corrumpente, consuluit hominẽ, qua posset illum arte punire. Cui homo, si frenũ, inqt, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cum huic consilio esset obsecutus, ceruum quidem hominis auxilio uictor abegit, sed non amplius hominẽ dorso, nõ frenũ depulit ore. Ita, inquit Stesichorus, uiri Himerenses uobis eueniet, si Phalaridem ducem efficietis. Hostes quidẽ uestros punietis: sed huic tyranno perpetuo seruietis. Quibus uerbis territi Himerenses, huiusmodi ducis eligendi consiliũ deposuere. Cũ populus Romanus ab senatu secessisset, qđ tributũ & militiam toleraret, nec ullo pacto reduci posset: Nónne Agrippa Menenius eum hoc apologo reuocauit? Olim inquiens, Quirites, humani artus uentrem ociosum et desidem intuentes, ab eo discordarũt, nec amplius illi cibum ministrare decreuerunt. Sed cum ipsi quoq; alimenta illi denegando, quæ per omnia membra deferũtur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem inquit, modo, senatus & populus, quasi uenter & membra

bra alterum alterius auxilio indigēt: & ut discordia in tereunt, ita concordia ualent. Qua fabula populus reuocatus, cum senatu in gratiā rediit. Nō immerito igitur, non solum Græci & Latini poëtæ, ut Hesiodus & Horatius, huiusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, uerumetiam maximi & celeberrimi philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alij eas plurimum cōmendauerunt, & ad institutionem moralis & ciuilis uitæ nō minimū facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, et Laurentius Valla, uiri ætatis nostræ doctißimi, paucos Aesopi apologos è græco ī latinū uertere, sibi laudi, cæteris uero uoluptati et utilitati fore nō dubitarunt. Et iure quidē. Leguntur enim, & in doctißimorum uirorum manibus quotidie uersantur. Nō uideo igitur, cur has componendo fabulas laude fraudari debeam, quam cæteri latini ex translatione consecuti sunt, nisi adeo inuidi simus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

De mure in cista nato, fabula I.

MVs in cista natus, omnē ferè ibi duxerat ætatem nucibus pastus, quæ in ea seruari solebāt. Dū aūt circa oras cistæ ludēs decidisset, quæreretq; ascēsum, repit epulas lautißime paratas: quas cū gustare cœpisset, q̄ stultus, inq̄t, hactenus fui, qui in toto terrarū orbe

orbe nihil melius cistula mea esse credebam. Ecce quàm suauioribus hic uescor cibis.

Hæc fabula indicat, nō ita patriā diligendam, si igno bilis sit, ut alia non adeamus loca, cum alibi beatiores esse poßimus.

De rustico impetrante, ut triticū absq; aristis nasceretur. II.

IMpetrauerat à Cerere rusticus quidam, ut triticū absq; aristis nasceretur, ne metentiū triturantiumq; manus læderet. Qd' ubi inaruit, à minutis auibus depa stū est. Tū rusticus: q̄ digna, inquit, patior, q paruæ cō moditatis causa, emolumenta q̄ maxima perdidi.

Fabula indicat, parua incommoda maiori utilitate pensanda.

De accipitre columbā insequente. III.

CVm accipiter columbā præcipiti insequeretur uo latu, uillam quandam ingressus, à rustico captus est. Quē blande, ut se dimitteret, obsecrabat. Non enī te læsi dicēs. Cui rusticus, nec hæc, respōdit, te læserat.

Fabula indicat merito puniri, qui innocentes lædere conantur.

De aranea & hirundine. IIII.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ mu scas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas uolitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo uero aduolans, retia cū textrice per aëra por

tabat. Tunc aranea in aëre pendens, & se iamiam perituram intelligens: q̃ iuste hæc patior, dicebat, quæ minima uolatilia magno labore uix capiens, credidi tam magnas aues posse comprehendere.

Hac admonemur fabula, ne uiribus maiora aggrediamur.

De rustico amnẽ transituro. V.

RVsticus torrẽtem transiturus, qui forte imbribus excreuerat, quærebat uadum. Et cum primum eam fluminis partẽ tentasset, quæ quietior, placidiorq; uidebatur, reperit eam altiorem, q̃ animo erat opinatus Rursus ibi breuiorem, tutioremq; aduenit, ubi maiori aquarum strepitu fluuius decurrebat. Tũc secũ: quàm tutius, inquit, clamosis aquis, q̃ quietis et silentibus uitã nostram credere possumus.

Hac admonemur fabula, ut minus uerbosos & minaces, quàm quietos extimescamus.

De columba & pica. VI.

COlũba interrogata à pica, qd eam induceret, ut in eodẽ semp loco nidificaret, cũ eius pulli inde sibi semper surriperentur, simplicitas respondit.

Hæc fabula indicat, facile esse uiros ꝓbos sæpe decipi.

De cuculo & accipitre. VII.

IRrisus ab accipitre cuculus, quod cũ sibi & corpore par, & colore non absimilis esset, præ angustia animi potius uermibus terrenis, q̃ suauibus aliarum auium carnibus uesceretur, uidit paucis post diebus accipitrem

à rustico, cuiꝰ colũbas insectabatur, captũ ad metũ cæte-rorũ ex alta turre pẽdere. Cui cuculꝰ: Quã meliꝰ tibi, inqt, amice fuisset, uermes uenari, q̃ alienas aues ĩpetere.

Hæc fabula indicat, eorum uitam tutiorem esse, & magis probandam, qui suis rebus sine periculo contenti sunt, quàm illorum qui aliena appetentes, adeunt magna uitæ discrimina.

De asino & uitulo. VIII.

Asinus & uitulus in eodẽ pascentes prato, sonitu cãpanæ hostilẽ exercitũ aduẽtare præsenserãt. Tũ uitulus: fugiamus hinc ô sodalis, inqt, ne hostes nos captiuos abducant. Cui asinus: fuge tu, inquit, quẽ hostes occidere & esse consueuerunt: asini nihil interest, cui ubiq; eadem ferendi oneris est proposita conditio.

Hæc fabula seruos admonet, ut dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non sint.

De uulpe & mulieribus gallinam edentibus. IX.

Vlpes iuxta uillam quandã transiens, conspexit cateruam mulierum plurimas gallinas opipare assatas, alto silentio comedentem: ad quas conuersa, qui clamores, inquit, & canum latratus contra me essent, si ego facerem, quod uos facitis? Cui respondens quædam anus: pessima animalium, inquit, nos quæ nostra sunt, comedimus, tu uero aliena furaris.

Hæc

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod proprijs dominis licet.

De caponibus pinguibus & macro. X.

V*Ir quidã complures capones in eodem ornithoboscio inclusos largo nutriuerat cibo, q pingues effecti sunt omnes præter unum, quẽ ut macilentum irridebant fratres. Dominus nobiles hospites lauto & sumptuoso accepturus conuiuio, imperat coco, ut ex ijs interimat, coquatq́;, quos pinguiores inuenerit. Hoc audientes corpulenti, sese afflictabant dicentes: quanto præstitisset nos macilentos esse.*

Hæc fabula in pauperum solamen conficta est, quorum uita tutior quàm diuitum.

De trabe & bobus eam trahentibus. XI.

T*Rabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens: Ingrati, ego multo tẽpore meis uos frõdibus alui, uos uero me nutricẽ uestrã per saxa & luta trahitis. Cui boues: Gemitus suspiriaq́; nostra, & stimulus quo pungimur, te docere possunt, q te trahimus inuiti.*

Hæc nos fabula docet, ne in eos excandescamus, qui non sua sponte nos lædunt.

De arboribus pulchris & deformib. XII.

A*Rbores cõplures in codẽ cõcreuerãt loco, proceræ, rectæ enodesq́;, præter unã humilem, paruam nodosamq́;: q̃ ut deformem, pusillamq́; cæteræ ludibrio habere solitæ erant. Aedificaturus, domum lo-*

ci dominus, iubet oēs excidi, præter eam quæ breuitate & deformitate sua, ędificiū indecorū reddituṙa uideba tur. Cæteris excisis, deformis hæc secū dicebat: de te nō amplius querar natura, qd' me turpem genueris, cum for mosis tam magna uideam imminere discrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus nos natos esse deformes, cum multis formositas sæpe nocuerit.

De cygno canente in morte repræhenso à ciconia. XIII.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconia, cur in morte, quā cætera aīalia adeo exhorrēt, multo suauiores, q̄ in omni uita emitteret sonos, cū potius mœ stus eße deberet. Cui cygnus: quia, inqt, neq; cibi quæ rēdi cura amplius cruciabor, neq; aucupū laqueos exti mescam. Hæc fabula nos admonet, ne mortem formidemus, qua oēs uitæ p̄ntis miseriæ præcidūtur.

De muliere uirum morientem flente, & patre eam consolante. XIIII.

MVlierem adhuc iuuenem, cuius uir animā age bat, parēs consolabatur, dicens: Ne te afflictes tantopere filia, aliū enim uirum tibi inueni, isto longe formosiorē, qui prioris desideriū facile mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritū ardenti amo re prosequebatur, nō modo uerba parentis nō admitte bat, sed intempestiuam alterius mariti mentionē accusa bat. At ubi maritū defunctum uidet, inter lachrymas

& luctus parētem interrogat, an adsit iuuenis ille, quē sibi in uirum dare uelle se dixerat.

Fabula indicat, quàm cito defunctorum maritorum amor ex uxorum animo excidere soleat.

De muliere amatoris discessum flēte. XV.

MVlier impudica amatorem suū abeuntem, quē omnibus ferè rebus spoliauerat, multis lachrymis prosequebatur. Interrogante autem eam uicina, cur ita inconsolabiliter fleret: Nō discessum eius, inquit, sed pallium, quod ei reliqui, fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorū bona à meretricibus amari.

De musca, quæ quadrigis insidens, puluerem se excitasse dicebat. XVI.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo aūt puluere tum equorum pedum pulsu, tum rotarū uolutatione exorto, dicebat musca, quàm magnam uim pulueris excitaui.

Hæc fabula ad eos spectat, qui cum ignaui sint, alienam tamen gloriam suis magnificis uerbis in se transferre conantur.

De anguilla conquerente, q̄ magis q̄ serpens infestaretur. XVII.

ANguilla interrogabat serpentem, quare cum similes essent atq; cognati, homines tamen se potius, quàm illum insequerentur: Cui serpēs, quia rarius

 inquit

inquit, me lædit impune.

Fabula indicat, minꝰ lædi solere, qui sese ulciscũtur.

De asino, simia, & talpa. XVIII.

CONquerenti asino quòd cornibus careret, simiæ uero quòd cauda sibi deesset: tacete, inquit talpa, cum me oculis captam esse uideatis.

Hæc fabula ad eos ptinet, q nõ sũt sua sorte cõtenti: q si aliorũ ĩfortunia cõsiderarẽt, æquo aĩo tolerarẽt sua.

De nautis sanctorum auxiliũ implorantibus. XIX.

NAuta quidam in mari subita & atra tempestate depræhẽsus, cæteris eius socijs diuersorũ diuorum auxilium implorantibus: nescitis, inquit, quid petatis. Ante enim q̃ sancti isti ad deũ ꝑ nostra liberatione se cõferant, hac imminenti procella obruemur. Ad deũ igitur confugiendũ censeo, qui absq; alterius adminiculo, à tãtis malis nos poterit liberare. Inuocato igitur dei omnipotentis auxilio, ilico procella cessauit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi potest, ad imbecilliores non confugiendum.

De piscibus è sartagine in prunas desilientibus. XX.

PIsces adhuc uiui in sartagine feruenti oleo coquebantur, quorũ unus: fugiamus hinc fratres, inqt, ne pereamus. Tũc omnes pariter è sartagine exilientes, in ardentes prunas deciderũt. Maiori igitur dolore af-

fecti

fecti, dānabant consiliū quod cœperant, dicentes: Quanto atrociori nunc morte perimus.

Hæc nos admonet fabula, ut ita præsentia uitemus pericula, ne incidamus in grauiora.

De quadrupedibus societatē aduersus aues cum piscibus ineuntibus. XXI.

Quadrupedes cū bellū sibi ab auibus esset indictū, cū piscibus fœdus inierūt, ut eorū auxilio se ab auiū furore tuerentur. Cū aūt optata expectarent auxilia, pisces negant per terrā ad eos accedere posse.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis socios faciamus: qui cum opus sit, nobis adesse non poßint.

De legato auaro tubicines decipiēte. XXII.

Quidam auarus pro patria legatus, in aliam urbem profectus erat. Cui tubicines præsto affuerunt, ut illius aures tubarū clangore, loculos autem suos pecunia implerent. Quibus ille renunciari iubet, nō esse nūc locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum, matrem enim suam obijsse. Tubicines autē spe frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidā legati audiens luctum, ad eum uisendum cōsolandumq; accedit, interrogatq; quàmdiu mater eius obijsset. Quadraginta iam anni sunt, inquit. Tunc amicus intellecta legati stropha, in risum effusus est.

Hæc fabula ad auaros facit, qui omni arte student cōseruare pecuniam.

De uiro, qui ad Cardinalem nup creatũ gratulandi gratia accessit. XXIII.

VIr quidam facetus admodũ, & urbanus, audiẽs amicũ suum ad cardinalatus dignitatem assumptũ: ad eum gratulandi gratia accessit. Qui honore tumidus, amicũ ueterem agnoscere dissimulans, quisnam esset interrogabat. Cui ille, ut erat ad iocos promotus: Misereor, inquit, tibi, cæterisq; qui ad huiusmodi honores perueniunt: quàm primũ enim dignitates eiusmodi estis assecuti, uisum, auditumq;, & cæteros sensus ita amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, ueteres despiciunt amicitias.

De iuuene senis curuitatũ irridente. XXIIII.

IVuenis quidam cõspicatus senem in arcus tensi similitudinem curuũ: interrogauit, an sibi arcũ uellet uendere. Cui ille: Ecquid, inqt, est tibi opus pecuniam amittere? Si enim ad meam perueneris ætatem, absq; pecunia arcum tibi natura concederet.

Hæc fabula indicat, minime irridenda uicia senilis ætatis, quam nemo uiuendo effugere potest.

De sene puellã in uxorẽ accipiente. XXV.

VIr quidã imprudens exacto septuagesimo uitæ anno, puellã duxerat in uxorẽ: qui ad id temp9 in cœlibatu permansisset. Cui cũ debitũ soluere non posset, dicere solebat: Quàm male uitã meã disposui. Iuueni

ni enim mihi uxor decrat: nũc aũt ſenex deſum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De aquila & pica. XXVI.

PIca aquilã rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet, qñ id mereretur cũ corporis pulchritudine, tũ ad mandata peragenda linguæ uolubilitate. Cui aquila: hoc facerẽ, reſpõdit, ni uererer, ne quæ intra tegulam fiunt, tua loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De turdo amicitiã cũ hirũdĩe ineũte. XXVII

GLoriabatur turdus ſe amicitiã cõtraxiſſe cũ hirũdine. Cui mater: ſtultus es fili, inquit, ſi credis cũ ea poſſe conuiuere, cũ uterq; ueſtrũ diuerſa ſoleat appetere loca. Tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hac monemur fabula, ne eos nobis faciamus amicos, quorũ uita à noſtra diſſentit.

De ruſtico & mure. XXVIII.

RVſticus quidam erat admodũ pauper, ſed adeo facetus, ut ne calamitatis quidem tempore natiui leporis obliuiſceretur. Is cum uillam ſuam caſu, igne iniecto, ita ardentem uideret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffideret, mœſtus ſpectabat incendium. Interim cernit murem quendam, qui uilla egreſſus, per callum quàm ocyſſime fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus accurrit, & murem corripiens, illum in mediũ iecit

incendium, dicens: Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitasti: nunc quia fortuna mutata est, uillam meam deseruisti.

Fabula indicat eos non esse ueros amicos, qui arridēte fortuna à latere tuo non discedunt, turbata autem præcipiti abeunt cursu.

De Eremita uirgine ægrotante. XXIX.

INsitū est à natura omni animantium generi, ut rei uenereæ libidine incitentur: à qua si q̄ homines, qui coruo albo rariores sunt, se abstinere uolūt, sæpe in graues morbos incidere solent. Quidam igitur eremita ab ipsa adolescentia ita titillationes carnis euicerat, ut usq; ad quintum & uigesimum ætatis annum uirgo permaneret. Cum autem in eam ætatem grauissime ægrotare cœpisset, medici nullum aliud salutis eius remedium se inuenire dicebant, nisi ut cū aliqua muliere coiret. Diu eremita recusauit, mori se potius uelle dicens, quàm uirginitatem, rem tam præclaram, & deo maxime gratam amittere. Assueti enim uirtutibus, ægre illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus & cupiditate uitæ, qua nihil homini sanæ mentis dulcius est, adductæ sibi mulieris infusus gremio placidum petiuit per membra soporem. Experrectus autem uehementer angebatur, et tantam uim lachrymarum effundebat, ut omnes qui aderant, illius miserentur. Quisq; igitur eum solari, ut & bono animo esset, hortari: quoniam deus clemen

clementißimus pater ei ignosceret, quia non uoluptatis sed recuperandæ sanitatis caussa opus tale patrasset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quòd tantam dulcedinem citius expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeo peccatorum illecebris delectari, ut uiciorum uoluptatem facile uirtutum amaritudini anteponat.

De diuite quodam & seruo. XXX.

VIr erat diues, seruum habens tardi ingenij, quē regem stultorum solebat nūcupare. Ille his uerbis sepius irritatus, statuit hero par referre. Semel enī in herū conuersus: utinam, inquit, rex stultorū essem: in toto enim terrarū orbe, nullū meo latius esset imperiū, & tu quoq; meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De uidua uirum petente. XXXI.

VIdua quædā diues à uicina petebat, ut maritū sibi reperiret, quē nō coitus gratia, q ingratus admodū sibi erat, sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & uiduæ uersutias intelligēs, se inquisiturā pollicetur. Paucis post diebus uiduā conueniens: reperi, inquit, tibi uirū ex animi tui sententia. Est enim uir prudens, & ad res gerendas natus, et genitalibus caret, quæ tibi cordi nō sunt. Cui uidua abi hinc inquit, in malā rem, cū isto marito tuo tam lepido, & si enim coitus appetens nō sum, uolo tamen habeat,

quod

qđ nos recōciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullū matrimoniū felix, si clauus defuerit, qui uirum & mulierē arctissime constringit.

De canibus urbanis uillaticū insequentibus. XXXII.

CAnes complures urbani quendam uillaticū præcipiti insequebantur cursu, quādiu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conuersus substitit, & dentes ipse quoq; ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi propinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos cōuersus milites: Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus uideamus imminere pericula.

De anu dæmonem accusante. XXXIII.

VOlunt homines ut plurimum, quando sua culpa aliqđ sibi acciderit aduersi, in fortunā uel in dæmonem culpā conferre, ut se crimine exuāt, adeo omēs sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum uideret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præuiderat, accitis testibus dixit: Videte anum illam absq; meo consilio arborem ascendentem: unde eam casuram esse prospicio. Estote mihi testes, me ei nō suasisse, ut solcata illuc ascēderet. Mox anus cecidit, & cum interrogaretur, cur so

leata

læta arborem aſcendiſſet, dæmon, inquit, me impulit, Tunc dæmon adductis teſtibus, probauit id ab anu abſq; ſuo factum eſſe conſilio.

Fabula indicat, homines minime uenia dignos, qui cum libere peccent, fortunam uel dæmonem accuſant.

De teſtudine & ranis. XXXIIII.

TEſtudo conſpicata ranas, quæ in eodē ſtagno paſcebātur, adeo leues agilesq; ut facile quo libet proſilirent, & longiſſime ſaltarent, naturā accuſabat quod ſe tardum animal, & maximo impeditum onere procreaſſet, ut neq; facile ſe mouere poſſet, & magna aſſiduo mole premeretur. At ubi uidet ranas anguillarū eſcam fieri, & cuiuſcunq; uel leuiſſimo ictui obnoxias, aliquantulū recreata dicebat: Quanto melius eſt onus, quo ad omnes ictus munita ſum, ferre, quàm tot mortis ſubire diſcrimina.

Hæc fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ maiori nobis ſæpe commodo ſunt, quàm nos intelligere ualeamus.

De gliribus quercum eruere uolentibus. XXXV.

GLires quercū arborem glandiferā dentibus eruere deſtinarāt, quo paratiorem haberent cibum, ne uictus gratia toties aſcendere & deſcendere cogerentur. Sed quidā ex eis, qui ætate & uſu rerū ac prudētia cæteros longe anteibat, eos abſterruit dicens: Si nutri-

cem

cam nostram nunc interficiemus: qs futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta praebebit?

Fabula haec monet, uirum prudentem debere non modo praesentia intueri, uerum etiam futura longe prospicere.

De cane & hero. XXXVI.

CAnem quidam habens, quo magis ab illo diligeretur, semper eũ suis pascebat manibus, ligatũq; soluebat. Ligari aũt & uerberari iubebat à seruo, ut beneficia à se, maleficia aũt à seruo in illum uiderentur esse collata. Aegre autem ferens canis se aßiduc ligari uerberariq;, aufugit. Et cum increparetur à domino, ut ingratus & tantorum beneficiorum immemor: qui se fugisset, à quo semper dilectus, pastusq; fuisset, ligatus autem uerberatusq; nũquam. respondit: Quòd seruus tuo iussu facit, à te factum puto.

Haec fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum caussa fuere.

De auibus scarabeos timentibus. XXXVII.

MAgnus timor aues incesserat, ne scarabei aras pilari eas occiderent, à quibus magnã pilarũ uim in sterquilinio summo labore fabricatã audierunt. Tunc passer: nolite, inqt, expauescere: Quomodo enim pilas in nos per aëra uolantes iacere poterunt, cum eas per terram magno molimine uix trahant.

Haec fabula nos admonet, ne hostium opes extimescamus

ſcamus, quibus deeſſe uidemus ingenium.

De urſo & apibus. XXXVIII.

VRſus ictus ab ape tanta ira percitus eſt, ut alueraria, in quibus apes mellificauerant, tota unguibus diſcerperet. Tunc apes uniuerſæ, cum domos ſuas dirui, cibaria auferri, filios necari uiderent, facto impetu aculeis urſum inuadentes, pene necauere. Qui ex earum manibus uix elapſus, ſecum dicebat: quanto melius erat, apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes mea iracundia concitare?

Hæc fabula innuit, longe melius interdũ eſſe iniuriã unius ſuſtinere, quàm dum unum punire uolumus, multos nobis inimicos comparare.

De aucupe & fringilla. XXXIX.

AVceps tetenderat uolucribus rhetia, largamq; illis in area effuderat eſcam, paſcentes tñ aues nõ capiebat, quia ſibi uidebantur paucæ, quibus paſtis ac auolantibus, aliæ paſtũ aduenĩũt: Quas quoq; propter paucitatẽ capere neglexit. Hoc per totũ diẽ ordine ſeruato, ac alijs aduenientibus, alijs abeuntibus, illo ſemꝑ maiorem prædam expectante, tandem adueſperaſcere cœperat: tunc auceps amiſſa ſpe multas capiendi, cũ iã tempus eſſet quieſcendi, attrahens rhetia unã tantũ fringillam, quæ infelix in area remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia compræhendere uolunt, ſæpe pauca uix capere poſſe.

De mi

De milite & equo. XL.

MIles equum habens optimum, emit aliũ nequaquam illi bonitate parem, quem multo diligentius, quam priorem nutriebat: tunc priori sic ait: Cur me dominus quàm te impensius curat? cũ tibi neq; pulchritudine, neq; robore, neq; uelocitate comparandus sim. Cui ille, Est hæc, inquit, hominũ natura, ut semper in nouos hospites benigniores sint.

Hæc fabula indicat hominũ amentiam, qui noua, etiã si deteriora sint, solent ueteribus anteponere.

De sue & cane. XLI.

SVs irridebat canem odorisequũ, qui domino murmure & cauda adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis uerberibus, auriumq́; uelliationibus fuerat instructus. Cui canis: Nescis, inquit, insane, nescis quæ ex uerberibus illis sim consecutus? per ea enim suauissimis perdicum, conturnicumq́; carnibus uescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum uerbera, quæ multorum bonorum caussa esse consueuere.

De trabe boum pigritiam increpante. XLII.

TRabs quæ curru uehebatur, boues ut lentulos increpabat, dicens: Currite pigri, onus enim leue portatis. Cui boues: Irrides nos, respõderũt, ignara quæ te pœna maneat. Onus hoc nos cito deponemus, tuũ au-

tem tu quoad rũparis, ſuſtinere cogeris. Indoluit trabs, nec amplius boues conuitijs laceſſere auſa eſt.

Hæc fabula quemlibet monet, ne alium inſultet calamitatibus, cum ipſe poßit maioribus ſubiacere.

De carduele & puero. XLIII.

CArduelis auis interrogata à puero, à quo in delicijs habita, & ſuauibus & largis cibis nutrita fuerat, cur cauea egreſſa, regredi nollet. Vt me, inquit, meo arbitratu, non tuo paſcere poßim.

Hæc fab. indicat uitæ libertatẽ cũctis delicijs anponẽdam.

De ſcurra & epiſcopo. XLIIII.

SCurra quidam calendis Ianuarij ad epiſcopũ quendam diuitem quidem, ſed auarum, accedens, numiſma aureũ ſtrene nomine petijt. Antiſtes inſanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam ſibi in ſtrenã dari. Tunc ſcurra numũ argenteũ efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoq; nimium ſibi uideri diceret, æreũ quadrantem ut ſaltem ſibi traderet, orabat. Sed cum ne hũc quoq; poſſet ab epiſcopo extorquere: Reuerẽde, inqt, pater, ſaltem benedictione tua me pro ſtrena imperti. Tunc epiſcopus: flecte, inquit, genua fili, ut te benedicã. At ego, inquit ſcurra, benedictionem iſtam tuam tam uilem nolo. Si enim numum æreum ualeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc fabula contra eos epiſcopos & ſacerdotes confi cta eſt, qui diuitias & opes pluris faciunt, quàm cun-

cta eccleſiæ ſacra, atq; myſteria.

De upupa indigne honorata. XLV.

INuitatæ ferè omnes aues ad aquilæ nuptias, indigne ferebant upupam cæteris præferri, quia corona inſignis eſſet, & uerſicoloribus pennis ornata, cum ſemp inter ſtercora & ſordes ſolita eſſet uolutari.

Hæc fabula ſtulticiam eorũ arguit, qui in hoĩbus honorandis, potius ueſtitũ, nitorem, præſtantiamq́; formæ, quàm uirtutes moresq́; ſoleant attendere.

De ſacerdote & piris. XLVI.

SAcerdos quidam guloſus extra patriã ad nuptias proficiſcens, ad quas fuerat inuitatus, reperit in itinere pirorum aceruum: quorũ ne unum quidem attigit, quamuis magna affectus fame: Quin potius ea ludibrio habens, lotio conſperſit: indignabatur enim huiuſmodi cibos ſibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cũ in itinere torrentem quendã ita imbribus auctum offendiſſet, ut ſine uitæ periculo eum tranſire non poſſet, domum redire conſtituit. Reuertens autem ieiunus, tanta eſt oppreſſus fame, ut niſi pira illa, quæ urina conſperſerat, comeſſet, cum aliud non inueniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, nihil eſſe contẽnendũ, cũ nihil ſit tam uile et abiectum, quod aliquãdo uſui eſſe nõ poſsit.

De mulo & equo. XLVII.

MVlus conſpiciens equum aureo freno, ephippioq;

pioq; insignem, & purpureis opertũ phaleris, rũpebatur inuidia: illũ beatũ reputans, qui continue optimis uesceretur cibis, & decoro amiciretur ornatu, se aũt præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus, quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi uidit equum pugna redeuntẽ, multis affectum uulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, lõge melius esse dicens, quotidiano labore durum uictum quæritare, & turpiter uestiri, q̃ post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minime inuidendum, quia diuitijs & opibus abundent, ut cum uitam eorum longe pluribus periculis, quàm pauperũ uideamus esse subiectam.

De porco & equo. XLVIII.

Porcus conspiciens equũ bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat: stulte, inquit, quo properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, at tibi inter lutum sordesq; impinguato, quãuis nihil dignũ laude gesseris, cultellus adimet uitam: mortem uero meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, q̃ uitam turpiter actam protrahere.

De coriario emẽte pellem ursi à uenatore nondum capti. XLIX.

Coriarius ad uenatorem accedens, emit ab eo pel-

 lem

lem ursi, pecuniamq; pro ea protulit. Ille sibi in praesentia pellem ursi non esse, caeterum postridie uenatū pfecturū, ursoq; interfecto, pellē illius ei se daturū pollicetur. Coriarius animi gratia cū uenatore in syluam profectus, altißimā arborē ascendit, ut inde ursi uenatorisq; certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrū, ubi ursus latebat, profectus, immißis canibus, illū exire cōpulit. Qui euitato uenatoris ictu, [redacted] postrauit humi. Tunc uenator sciens hanc feram in cadauera non saeuire: anhelitu retento, se mortuum simulabat. Vrsus naribus admotis olfaciens: cū illum nec naso, nec corde spirantem depraehenderet, abceßit. Coriarius cum feram abesse prospiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad uenatorē, qui nondum surgere audebat, accedēs: illum ut surgeret monebat: interrogauit deinde, quid ad aurē ei ursus locutus esset. Cui uenator: monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem uendere uelim, nisi eum prius ceperim.

Haec fabula indicat, incerta pro certis [redacted] habenda.

De eremita & milite. L.

Eremita quidam uir sanctißimae uitae, militem hortabatur, ut relicta seculi militia, quam absq; dei offensa, & animae discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animae cōsuleret saluti. Cui miles: faciā, inquit, quod mones pater. Verū enim est, quod hoc tempore milites, neq; stipendia exigere uale

ant

ant, licet exigua sint, neq; prædari poßint.

Fabula significat, multos uicijs renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De uiro & uxore bigamis. LI.

VIr quidã defuncta uxore, quã ualde dilexerat duxit alteram, & ipsam uiduam: quæ aßidue ei prioris mariti uirtutes, fortiaq; facinora obijciebat. Cui ut par referret, ipse quoq; defunctæ uxoris mores probatißimos, pudicitiamq; insignẽ referebat. Quadã aũt die uiro irata, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisq; coxerat, dedit, dicens: Do tibi hoc pro anima prioris uiri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicẽs: & ego quoq; do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quid cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, nõ esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime uindicare.

De leone & mure. LII.

LEo laqueo captus in sylua, cũ se ita irretitũ uideret, ut nullis uiribꝰ se ĩde posse explicare cõfideret: murem rogauit, ut abroso laqueo eũ liberaret, promittens tanti bñficij se non immemorẽ futurũ. Quod cũ mus prõpte fecisset, leonẽ rogauit, ut filiã eius sibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori suo rẽ gratam faceret. Noua aũt nupta ad uirũ ueniens: cũ eũ

non uideret, casu illum pede preßit, atq; contriuit.

Hæc indicat fabula, matrimonia & cætera consortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De ulmo & silere. LIII.

VLmus in ripa fluminis nata, siler sibi proximū irridebat, ut debile & inualidū, quod ad omnē uel leuissimum undarū impetum flecteretur: suam autē firmitatem & robur magnificis extollebat uerbis, quod multos annos aßiduos amnis impetus incōcussa pertulerat. Semel autem maxima undarum uiolentia, ulmus ꝑfracta trahebatur ab aquis. Cui siler ridens, inquit: Cur me deseris uicina? ubi est nunc fortitudo tua?

Fabula significat, sapiētiores esse, qui potentioribus secedunt, q̄ qui resistere uolentes, turpiter superantur.

De cera duritiem appetente. LIIII

CEra ingemiscebat se mollem, & cuicunq; leuißimo ictu penetrabilem procreatam. Videns autē lateres ex luto multo se molliori factos, in tantā duritiē ignis calore peruenisse, ut multa perdurarent secula, se iecit in ignem, ut eandem duritiem consequeretur. Sed statim igne liquefacta, consumpta est.

Hac admonemur fabula, ne appetamus, quod est nobis natura denegatum.

De agricola militiam & mercaturam affectante. LV.

AGricola [illegible] iam ægre ferebat, se aßidue terram uoluere,

uoluere, nec perpetuis laboribus ad magnas diuitias ꝑ uenire, cum nõnullos uideret milites, qui actis prælijs ita rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis e pulis nutriti, beatam agerent uitam. Venditis igitur oui bus, capris ac bobus, equos emit & arma, et in militiã profectus est: Vbi cũ ab imperatore suo male pugnatũ esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluri bus uulneribus affectus est. Quare dãnata militia, mer caturam exercere statuit, ut ubi maius lucrũ, & mino rem laborem exstimabat. Prædijs igitur uenditis, cum nauẽ mercibus impleuisset, nauigare cœperat: sed cum in alto esset, tempestate subito coorta, nauis submersa est, & ipse cum cæteris, qui in ea erant, ad unum omnes periere.

Hæc fabula monet, quemlibet debere sua arte esse cõ tentum, cum ubiq; sit parata miseria.

De asino & scurra. LVI.

ASinus indigne ferens, scurram quendã honora ri, & pulchris uestibus amiciri, quia magnos uentris edebat sonos, ad magistratus accessit petẽs ne se minus q̃ scurram honorare uellent. Et cũ magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ita honore dignũ duceret? inquit: quia maiores quàm scurra crepitus uentris emitto, eosq; absq; fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leuissimis suas pecunias profundunt.

De amne suũ fontẽ cõuitijs lacescẽte. LVII.

AMnis quidam suũ conuitijs fontẽ lacessebat, ut inertem, quòd immobilis staret, nec ullos haberet pisces, se autem plurimũ cõmendabat, quòd optimos crearet pisces, et per ualles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnẽ uelut ingratũ, undas repreßit. Tũc amnis & piscibus et dulcisono priuatus, euanuit.

Hæc fabula eos notat, q bona quæ agũt, sibi arrogãt, nõ deo attribuũt, à quo largo fonte bona nostra pcedũt

De uiro maligno & dæmone.

VIr malignus, cũ plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctißima & peruigili custodia teneretur: dæmonis auxiliũ implorabat, qui sæpenumero illi affuit, & è multis cum periculis liberauit. Tandem iterũ deprehenso et solitũ auxiliũ imploranti, dæmon magnũ calceorũ pertusorũ fascem super humeros habens, apparuit dicens: Amice, amplius tibi auxilio esse non possum, tot enim loca pro te liberando hactenus peragraui, ut hos omnes calceos contriuerim. Nulla mihi superest pecunia, qua alios ualeam comparare. Quare pereundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De auib9 plures reges eligere uolẽtib. LIX.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos uolucrum greges sola regere

non possent, fecißentq; uoto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent: quæ cum caussam rogaretur, cur nõ plures reges duceret eligendos: quia difficilius inqt, plures, quàm unus saccus implentur.

Hæc fabula docet, longe melius ab uno, quàm à mul tis principibus gubernari.

De muliere, quæ pro uiro se mori uelle dicebat. LX.

MAtrona quædã admodũ pudica, & uiri amã tißima, ægre ferebat maritũ aduersa ualetudi ne detineri. Lamẽtabatur, ingemiscebat, et ut suũ in ui rũ amorem testaretur, rogabat mortem, ut si maritum sibi esset ereptura, se potius q̃ illũ uellet occidere. Inter hæc uerba mortẽ cernit horribili aspectu uenientem, cu ius timore perterrita, et iã sui uoti pœnitẽs, nõ sum ego, inqt, quẽ petis, iacet ibi in lecto, quẽ occisura uenisti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeo amantem a- mici, qui non malit sibi bene esse q̃ alteri.

De adolescẽte in funere matris canẽte. 61.

VIr quidam defunctã uxorẽ, quæ ad sepulchrũ efferebatur, lachrymis & fletibus prosequeba tur. Filius uero eius canebat: qui cũ à patre increpare tur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, cum unà secum mœstus esse & flere deberet, inqt: pater mi, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi irasce- ris gratis concinenti? Cui pater, non tuum, inquit, &

 sacerdo

sacerdotum est idem officium.

Fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De uiro zelotypo, qui uxorem dederat custodiendam. LXII.

VIr zelotypus uxorē, quā parū pudicæ uiuere cōpererat, cuidā amico, cui plurimū fidebat, dederat custodiendam, ingentē pollicitus pecuniā, si eā ita diligenter obseruaret, ut nullo modo coniugalem uiolaret copulam. At ille ubi aliquot dies expertus, custodiā hāc nimis difficilē, et ingeniū suū uersutia mulieris uinci comperisset, ad maritū accedēs, dixit se amplius nolle hanc tam durā gerere prouinciā, quādoquidē ne Argus quidē, q totus oculeus fuit, mulierē inuitā posset custodire. Addidit præterea, si necesse sit, malle se anno integro saccū plenū pulicibus quotidie in pratū deferre, solutoq; sacco, eos inter herbas pascere, uespereq; facto, oēs domū reducere, q una die impudicā mulierē seruare.

Hæc fabula indicat, nullos custodes ita esse diligentes, qui impudicas mulieres ualeant custodire.

De uiro clysteria recusante. LXIII.

VIr quidam natione Germanus, diues admodū ægrotabat, ad quem curandū plures accesserāt medici, ad mel enim cateruatim conuolant muscæ, quorū unus inter cætera dicebat, opus esse clysteribus, si uellet conualescere: quod cum uir huiusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, medicos domo eijci iubet

bet, dicens eos esse insanos, qui cum caput sibi doleret, podici uellent mederi.

Hæc fabula innuit, oĩa etiam salutaria insuetis et inexpertis aspera & obfutura uideri.

De asino ægrotãte, & lupis uisitãtib. LXIIII

Asinus ægrotabat, famaq; exierat eũ cito moriturũ. ad eũ igitur uisendũ, cũ lupi, canesq; uenissent, peterentq; à filio, quomodo pater eius se haberet, ille p ostij rimulam respondit: Melius quàm uelletis.

Hæc indicat fabula, qđ multi fingunt moleste ferre mortẽ aliorũ, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd nuci, asino, & mulieri prosunt uerbera. LXV

Mulier quædam interrogabat nucem secus uiã natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur: quare esset ita amens, ut quo pluribus maioribusq; uerberibus cæderetur, eo plures, præstantioresq; fructus procrearet. Cui iuglans, ésne, inquit, prouerbij immemor ita dicentis?

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege ligati:
Hæc tria nil recte faciunt, si uerbera cessent.

Hæc fabula innuit, sæpe homines proprijs iaculis se solere confodere.

De asino laborum finem non inueniente. LXVI.

Asinus hyberno tempore plurimum angebatur, quòd

quòd nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet uictum, quare uernam temperiem, & teneras herbas optabat. Sed cum uer aduenisset, cogereturq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream et ligna in fornacem, indeq; lateres, imbrices, tegulas ad diuersa loca deferre. pertæsus ueris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus uotis expetebat, ut dominus messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cum messis in aream, & inde domum triticum ferre cōpelletur, nec quieti locus sibi esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cū quotidie uinum, poma, ligna portanda essent: rursus hyemis niues & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis uitæ tempora, quæ non perpetuis sint subiecta laboribus.

De mure, qui cum fele amicitiam contrahere uolebat. LXVII.

MVres complures in cauo parietis commorantes contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso, & tristi uultu recumbebat. Tūc unus ex eis, hoc animal inquit, benignum admodum, & mite uide. Vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert, uolo ipsum alloqui, & cū eo indissolubilē nectere amicitiā. Quæ cum dixisset, & propius accessisset, à fele captus,

&

& dilaceratus est. Tunc cæteri hoc uidentes, secum di cebant: Non est ꝓfecto, non est uultui temere credendũ.

Hæc fabula innuit, nõ ex uultu, sed ex operibus ho mines iudicandos, cum sub ouili pelle sæpe atroces lu pi delitescant.

De asino, q hero ingrato seruierat. LXVIII.

ASinus qui uiro cuidam ingrato multos annos in offenso pede seruierat: semel, ut fit, dũ sarcina pressus esset graui, & salebrosa incedit uia, sub onere cciderat. Tũc dñs implacabilis multis uerberibus sur gere cõpellebat, pigrũ animal & ignauũ nuncupans. At ille miser inter uerbera hæc secum dicebat: Infelix ego, q̃ ingratũ sortitus sum herũ. Nam quamuis ei mul to tempore sine offensa seruierim, tamẽ non hoc unũ de lictum, tot meis pristinis beneficijs compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, q beneficiorũ sibi col locatorũ immemores, etiã minimam benefactoris sui in se offensam, atroci pœna prosequuntur.

De lupo suadente histrici, ut tela deponeret. LXIX.

LVpus esuriens, in histricem intenderat animum, quem tamẽ, quia sagittis undiq; munitus erat, in uadere non audebat: excogitata aũt eum perdendi astu tia, illi suadere cœpit, ne pauco tempore tantum telorũ onus tergo reportaret, quandoquidẽ ne aliquid sagitta rij, nisi cũ prælij tempus instaret, portarent. Cui histrix aduer

aduersus lupum inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, uirũ sapientem oportere aduersus inimicorũ & hostiũ fraudes semper esse munitum.

De mure liberante miluum. LXX.

MVs conspicatus miluũ laqueo aucupis implicitũ, misertus est aui, quãuis sibi inimicæ, abrosisq; dente uinculis, euolandi uiam ei fecit. Miluus tanti immemor beneficij, ubi se solutũ uidit, murẽ nil tale suspicantem corripiens, unguibus & rostro lacerauit.

Hæc fabula indicat, malignos uiros huiusmodi gratias suis benefactoribus solere rependere.

De cochlea petente ab Ioue, ut suã domũ secum ferre posset. LXXI.

CVm Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, quæ petissent, elargiretur, cochlea ab eo petijt, ut domũ suam posset circunferre. Interrogata à Ioue, quare tale ab eo munus exposceret, quod illi graue & molestũ futurũ erat. Malo, inquit, tam graue onus perpetuò ferre, q̃ cum mihi libuerit, malum uicinum non posse uitare.

Fabula indicat, malorum uicinitatem omni incommodo fugiendam.

De erinacio uiperã hospitẽ eijciẽte. LXXII.

ERinacius hyemem aduentare præsentiens, blande uiperam rogauit, ut in propria illius cauerna

aduersus

aduersus uim frigoris locũ sibi concederet. Quod cũ illa fecisset, erinacius huc atq; illuc se prouoluens, spinarũ acumine uiperam pũgebat, et uehementi dolore torquebat. Illa male secũ actum uidens, quando erinaciũ susce pit hospitio, blandis eum uerbis, ut exiret orabat: quandoquidem locus ambobus esset angustus. Cui erinacius: exeat, inquit, qui hic manere non potest: quare uipera sentiens sibi locum ibi non esse, illic cessit hospitio.

Fabula indicat, eos in consortia nõ admittendos, qui non possunt eijci.

De lepore sese uulpi præferente ob pedum uelocitatem. LXXIII.

LEpus sese dignum reputabat, qui uulpi præferretur, quoniã lõge illã pedũ pernicitate superabat. Tũc uulpes: at ego, inquit, ingeniũ sum sortita præstantius, quo sæpius q̃ tu pernicitate tua, canes eludo.

Hæc indicat fabula, corporis uelocitatem & uires, ab ingenio longe superari.

De sene ob impotentiã libidinem carnis relinquente. LXXIIII.

VIr quidam sanctitate præditus singulari, senem quendam admonebat, ut tandem uicium libidinis dimitteret, cui uehemẽter insudarat. Cui senex, obtẽperabo, inquit, pater sancte, sanctißimis optimisq́; admonitionibus tuis. Nam usum ueneris admodũ mihi obesse sentio, & uirga amplius non arrigitur.

Fabula indicat, multos nõ amore uirtutis & dei, sed timore pœnæ, & impotentia consuetis uicijs solere desistere.

De agricola quodam & poëta. LXXV.

AGricola quidam ad poëtã accedẽs, cuius agros colebat: cũ eum inter libros solũ offendisset, interrogauit eũ, quo pacto ita solus uiuere posset. Cui ille: solus, inquit, tantũ esse cœpi, postq̃ tu huc contulisti.

Hæc indicat fabula, eruditos uiros, qui doctißimorũ uirorum turba continue stipantur: tunc solos esse, cum inter illiteratos homines fuerint.

De lupo ouis pelle induto, qui gregem deuorabat. LXXVI.

LVpus ouis pelle indutus, ouium se immiscuit gregi, quotidieq; aliquam ex eis occidebat. Quod cũ pastor animaduertisset, illum in altißima arbore suspẽdit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ouem suspendisset, aiebat: pellis quidẽ, ut uidetis, est ouis: opera aũt erant lupi. Hæc indicat fabula, hoĩes nõ ex habitu, sed ex operibus iudicandos: quoniam multi sub uestimentis ouium, supina faciunt opera.

De patre filium ad uirtutes frustra hortante. LXXVII.

PAter quidam filium uicijs deditum, multis hortabatur uerbis, ut derelicta uiciorũ uia, uirtutib9 inuigilaret, quæ ei laudem & decus erant pariturae. Cui

filius

filius: frustra, inqt, pater ad hæc faciēda hortaris: multos enim prædicatores (ut aiunt) audiui, qui longe & melius ad uirtutum hortabantur uiam, nunquam tamen eorū admonitionibus obsecutus sum.

Fabula indicat, uiros malignæ naturæ nullius hortatu à uicijs uelle desistere.

De cane oues domini sui occidente, à quo suspensus est. LXXVIII.

PAstor quidam cani oues suas dederat custodiēdas, optimis illū pascens cibis. At ille sæpe aliquam ouē occidebat. Quod cum pastor animaduertisset, canem capiens, cum uolebat occidere. Cui canis: Quid me, inqt, perdere cupis? sum unus ex domesticis tuis: interfice potius lupum, qui continue tuo insidiatur ouili. Imò, inqt pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur, tu uero sub amicitiæ specie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longe magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui aperte se nostros inimicos profitentur.

De ariete cum tauro pugnante. LXXIX.

ARies qdā inter lanigeros greges erat, tanta cornuū & capitis firmitate, ut cæteros arietes statī facileq; superaret. Quare cū nullū amplius arietē inueniret, qui occursante sibi auderet obsistere, crebris elatus uictorijs, taurum ausus ad certamen prouocare. Sed pri-

mo congreſſu, cũ in taurinã frontem arietaſſet, tam atroci ictu repercuſſus eſt, ut fermè moriẽs hæc diceret: Stultus ego, quid egi? cur tã potentẽ aduerſariũ auſus ſum laceſſere, cui me imparem creauit natura?

Fabula indicat, cũ potentioribus nõ eſſe decertandũ.

De uidua & aſino uiridi. LXXX.

Vidua quædã cœlibatũ exoſa, nubere cupiebat, ſed nõ audebat, uerita uulgi irriſiones, qui maledictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas tranſeunt nuptias. Sed cõmater eius q̃ contẽnendæ eſſent populi uoces, hac arte monſtrauit: Iuſsit enim aſinũ album, quẽ uidua habebat, uiridi colore depingi, & p oẽs urbis uicos circũduci. Quod dũ fieret, tãta admiratio ab initio oẽs inuaſerat, ut non ſolũ pueri, uerumetiã ſenes hac re inſolita moti, aſinũ animi gratia concomitarentur. Deinde cũ huiuſmodi anĩal quotidie p urbẽ duceretur, deſierũt admirari. Itidem, inquit ad uiduam cõmater, eueniet tibi. Si enim uirum acceperis, per aliquod dies eris fabula uulgi, deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fab. indicat, nullã rẽ eſſe tanta dignã admiratione, quæ diuturnitate temporis nõ deſinat eſſe miraculũ.

De aquila, filios cuniculi rapiente. LXXXI.

Aquila in altiſsima arbore nidulata, catulos cuniculi, qui lõge inde paſcebantur, in eſcam pullorũ ſuorũ rapuerat, quã cuniculus blandis orabat uerbis, ut ſuo ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa cũ ut puſillum

lum & terrestre animal, & ad sibi nocendũ impotens arbitrata, eos in cõspectu matris unguibus dilacerare, & pullis suis epulandos apponere non dubitauit. Tũc cuniculus filiorũ morte commotus: hanc iniuriam minime impunitam abire permisit: arborẽ enim, quæ nidũ sustinebat, radicitus effodit: Quæ leui impulsu uentorũ procidens, pullos aquile adhuc implumes & inuolucres in humum deiecit: qui à feris depasti, magnũ doloris solacium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentia sua fretũ, imbecilliores debere despicere, cum aliquando infirmiores potentiorum iniurias ulciscantur.

De lupo pisce fluuij maris regnum affectante. LXXXII.

LVpus piscis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros eiusdẽ fluminis pisces excedebat. Vnde cũcti eum admirabantur & tanq̃ regem præcipuo prosequebãtur honore. Qua re in superbiam elatus, maiorẽ principatũ cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnauerat, ingressus est mare, ut eius regnũ sibi uẽdicaret. Sed offendẽs delphinũ miræ magnitudinis, q in illo regnabat: ita ab illo insectatus est, ut aufugiẽs, uix amnis ostiũ ingrederetur, unde amplius non est ausus exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris cõtenti, ea nõ appetamus, quæ nostris uiribus sunt longe maiora.

De oue pastori conuitiante. LXXXIII.

OVis conuitiabatur pastori, quòd nõ contentus lacti, quod in usum suũ, filiorumq; ab ea mulgebat, insuper illã uellere denudaret. Tũc pastor iratus, filium eius trahebat ad mortẽ: Ecquid, inquit ouis, peius mihi facere potes? Vt te, inquit pastor, occidã, & lupis canibusq; proijciam deuorandã. siluit ouis, maiora adhuc mala formidans.

Hæc fabula indicat, nõ debere hoĩes in deũ excãdescere, si diuitias, si filios ipsis p̃mittat auferri, cũ etiã maiora & uiuẽtibus & mortuis poßit inferre supplicia.

De auriga & rota curr9 stridẽte. LXXXIIII.

AVriga interrogabat currũ, quare rota, quæ erat deterior, strideret, cũ cæteræ idem non facerẽt. Cui currus: ægroti, inquit, semper morosi, & queruli esse consueuerunt.

Hæc indicat fabula, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De uiro amicos experiri uolẽte. LXXXV.

VIr quidam diues admodũ & liberalis, magnam habebat amicorũ copiã, quos ad cœnã sæpißime inuitabat, ad quã libentißime accedebant. Volẽs aũt experiri, an in laboribus et periculis sibi fideles essent, oẽs pariter conuocauit dicens: obortos sibi inimicos, ad quos perdẽdos ire statuerat. Quare correptis armis, secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur iniurias. Tũc oẽs

præter

præter duos sese excusare cœperũt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc indicat fabula, aduersam fortunam amicitiæ experimentum esse quàm optimum.

De uulpe carnem leporis cani laudante. LXXXVI.

VVlpes cũ fugaretur à cane, & iamiã esset capiẽda, nec ullam aliã euadendi uiã inuenire se posse cognosceret, quid me, inquit, ò canis perdere cupis, cuius caro tibi usui esse non potest? Cape potius leporẽ illum (nõ procul enim lepus aberat) cuius carnem suauißimã mortales esse cõmemorant. Canis igitur motus cõsilio uulpis, omissa uulpe, leporẽ insecutus est: quẽ tamẽ ob incredibilẽ eius uelocitatẽ capere nõ potuit. Paucis post diebus, lepus conueniens uulpẽ, uehementer eam accusabat (uerba enim eius audiuerat) qđ se cani demõstrasset. Cui uulpes: Quid me accusas lepus? quæ te tantopere laudaui: quid diceres, si te uituperarassem?

Hæc indicat fabula, multos mortales sub laudationis specie alijs perniciem machinari.

De lepore calliditatem, & uulpe celeritatem à Ioue petentibus. LXXXVII.

LEpus et uulpes à Ioue petebant: hæc, ut calliditati suæ pedum celeritatem: ille ut uelocitati suæ calliditatem adiungeret. Quibus Iupiter ita respondit: Ab

origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti. Vni autem omnia dedisse, aliorum fuisset iniuria.

Hæc innuit fab. deũ singulis sua munera ita esse æqualilãce largitũ, ut qsq; esse debeat sua sorte cõtentus.

De equo inculto sed ueloci, & cæteris eum irridentibus. LXXXVIII.

EQui cõplures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum, quẽ cæteri ut incultũ, & ad huiusmodi certamen ineptũ irridebant, nec unq̃ uictorẽ futurũ opinabãtur. Sed ubi currendi tempus aduenit, & dato tuba signo, cũcti è carceribus exiliere, tum demum innotuit, quãdo hic paulò ante irrisus, cæteros uelocitate superaret. Omĩbus enim alijs post se lõgo interuallo relictis, palmã assecutus est.

Fabula indicat, non ex habitu, sed ex uirtute homines iudicandos.

De rustico per uocem hœdi ad iuriscõsultum admisso. LXXXIX.

RVsticus quidam graui lite implicitus, ad quendã iuriscõsultũ accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille alijs negocijs impeditus, renũciari iubet, se nõ posse nũc illi uacare. quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut ueteri fidoq; amico, plurimũ fidebat, pluries rediens, nunq̃ admissus est. Tandẽ hœdum adhuc lactantem & pinguem secũ deferens, ante ædes iurispe

iurisperiti stabat, & hœdum uellicans, illum balare cogebat. Ianitor qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, audita hœdi uoce, ianuam ilico aperiens, hominem introire iubet. Tunc rusticus ad hœdum conuersus: gratias, inquit, ago hœdule mi, qui tā faciles mihi has effecisti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras, difficilesq; esse, quas munera non aperiant.

De adolescente ex coitu infirmo & lupo. XC.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulā, formosam admodū et libidinosam, cuius effrenæ libidini dum satisfacere cupit, ita lūbos exhausit, ut paucis diebus macilentus fieret, & mortuo magis q̄ uiuo similis uideretur. nō ingredi, non stare, nō aliqd' opus facere poterat. ut senex quidā apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico stans loco, calore solis sese calefaceret, accidit ut uenatores, qui lupum fuerant insectati, illac iter haberent, quos cum adolescens interrogaret, cur lupū non ceperant: ob incredibilem inquiunt, illius uelocitatem, illum assequi nō potuimus. Tunc ait adolescens: Vxorem profecto hic lupus habere non debet, si enim uxori iunctus esset, nunquam tāta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fab. neminē esse adeo robustū & fortem, quē nimius Veneris usus nō infirmū & debilē reddat.

De sene iuuenem poma sibi subripientem satis deijciente. XCI.

SEnex quidã iuuenem sibi poma surripientẽ, blandis orabat uerbis, ut ex arbore descẽderet, nec res suas uellet auferre. Sed cum incassum uerba funderet, (iuuene eius ætatẽ ac uerba contemnente) non in uerbis tantũ, inquit, uerũ etiam in herbis audio esse uirtutem. Herbas igitur uellere, & in illũ iacere cœpit. Quod iuuenis conspicatus, in uehementẽ risum effusus est, & senẽ delirare arbitrabatur, q crederet eũ ex arbore herbis posse depellere. Tũc senex oĩa experiri cupiẽs: quãdo inquit, uerborũ & herbarũ uires aduersus raptorẽ mearũ rerũ nullæ sunt, lapidibus agã, in quibus quoq; dicunt esse uirtutẽ. lapidesq; quibus gremiũ impleuerat, in iuuenẽ iaciens, illũ descendere & abire coëgit.

Hæc fabula indicat, omnia prius sapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De luscinia cantum accipitri pro uita pollicente. XCII.

LVscinia ab accipitre famelico compræhensa, quũ se ab eo deuorandam intelligeret, blande eum rogabat, ut se dimitteret, pollicita pro tanto beneficio ingentem mercedẽ sese relaturam. Cum autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset: aures, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, ĩquit accipiter, malo mihi uentrẽ demulceas: sine tuis enĩ cantibus

tibus uiuere, sine cibo uero non possum.

Hæc fabula innuit, utilia iucundis anteponenda.

De leone porcũ sibi sociũ eligente. XCIII.

LEo cũ socios asciscere sibi uellet, multaq; aĩalia sese illi adiungere optarẽt, idq; precibus et uotis exposcerent, cæteris spretis, cũ porco solũ societatẽ uoluit inire: rogatus autem caußam, respondit: Quia hoc animal adeo fidũ est, ut amicos & socios suos in nullo quantumuis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorũ amicitiã appetendã, q aduersitatis tempore à præstando auxilio nõ referũt pedẽ.

De culice cibum & hospitium ab ape petente. XCIIII.

CVlex hyberno tẽpore, cũ et fame & frigore se periturũ cõijceret, ad apium acceßit aluearia, ab eis cibũ & hospitiũ petẽs. Quæ si ab eis fuisset cõsecutus, pmittebat filios earũ artẽ musicã se edocturũ. Tũc quædã apis: At ego, inqt, artẽ meã malo liberi mei discãt, quæ eos à famis et frigoris pic̃ulo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros ijs artibus erudiamus, quæ eos ab inopia ualeant uindicare.

De asino tubicine & lepore tabellario. XCV

LEo rex quadrupedum aduersus uolucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autẽ ab urso, qd ei asini inertia, aut leporis timiditas ad uictoriã cõferre poßent, quos ubi inter cæteros milites ad

esse cernebat, respondit: asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus uero ob pedum celeritatem, tabellarij fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeo contemptibilem, qui aliqua re nobis prodesse non poßit.

De accipitribus inter se inimicis, quos columbæ pacauerant. XCVI.

Accipitres inuicem inimici quotidie decertabant, suisq; odijs occupati, alias aues minime infestabant. Columbæ illorũ uicem dolentes, eos mißis legatis composuere. Sed illi ubi inter sese amici effecti sunt, cæteras aues imbecilliores, & maxime colũbas uexare, & occidere nõ desinebãt. Tunc secũ colũbæ, q̃ utilior accipitrum discordia, q̃ concordia nobis erat.

Hæc monet fabula, malorum inter se ciuium odia alenda potius, q̃ extinguenda: ut dum inter se digladiãtur, uiros bonos quiete uiuere permittant.

De muliere, ignem in mariti domum ferente. XCVII.

Vir quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi uellet facula illa, quam noua nupta accensam è paterna domo effert, rursusq; mariti domum ingressura accendit et infert: Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum, in domum meam inferri.

Fabula significat sæpenumero mulieres ignem quendam

dam esse, qui mariti bona comburit.

De prætore repetundarum damnato. XCVIII.

PRætor, qui prouinciam, cui præfuerat, expilauerat, repetundarum dãnatus fuerat. Cumq; ægre ablata restitueret, dicebat quidam è prouincialibus: hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipiẽtes mira uoluptate afficiuntur: cum autem eos emittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula significat, aliena non esse surripienda: ne illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De sene mortem differre uolente. XCIX.

SEnex quidã mortem, quæ eũ è uita raptura aduenerat, rogabat, ut paululũ differat, dum testamentum cõderet & cætera ad tantũ iter necessaria præpararet. Cui mors, cur non, inquit, hactenus præparasti toties à me admonitus? Et cum ille eã nunq̃ à se uisam amplius diceret, cum inquit: nõ æquales tuos modo, quorũ nulli ferè iam restant, uerumetiam iuuenes, pueros, infantes quotidie rapiebam, nõ te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hæbescere, auditũ minui, cæterosq; sensus indies deficere, corpus ingrauescere sentiebas: nõne tibi me propinquam esse dicebam? & te admonitum negas? quare ulterius differendum non est.

Hæc fabula indicat, ita uiuendum, quasi mortẽ semper adesse cernamus.

De uiro

De uiro auaro sacculum numorũ alloquente. C.

VIr quidã auarus, qui ingentẽ aureorũ acervum male partũ relicturus moriebatur, iterrogabat sacculum numorum, quem morienti sibi iusserat afferri, quibus uoluptatẽ esset allaturꝰ. Cui sacculus: hæredibus inquit, tuis: qui numos à te tãto sudore quæsitos, in scortis & conuiuijs profundent, & dæmonibus, qui animã tuam æternis supplicijs mancipabunt.

Hæc indicat fabula, stultißimũ esse in ijs laborare, quæ alijs gaudiũ, nobis aũt sint allatura tormentum.

Fabularum Abstemij Finis

PETRI PAVLI PHANTINI DE tradotio in hecatommythion cõsummatißimi uiri Laurentij Abstemij Macereraten. tetrastichon.

Quod nemo Hesperidum Panchaia, Bactra, Sabæi,
 Helisium quod habet, quod Tagus, Astur, Arabs,
Cuncta tuo Abstemi nascuntur sponte uireto,
 Cuius habent siliquæ seria, non apinas.

IOANNIS ANTRACINI MACERATEN. in hecatommythion clariß. uiri Laurentij Abstemij Maceraten tetrastichon.

Doctiloquos alijs scriptis superare latinos
 Quære, sumus lepidis Græcia docta pares,
Te Xanthi seruus technis celebrauit amœnis,
 Non minus Abstemij nos decorauit opus.

Lau

LAVRENTII VALLENSIS IN XXXIII. FAbularũ Aesopi, è græco in latinũ sermonẽ translaturũ, ad clariß. uirũ Renaldũ Fonaledæ, Præfacio.

ROMISERAM NVPERrime tibi coturnices, quas ipse uenatus essem, missurum. Eas capere, ut homo uenãdi insuetus, cum non possem, ad uenationem meã, id est, literas me cõuerti, & forte ad manus uenit libellus græcus, ex præda nauali, treis & triginta Aesopi fabellas continens: has omneis bidui labore uenatus sum. Mitto igitur ad te siue fabellas, siue mauis coturnices, quibus oblectare te poßis ac ludere. Etenim si Octauianũ, Marcumq; Antoniũ, orbis terrarũ principes ludo coturnicum delectatos accepimus: profecto tu uir literarũ amantißimus literato hoc genere ludẽdi delectaberis. Et si quis Octauiano aut Antonio pugnacẽ aliquã harum auium dono dedisset, iucũdã illis rem gratamq; fecisset. Ego quoq; tibi iucundus gratusq; ero, quòd plus triginta eius generis aues dono mitto, pugnaces, uictrices: & si forte hoc te magis iuuat, & pingues: oblectant hæ fabellæ, & alunt: nec minus fructus habent, q̃ floris. Sed ne donum suum laudare insolẽtis sit, finẽ faciã. Tu si coturnices ueras, q̃ has fabellas malis, rescribe: mittã nãq; nõ mõ coturnices sed & perdices. Ex urbe Caieta. Calen. Maij.

De uulpe

De uulpe & capro.

Vlpes & caper sitibundi in puteũ descenderunt, in quo cũ pbibissent, circumspicienti reditũ capro, uulpes ait: Bono animo esto caper: excogitaui nãq;, quo pacto uterq; reduces simus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietẽ admotis, cornuaq; adducto ad pectus mento reclinabis: & ego per terga, cornuaq; tua transiliẽs, & extra puteum euadens, te isthinc postea educã. Cuius cõsilio fidem habenti capro, atq; ut illa iubeat obtemperanti, ipsa è puteo prosilijt: ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatq;, nihil de hirco curam habẽs Cæterũ cum ab hirco, ut fidifraga incusaretur, respõdit: Enimuero hirce, si tantũ essent tibi sensus in mente, quãtum est setarum in mento, non prius in puteum descẽdisses, quàm de reditu exploratum habuisses.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere finem explorare, antequàm ad rem peragendam ueniat.

De uulpe & leone.

Vlpes nullum antea leonẽ conspicata, cum illi alternus ex improuiso obuiasset, ita aspectũ ei9 expauit, ut parum abfuerit, quin extingueretur. Quod cum iterum postea accidisset, ad aspectum quidem leonis est exterrita: sed non ita, ut prius. Tertio autem cum leonem eundẽ esset intuita, non modo non exterrita, sed

etiam

etiam fidenter adiens, secū collocuta est & confabulata.

Hæc fabula innuit, quod consuetudo & conuersatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neq; horrida, neq; formidolosa uideantur.

De gallo & perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamq; alendam, & in societatem gallorum dedit unà cum illis saginandum, eamq; galli pro se quisque mordicabant, abigebantq;. Perdix autem apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à gallis, quòd suum ab illorum genere alienum esset. Vbi uero non ita post aspexit, illos inter se pugnantes, mutuoq; percutientes, recreata à mœrore, inquit: Equidem post hoc non afflictabor amplius, uidens eos inter se dimicantes.

Hæc fabula innuit, uirum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas: quos uident, ne à domesticorū quidem iniuria abstinere.

De uulpe & capite reperto.

VVlpes aliquando in domū citharœdi ingressa, dū oĩa instrumenta musica, omnemq; suppellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput, scienter fabreq; factū. Quod cū in manū sumpsisset, inqt: ô caput cū magno sensu factū, nullum sensum obtinens.

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De cer

De carbonario & fullone.

CArbonarius conducta in domo habitans, fullonẽ inuitauit, qui eo loci proxime uenisset, ut eiusdẽ in ædibus unà habitarent. ad quem fullo: ô homo, nõ est istuc factum conducibile: uereor enim, ne quicquid ipse cãdidi facerẽ, id omne tu carbonaria aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendũ esse commercium.

De uiro iactabundo.

VIr quidam aliquãdiu peregrinatus, cum iterum domũ reuersus fuisset, cũ multa alia in diuersis regionibus à se uiriliter gesta iactabundus prædicabat, tũ uero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine saliendi superasset, eiusdem rei Rhodios, qui affuerunt, testes esse. Ad quem unus asßistentiũ respondens, inquit: ô homo, si uerũ istuc est, quod loqueris: quid tibi opus est testibus? Ecce hic Rhodus, ecce hic certamen saliendi.

Hæc fabula innuit: quod ubi rerũ testimonia adsunt, nihil opus est uerbis.

De uiro Apollinem tentante.

VIr quidã facinorosus Delphos se cõtulit, Apollinem tentaturus, habensq; passerculum sub pallio, quem pugno tenebat. Et accedens ad tripodas, interrogabat deũ, dicens: Quod habeo in dextra uiuit'ne, an mortuũ est? prolaturus passerculũ uiuum. Si ille mortuũ respõdisset, occidisset eum statim sub pallio clàm, prius

quàm

quàm proferret. At deus subdolam calliditatẽ hominis intelligens, dixit: O cõsultor, utrum mauis facere (penes te nam arbitrium est) facito: & siue uiuum, siue mortuũ quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem diuinam nihil neq; latere, neq; fallere.

De piscatore.

PIscator quidam demissis in mare rhetibus, extulit ismiridem pusilli corporis, quæ piscatorem obsecrabat: Noli me in præsentiarum capere pusillam & minutã: sine abire & crescere, ut postea sic adulta commõ maiore potiaris. Cui piscator inquit: Ego uero amẽs sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licet exiguum, prætermittam spe futuri boni quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem maiorem, rem præsentem & certam, licet paruam, non amplectitur.

De equo & asino.

VIr quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo inquit asinus equo: Si me saluum uis, releua à me partem oneris mei. Equo illius uerbis non obsequẽte, asinus sub onere cadẽs moritur. Tũc dominus iumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simulq́; corium, quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens cũ clamore inquit: Væ mihi iumentorum infelicissimo, qd mi-

hi misero male euenit? Nam recusans partem, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, maiores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utriq; incolumes sint.

De uiro & satyro.

Vir quidam cũ satyro amicitiam inierat: qui cum edendi gratia sederent, exorta cœli tempestate ac frigore, uir manus ad os mouens, anhelitu refocillabat. Quod intuẽs satyrus, interrogabat quãobrem id faceret. Ille inquit, calore oris algentes manus refocillo. pauloq; post, calidiori edulio allato, cũ uir iterũ ad os manũ cum edulio admouens, calorem cibi tenui inspiratione refrigeraret, interrogat satyrus, quãobrẽ & id faceret. Respõdente aũt uiro, ut refrigeret edulium. Atq; ego, inquit satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidũ promis et frigidũ. Vale.

Hæc fabula innuit, deuitandam eius amicitiam esse, cuius anceps uita est, & non simplex sermo.

De uulpe & pardo.

Vlpes & pardus de pulchritudine altercabantur, & pardo suam uersicolorem pellem extollente, uulpes cũ suam præponere non posset, inquit: At quanto ego speciosior, quæ non corpus, sed animum uersicolorem sortita sum?

Hæc fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudini corporis.

De fele

De fele in fœminam mutata

FElis quædam deliciũ formosi erat cuiusdam adolescentis. Hanc ille ut in fœminam mutaret, Venerem depreatus est. Dea miserta cupiditati adolescentuli, conuertit bestiam in speciosam puellã: cuius forma inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum. Quibus considentibus in cubiculo, Venus uolẽs periculũ facere, nũquid illa cum corpore mutasset & mores: murem immisit in medium. At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubili surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tũc dea indignata, iterum in suam restituit naturam.

Hæc fabula innuit, scelestos hoïes, & si conditionẽ statumq; mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De agricola & canibus.

AGricola quidam hyberno sydere in agro deprehensus, deficientibus cibarijs primum interfectis singulis ouibus, illarum carnibus uescebatur: mox et caprarum, postremo operarijs bobus interemptis, alebatur. Quod canes cum animaduertissent, inter se collocuti sunt, dicentes: At nos hinc faciamus fugam: si enim operarijs bobus dominus noster non pepercit, ne nobis quidem parcet.

Hæc fabula innuit, fugiendos eos esse, cauendosq;, qui à familiaribus quoq; manus non abstinent.

De agricola sæuiente in filios.

AGricola filios suos uidēs quotidie delitigantes: neq; in gratiam inter se reducere potis esset, iussit fasciculum uirgarum sibi afferri, aderant autem filij illuc sedentes. Quæ cum allatæ essent, colligauit omēs in unum fasciculū, iußitq; singulos filiorū fasciculum capere atq; confringere. Illis uero confringere nō ualentibus, soluens postea fasciculū, tradidit singulas uirgas eis frangendas. Atq; illis statim, facileq; frangentibus, intulit: Ita & uos filij mei, si pseueraueritis unanimes, præstiteritis inexpugnabiles uos hostibus, inuictosq; præbebitis: Sin min9, ipsa uestra æmulatio atq; seditio opportunam uos prædam inimicis faciet.

Hæc fabula innuit, æque res humanas facere, uel à concordia incrementum, uel discordia iacturam.

De muliere & gallina.

MVlier quædam uidua habebat gallinam, quotidie singula oua parientem. sperans autem pro singulis bina oua parituram, si plus tribuisset escarum, opipare educabat. Gallina uero pinguior effecta, ne unum quidem ouum parturire poterat.

Hæc fabula innuit, quod homines propter luxū & copiā rerum marcescentes, ab instituto retardantur.

De homine quē canis momorderat.

ADmorsus à cane quidam, circuibat singulos, corrogans curationem, nactusq; quendam, qui cognita

gnita mali qualitate, inquit: Si tu quidem homo conuale scere uis, sume crustulã panis madefactam in sanguine uulneris, porrige cani, qui te momordit comedendã. Cui ille deridens, inqt: Ego me hercle si istuc fecero, dignus sum, qui ab omnibus canibus istius urbis mordear.

Hæc fabula innuit, improbos hoïes, cũ maxima beneficia acceperint, tum maxime ad maleficia animari.

De duobus amicis & urso.

DVobus amicis unà iter facientibus, fit ursus obuiã: quorũ unus perterritus, in arborem scandens latuit: alter uero cum se imparem urso fore, & si pugnare uellet, superatũ iri intelligeret, procidens simulabat se mortuum esse. Vrsus autem adueniens, aures & occipitiũ olfaciebat: illo qui stratus iacebat, usq; continente respirationem, ita mortuũ esse credens, ursus abijt (aiunt enim ursum nõ sæuire in cadauer) Mox alter qui inter frondes arboris latuerat, descendens interrogat amicum, quidnam ad aurem ursus secum esset locutus. Cui amicus inquit: Admonuit me, ne posthac cũ huiusmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, deuitandos eos amicos, qui periculoso in tempore ab auxilio præstando reuocãt pedẽ.

De adolescentibus & coquo.

DVo adolescentes obsonium à coquo mercati cõmuniter erant. Cæterum cum coquus quibusdã negocijs domesticis intẽderet, uacaretq;, alter adolescen

tum partem obsonij in alterius sinum immisit. Conque remi, qui carnem abstulerat, iurabat se non habere, qui uero habebat, iurabat se non abstulisse. Quibus coquus intellecta adolescentum astutia, inquit. Et si me latet fur, tamen eum, quem iurastis deum, non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd si homines celamus, deum nequaquam celare poterimus.

De arundine & olea.

DIsceptabat arundo et olea de constantia, de fortudine, & de firmitate, et olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili & ad omnem uentũ uacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cum uentus uehemens ingruisset arundo agitabatur, refellebaturq;, olea uero cum uiolentiæ uentorum reluctari uellet, confracta est.

Hæc fabula innuit eos, qui ferocioribus ad tempus cedunt, potiores esse ijs, qui nõ cedunt.

De tubicine

ERat tubicen, qui in militia signũ caneret. Is inter ceptus ab hominibus, ad eos qui circunsistebant, proclamabant. Nolite me ó uiri innocuũ, insontéq; occidere, nullum enim unquam ego occidi. Quippe nihil aliud, quàm hanc tubã habeo. Ad quem illi uicißim cũ clamore responderunt. Tu uero hoc ipso magis truci daberis, quod cum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malos & importunos principes persuadent ad inique agendum.

De aucupe & uipera.

A*Vceps quidam sumptis aucupatorijs retibus, ad uenandum processit, uisoq; palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiose arundines cũ rheti ad aues clanculũ admouebat, sperans illam se uenari posse. Quod cum agit, in altum intuens, iacentem uiperam pedibus pressit, quæ exasperata dolore, hominem momordit. At ille iam diffidẽs, me miserũ, inquit, qui cũ alterũ uenari uolo, ipse ab altero captus pereo.*

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare: sæpe tamen ab alijs idem sustinere.

De castore, uirilia sibi amputante.

C*Astor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dicitur, eiusq; genitalia ad artem medicam sanè utilia esse. Tũc ubi uidet se ab indagãtibus hoĩbus captum iri (nõ enim ignorat quãobrem indagetur) ipse sibi genitalia præcidit, eaq; ad insequentes proijciens, hoc modo incolumis euadit.*

Hæc fabula innuit, huius exẽplo prudentes debere ꝓ adipiscenda salute, nullã rationem habere fortunarum.

De thynno & delphino.

T*Hynnus cum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & iamiam capiendus esset, in an-*

fractum quẽdam se intrusit. Delphinus quoq; ad alterũ similem impetu ipso illisus est, ad quẽ thynnus respiciens, iamq́; expirantem uidens, inquit: Iam mihi mors non est molesta, uidens eum, qui mihi caussa mortis est, mecum morientem.

Hæc fabula innuit, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos, propter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciunt.

De cane & lanione.

CAnis quidam insilijt in macellum, lanio in aliqua re occupato, et erepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius conuersus, fugientemq́; aspiciens, inquit: O canis, ubicunq; fueris, te obseruabo: non enim sustulisti, sed mihi cor dedisti.

Hæc fabula innuit, iacturam semper esse hominibus doctrinã.

De uate quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur, cum quidam sibi denũciat fores domus eius effractas esse, omniaq́; direpta, quæ in domo fuissent. Ad quod nuncium uaticinator gemẽs, properansq́; cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens: ô tu, inquit, qui aliena negocia te diuinaturum promittis, certe tua non diuinasti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non recte administrantes, alienas, quæ nihil ad eos pertinent, prouidere & consulere conantur.

De ægro

De ægroto & medico.

AEgrotus quidam à medico interrogatus, quonã modo se habuisset, præter modum respondit, in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet, respondit, algoribus correptus, diu uexatus sum: & id quoq;, medicus inquit, bonũ est. Tertio cum ab eo medico interrogaretur, respõdit: pro fluuio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus: quomodo habes ô amice? respondit: etiam atq; etiam bene habeo, sed morior.

Hæc fabula innuit, arguendos assentatores.

De asino & lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspectoq; lupo, ait: O lupe, en præ cruciatu morior: futurus esca, aut tua, aut uulturum, aut coruorum: unum modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum ut moriar saltem sine cruciatu. Tunc lupus summis dentibus aculeum mordicus præhendens, eduxit. Asinus uero doloris oblitus, ferratos calces in faciẽ lupi impegit: fractisq; illius fronte, naribus, dentibus, aufugit: lupo se ipsum accusante, ac merito sibi id euenisse dicente, quod qui didicerat esse lanius iumentorum, nunc illorum uolebat esse chirurgicus.

Hæc fabula innuit, quod qui sua artificia deserunt,

transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum ueniunt, & in discrimen.

De aucupe & merula.

AVceps tetēderat uolucribus rhetia, quod eminus intuens merula, pcontabatur hominē, quid negocij ageret. Ille respondit, se condere urbem, abijtq; lōgius, & sese abdidit. Merula uero illius uerbis fidē habens, & accedēs ad escā iuxta retia appositā, capta est: accurrēteq; aucupe, inquit: ò homo, si tu quidē talē urbē condis, haud multos iuuenes habebis incolas.

Hæc fabula innuit, eo maximo modo rem priuatā, et rem publicā destrui, cū præsides sæuitiā exercent.

De uiatore & pera inuenta.

VIator longū ingressus iter, uouit si quid inuenisset, eius dimidium Ioui se oblaturū. Inuenta aūt postea in itinere pera, palmularū amygdalarumq; plena, comedit oēs palmulas, amygdalasq;. Sed harū nucleos, illarū putamina, et cortices ad arā quandā obtulit inquiens: habes Iupiter, quod tibi uouerā, quod enim inueni, eius & interiora & exteriora tibi offero.

Hæc fabula innuit, auarum propter pecuniæ cupiditatem etiam dijs molliri fallacias.

De puero & matre.

PVer quidam in schola cōdiscipulo furatus tabellā alphabetariā, attulit matri suæ, à qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autē tempore

cœpit

cœpit furari maiora. Tandem à magistratu depræhensus, ducebatur ad supplicium. matre uero sequente, ac uociferante, rogauit ille satellites, ut paulisper cũ ea ad aurem loqui permitterent. Quibus permittentibus, & matre festinabunda aurem ad os filij admouẽte, ille auriculam matris dentibus euulsit. Et cum mater cæteriq; increparent, nõ modo ut furem, sed in parentem suam impium, inquit: Hæc mihi ut perderer, caussa extitit. Si enim me tabellam alphabetariam furatum increpauisset, siue castigasset, nequaquam ad ulteriora progressus, nec ad supplicium ducerer.

Hæc fabula innuit, quod qui inter initia peccandi nec coërcentur, ad grauiora flagitia euadunt.

De pastore artem nauticam exercente.

PAstor in loco maritimo gregem pascebat, qui cũ uideret mare tranquillum, incœssit cupido nauigationem faciendi ad mercatũ. Itaq; uenundatis ouibus, emptisq; palmarũ sarcinis, nauigabat. Oborta aũt uehementi tempestate, & naui mergi periclitante, omne pondus nauis in mare deiecit, uixq; euasit exonerata naui. paucis post diebus ueniente quodã & tranquillitatẽ maris admirante, erat enim sanè tranquillum, respondens, inquit, palmulas iterum uult, quantum intelligo, ideoq; immotum sese forè ostendit.

Hæc fabula innuit, eruditiores effici homines damno atq; periculo.

De filio

De filio cuiusdam senis & leone.

Filium senior quidam habebat unicū, generosi animi, & uenaticorū canū amatorem: hunc per quietem uiderat à leone trucidari. Territus, ne forte somnium hoc aliquādo sequeretur euentus, exstruxit domum quandam, quàm politißimam, & laquearibus ac fenestris amœnißimam. Illuc inducens filiū aßiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim ea in domo ad oblectationē filij, omne animaliū genus, in quibus & leonem. Adolescens hæc inspiciens eo amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem uice propius stans leoni, inquit: O' truculentißima fera, propter te, & propter inane somnium patris mei, in hac domo asseruor, uelut in carcere. Quid tibi faciam: & hæc dicens, manū parieti incußit, oculum leoni eruere uolens, & in clauo qui illic latebat offendit: qua ex percußione manus emarcuit, succreuitq; sanies, & febris subsecuta est, breuiq; tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adiuuante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ uentura sunt, deuitare posse neminem.

De caluo crines externos gerente pro natiuis.

Caluus quid mentitos crines gerens, dū equo uehebatur, ecce sibi ualidior uentus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circūstātibus excitaba

tur, & ille mutuo risu ad illos inquit: Quid mirũ si crines, qui non erant mei, à me recesserint, illi quoq; recesserunt, qui mecum fuerant nati?

Hæc fabula innuit, non debere nos mœrere ob amissas opes. Quod enim nascentes à natura nõ accepimus, id non potest nobiscum perpetuo permanere.

AESOPI FABVLATORIS clarißimi apologoli, è græco latini per Rimicium facti.

ARGVMENTVM.

Esopus fabulator clarißimus, natiõe quidem Phrygus, fortuna uero seruꝰ fuit: colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, Dea hospitalis in somnis sibi aßistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiamq́;, ac uariarũ fabularum inuentionem, quæ porrò fabulæ non parum cõducunt mortaliũ uitæ: nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones, quas ita ante oculos ponit, quod audientium animos incitat ad uirtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperiat. Has igitur fabulas, si quis trite gustauerit, quam uiã sequi, quamq́; uitare debeat, in priuatis publicisq́; negocijs facile comperiet. Nam in primis fabulam narrat, tũ

quid

quid fabula significet compendiosius exponit, atq; ordi nē alphabeti in græco secutus, qui in latino sermone ser uari non potest: hinc sumit initium.

De aquila & uulpe.

QUila & uulpes conflata inter se amicitia, in proximo habitare constituunt, firmiorē amicitiam ex frequenti conuersatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: uulpes uero arborem propter inter dumeta catulos collocat. Vna igitur dierum cum uulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila et ipsa cibi indigna in latibulum deuolans, uulpis catulos arripuit, ac pullis suis comestum præbuit. Vulpes reueniens, cognita filiorum morte atroci, ualde tristata est: & cum aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens, uolucrē persequi nequibat: quod unum miseris ac impotentibus datur, aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur, tantum in odium cum uiolatur, uertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri capras immolari, cuius frustum unà cū carbonibus accensis, aquila arripiēs, sustulit ad nidum, sed uento uehementius spirante, nidus qui ex fœno ac materia exili aridaq; confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam sentiētes, cum uolare adhuc nequirent, humi decidunt: uulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectum deuorat.

Hæc

Hæc fabula significat, quòd qui amicitiam uiolant, quamuis quos læserint ultionem declinent, dei supplicium non tamen effugiunt.

De aquila & coruo.

Aquila cælsa ex rupe deuolans, agnũ ex omni grege arripit: quam rem cum coruus conspicatus, æmulatione motus, uehementi cũ strepitu ac stridore deuolat in arietem, atq; ungues in arietis uellus ita implicat, quod inde etiam motu alarum se explicare nõ potest. Hunc pastor cum ita implicitum uidet, accurrẽs, coruum compræhendit, atq; alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verum enim cum quispiam coruum rogaret, quænam uolucris esset: coruus ait: prius equidem quo ad animum aquila fui: nunc uero me coruum esse certe cognosco.

Fabula significat, quòd qui supra uires quippiam audet, hoc solum efficit, quod in aduersa sæpius incidit, ac se uulgo ridiculum exhibet.

De aquila & scabrone.

Aquila leporem persequebatur: at lepus auxilij inops, quem tempus obtulit scabronem uidens, ab eo auxilium implorauit, cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde cum aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum sibi eripiat seruum. At aquila scabronis paruitatem contemnens, eo coram leporem exedit. Verum scabro suæ

iniuriæ memor, ubi aquila nidificaret obseruat. Ecce aq̃la oua parit, scabro alis elatus, ad aquilæ nidum uolat, atq; oua deuoluēs humi deijcit. Aquila iactura ouorū mœrore concita, euolat ad Iouem (est enim ales deo illi sacrata) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Iupiter sibi concedit, ut cum tempus adest, eius in sinu pariat oua. Hoc scabro prouidēs globum è stercore conficit, atq; sursum euolans in Iouis sinum demisit. Iupiter uolēs è sinu globū excutere, oua aquilæ simul excußit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tēpore scabrones existunt.

Fabula significat, quod nullus porrò est contemnendus. quoniam nemo est, qui iniuriam accipiat, quin cū tempus datur, se ulcisci non querat.

De philomena & accipitre.

PHilomena cum alta quercu sederat, more suo sola canebat, eam accipiter cibum quæritans, cū intuetur, repente euolat, illamq; rapit. At philomena cū se interim iri uidet, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum eius uentrem ipsa satis minina sit: sed pro saturitate sua, ad maiores aues ut se uertat, opus profectò fore. cum accipiter torue conspiciens ait: Stultus equidē nimium essem, si quem manibus teneo cibum, illum dimitto, amplioris spe pastus.

Fabula significat, qđ qui omittunt id, qđ manu tenēt rerū maiorū spe, cōsilio inopes ac rōne nimiū sunt.

De uulpe

De uulpe & trago.

VVlpes et tragus sitientes in puteũ descenderũt. Verũ enim post potũ, cum egressum cõspiceret hircus, uulpes ei comiter ait: Bono sis animo, nam quid saluti nostræ opus sit, probè aĩaduerti. Si enim rectus stabis, ac pedibus anterioribus cornibusúe muro adhærebis, tuas ego scapulas cornuaq; conscendens, cũ egressa puteũ fuero, te manu cõpræhendens hinc desuper traham. Huic caper prompte deseruiuit: uulpes suo exultans egressu, circa os putei capro illudebat. At dũ caper illã incusat, sibi pacta haud seruasse, ei facete uulpecula inquit: Si ea caper sapientia præditus esses, quo pilorũ ornatu isthæc tua barba referta est, non prius in puteum descendisses, q̃ egressum pensiculate uidisses.

Fabula significat, qđ hoĩes consilio præditi, rerum fines prius inspiciunt, q̃ dent operam rebus gerendis.

De uulpe & leone.

VVlpes quæ nunq̃ uiderat leonẽ, cũ illi forte obuiasset, adeo ꝑtimuit, ut mortem penè obiret. Rursum illum cum aspexisset, pertimuit, sed minime ut primum. Eum tertio cum intuetur, prope accedens fuit ausa coràm differere.

Fabula significat, quod rerum terribilia usus & consuetudo domestica facit.

De cato & gallo.

CAtus cũ gallũ cepisset, atq; caussam quæreret, q̃

cū comedere poſſet, illū criminari cœpit, quòd eſſet animal turbulentū, qui noctu clamitando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus ſe excuſabat, quod id ageret ad eorū utilitatem, cū ad opera faciēda illos excitaret. Rurſum catus ait: Impius es, ac ſupra modū ſceleſtus, q agis continuo contra naturā, cū nec à matre, nec à ſororibus te abſtineas, ſed per incontinentiā cū illis cōmiſceas. Gallus item defendebat, quod dn̄i ſui quæſtus gratia id quoq; ageret: enimuero ex huiuſmodi coitu gallinæ pariunt oua. Tunc inquit catus: Excuſationibus licet abundes, ego tamen ieiunare haud intendo.

Fabula ſignificat, quòd qui prauus exiſtit natura, cū ſemel delinquere animo propoſuit, quamuis cauſſæ deſit prætextus, à prauitate tamen non deſiſtit.

De uulpe ſine cauda.

VVlpes ut è laqueo euaderet abſciſſa cauda, cū è pudore uitam ſibi mortem putaret, excogitauit alias dolo inducere uulpes, ut ſub cōmunis cōmodi ſpecie ſibi ſingulæ caudā abſcinderent, & ſic ſuū dedecus leuaret. Itaq; ad unum uulpibus congregatis, ſuadet, ut caudam ſibi abſcindant, diſſerens, caudā non mō dedecori uulpibus eſſe, ſed oneri graui atq; inepto. E uulpibus una ei facete reſpondit: Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli cōducit, tum itidem alijs conſulere haud eſt æquum.

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De piſ-

De piscatore & smaride pisciculo

Piscator q̃ mari rete tetendit, eo smarida cepit pisciculum, qui parua adhuc ætate piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atq; maiorem quæstũ ex ea assequi posset, eũ uita donaret. Huic piscator lepide respõdit: Ego quidem mente carerẽ, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, q̃ certa pro incertis, quamuis in eis magna insit spes, stultum est dimittere.

De uulpe & rubo.

Vulpes cum sepem quandã ascenderet, ut periculum uitaret, quod sibi imminere uidebat, rubũ manibus compræhendit, atq; uolam sentibus profudit & cum grauiter saucia foret gemens inqt ad rubum, ut me iuuarres cum ad te confugerim, tu deterius me perdidisti. Cui rubus, errasti uulpes, ait, quæ pari dolo me capere putasti, quo cætera capere consueuisti.

Fab. significat, q̃ stultũ est implorare auxiliũ ab illis, qbus à natura datũ est obesse potius, q̃ alijs ꝓdesse.

De uulpe & crocodilo.

Vulpes & crocodilus de nobilitate contendebãt, cũ crocodilus multa pro se adduceret, ac supra modũ se iactaret de splendore progenitorũ suorũ: uulpes ei subridens ait: Heus amice etsi hoc tu quidẽ non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quòd multis iam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potißimum refellit.

De uulpe & uenatoribus.

VVlpes uenatores effugiens, ac per auia curren do iã defessa, hoïem casu reperit lignariũ, quẽ rogat, ut se quoquo loco abscõdat. Ille sibi tectoriũ ostẽ dit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodã se abscõ dit. Adsunt uenatores, lignariũ si uulpẽ uiderit rogãt. Lignarius uerbis qdẽ se uidisse negat, manu uero ubi uulpis latebat, locũ ostendit. Verũ enim uenatores re haud percepta, statim abeunt. Vulpis ut illos abisse ꝑ spicit, tectorio egrediens, tacite recedit: lignarius uulpẽ criminatur, ꝗ cum saluam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tũc uulpes se conuertens, illi facete ait: heus amice, si manũ, opera, ac manus uerbo similes habuisses, meritas tibi persoluerem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, & si bona polliceatur, mala tamen & improba præstat.

De gallis & perdice.

GAllos quàmplures cum quis domi haberet, quã emerat perdicem, illis compascere permisit. Sed cum galli illã infestarent, rostrisq; percuterint, perdix ea iniuria uehementer ꝑdoluit, putans quia aduena nec eo genere esset, eas sibi inferri iniurias. Gallos deinde cum adinuicem certantes conspiceret, perdix amota animi perturbatione, ait: De cætero equidem haud tristabor

bor postea quàm inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quòd homines sapientia præditi, moderato animo ferunt iniurias, ab illis uel maxime si illatas, qui nec sibi, nec suis parcere sciunt.

De uulpe & larua.

VVlpes citharœdi domum ingressa: dum quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, laruæ caput reperit arte industriosa compositũ, quod manibus capiens, ait: ó quale sine cerebro caput.

Fabula significat, quod non omnes corpore decori, eandem habent animo pulchritudinem.

De homine & ligneo deo.

HOmo quidam deũ ligneũ domi habens, eũ orauit, ut boni quippiam sibi tribueret, sed quanto magis orabat, eo res domi angustior erat: demũ ille cõcitus ira, deum cruribus capit, & caput parieti percutit illi. Exciso igitur capite, multũ auri exilijt, qđ homo colligens, ait: Peruersus nimiũ es atq; perfidus, qui dũ in honore te habui, nihil equidem profuisti, percussus uero ac uerberatus, boni plurimũ contulisti.

Fabula significat, quòd homo nequam, si quando prodest, id efficit ui coactus.

De cane ad cœnam uocato

VIr quidam cum cœnam opiparã parasset, amicũ quẽdã domũ uocauit, eius quoq; canis canẽ alterius ad cœnã inuitauit. Is domũ ingressus cũ tãtum

dapiũ uidet apparatũ, lætus secũ ipse ait: Hodie porrò ita me explebo, q̃ die crastino comedere non indigebo. Hisq; dictis, motu caudæ applaudit. Coquus uero eum conspiciẽs, tacitus per caudam cæpit, atq; illũ sæpius ro tãs, p fenestrã pijcit. Ille attonitus, humo assurgens dũ clamãdo aufugit, cæteri canes sibi ocurrũt atq; rogitãt q̃ opipare cœnauerit. At ille languens ait: Ita potu ac dapibus me expleui, q̃ cũ exiuerim, uiã non uidi.

Fabula significat, q̃ quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De aquila & homine.

AQuilam homo quidam cum cæpisset, pennis ala rũ sibi euulsis, inter gallinas morari dimisit. cã deinde quidã mercatus, pennis alas denuo munit, tum aquila uolans leporẽ capit, fertq; illũ benefactori suo. Quã rẽ conspiciens uulpes, homini ait: noli hanc aqui lã sicut prius hospitio habere, ne ceu leporem æque te uenetur. Tum homo aquilæ item pennas auulsit.

Fabula significat, q̃ beneficientes sunt remunerandi quidem, improbi uero omni studio uitandi.

De uiro agricola.

HOmo quidã agricultor existens, cũ finẽ uitæ sibi adesse cognosceret, cuperetq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos uocauit, atq; inqt: Filij ego è uita discedo, bona mea in uinea consita sunt omnia. Illi post patris obitum putantes in uinea thesaurum reperire,

assum

assumptis ligonibus, marrhis, ac bidentibus, uineā funditus effodiunt, nullumq; thesaurum inueniunt. Verū enim uinea cū probè effossa foret, longe post solito fructus produxit, atq; illos diuites fecit.

Fab. significat, quòd labor assiduus thesaurū parit.

De carbonario & lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogauit, ut quam precio conduxerat domū, secum pariter cohabitaret. At lotor rei alias expert9, ait: Id cōducibile haud mihi esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum fauillis ipse maculares.

Fabula significat, quòd res natura dissimiles stare simul commode non possunt.

De uulpe esuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quondam in tectorio carnis frustum ac panem reposita prospiceret, tectorium ipsum intrauit, atq; tantū comedit, q̄d ad ingentem tumorem uentrem distendit: & cum ex nimia uentris tumefactione inde egredi nequiret, tumens gemebat. Eius gemitū uulpes alia transiēs illac cū audiret, illuc accedit, rogatq; quidnā gemeret, deinde caussam gemitus edocta, lepide ait: Istic manēdum est usq; dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrasti, nam eo pacto facile egredieris.

Fabula significat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissoluat.

De piscatore quodam

Piscator quidam piscandi inexpertus, tibijs ac rete assumptis, iuxta maris littus accedit atq; Saxo quodã super existens, in primis tubicinare cœpit, putãs cantu se pisces facile esse capturũ. Verũ cantu cũ nullum cõsequeretur effectũ, depositis tibijs rete ĩ mari demittit, ac pisces cepit perplures. Sed cum ex rete pisces extraheret, atq; eos saltantes perspiceret, nõ insulse ait: O' improba aĩalia, dum ad tibiã cecini, saltare noluistis: nunc quia canere cesso, saltus datis aßiduos.

Fabula signi ficat, q; oĩa ꝓbe fiũt, q̃ fiũt tẽpore suo.

De piscatoribus quibusdam.

Piscatores piscatum profecti, diuq; piscãdo defeßi fame præterea ac mœrore, quod nihil cepissent, cõfecti Cum abire decernunt, ecce piscis quidam alium fugiens se insequentem in nauiculam saltat: illum piscatores supra modum læti compræhendunt, ac in urbem reuersi, grandi precio uendunt.

Fabula significat, quod frequentius fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De uiro inope & infirmo.

Homo quidã pauper, cum ægrotaret, dijs uouit, quod si eo morbo liberaretur, boues centum immolaret. Quod dij experiri uolentes, sanitatẽ illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cũ boues (quia pauper) non haberet, ossa boum centũ collegit, eaq; super altare

deponens

deponens, lepide inquit: Ecce quod uoui uotũ, uobis nũc persoluo. At dij illum ulcisci uolentes, in somnijs sibi adsistunt, atq; inquiũt. Ad maris littus pergito, ibi enim in loco semoto auri talenta centũ reperies. Ille expergefactus, somnij memor, dũ pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaq; eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille talenta auri persoluerit eis.

Hæc significat, quod homo mendax, deos & homines pariter contemnit.

De uulpe & pardo.

Vulpes cũ pardo de pulchritudine contendebat, cum uarias corporis notas pardus sibi duceret decori, uulpes ei comiter ait: Ego quidem longe formosior sum iudicanda, quæ non corpus, sed animum uarijs notis habeo notatum.

Fabula significat, quod decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De piscatoribus quibusdam.

Piscatores quidã è mari rete trahebant, q̃ cũ graue esse sentirent, læticia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terrã traxerunt, pisces quidem paucos, saxum uero ingens, reti inesse cum perspiciunt, longe tristantur. Quidam ex illis natu iam grandis, non inurbane socijs inquit: Animis estote quietis, quippe læticiæ soror est mœstitia: oportet enim rursus pspicere futuros, illosq; ut leuiꝰ quis ferat psuadere

sibi esse euenturos. Fab. significat, q̃ qui reminiscitur sortis humanæ, in aduersis minime frãgitur.

De ranis regem petentibus.

RAnæ mœrentes, quòd sine rege forent, Ioui supplicatũ oratores mittũt, ut regẽ sibi dedat. Iupiter earũ simplicitatẽ cognoscens, lignũ in stagni mediũ demisit. Quod cũ in stagnũ cecidit, eius sonus supra modum terruit ranas: quæ cum lignũ esse nouerũt, rursum Ioui supplicatum mittunt, ut regẽ uiuũ haud mortuũ sibi dedat. Iupiter stultis earũ precibus motus, hydrũ illis dedit in regẽ. Is in diẽ cum ranas deuoraret, tertio Iouẽ ranæ precantur, ut regẽ sæuũ atq; immanẽ ab eis amoueret, tunc Iupiter inquit: Quẽ tot precibus regem exorastis, eum uobis perpetuò habetote.

Fabula significat, quòd sæpe ea precamur, quæ impetrasse nos postea pœnitet.

De cata in fœminam mutata.

CAta quedã speciosi cuiusdã adolescentis amore capta, q Venerẽ orauit, ut eã in hoiem mutaret. Venus illius miserta, in formã hoĩs mutauit eã. Quæ cũ longe speciosa esset, amator domũ subito adduxit. Sed cũ in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiẽs, si mutata facie, mutasset & mores, in mediũ constituit murẽ: quẽ cũ illa prospexit, oblita formæ et amoris sui, murẽ ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutauit.

Fabu

Fabula significat, quòd homo nequam licet personā mutet, mores tamen retinet eosdem.

De sene mortem uocante.

SEnex quidam lignorū fascem super humeros ex nemore portans, cū longa uia defessus esset, fasce humi deposito mortē uocauit: ecce mors aduenit, caußāq; quamobrē se uocauerit, rogat: tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros mihi imponeres ait.

Fabula significat, quòd quisq; uitæ cupidior est, licet millibus subijciatur periculis, mortem tamen semper deuitat.

De muliere & medico.

MVlier anus cū ophthalmiam pateretur, medicū ad se iurandū accersit, certū preciū sibi dare promittens, si eo morbo curaretur: si uero non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus uero quoties illam ibat curatū, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmia curata, cū nihil suarū rerū domi esse prospiceret, medico mercedem pactam petenti soluere denegat. Quamobrē uocata in iudiciū, pactū quidē non denegat, sed se curatam ophthalmia esse, id uero pernegat inquiens: cū cæca eram, domū multa suppellectile refertam uidebam, nunc cū uideo, ut medicus ait, nihil rerū domi esse prospicio.

Fabula significat, quòd homines auaritiæ dediti, sibimet sæpius contradicunt.

De agri-

De agricola & canibus.

AGricola quidã magnitudine hyemis in suburbanis se locauit. Sed cum alimonia sibi deficeret, capris & ouibus primum uesci cœpit. Cum uero in diẽ magis sæuiret hyems, bobus quoq; nec pepercit: quod facinus cum animaduertunt canes, inuicẽ uerba faciũt: Quid hic stamus, inquiunt, cur mortem nobis incumbentem non fugimus? putamus'ne eum nostræ parcere uitæ, qui alimoniæ gratia boues iugulauit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charißimos crudeliter se ferunt.

De agricola & filijs.

AGricola quidam quàmplures habuit filios continua seditione discordes, ac eius admonitiones perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes sederent, iußit pater uirgarũ fascem coràm deportari, atq; natos cœpit hortari, ut integrum fascem dirumperent. Cum igitur fascem cũ totis uiribus frangere nõ possent, genitor præcepit, ut soluto fasce singulatim frãgerẽt uirgas: cum quisq; facile hoc perficeret, tunc facto silentio pater ait eis: si quando animis idem sentietis nati mihi charißimi, nec ab inimicis superari poteritis: Sed si inter uos seditiones seruabitis, q uolet, is facile uos pdet.

Fab. significat, qd' fortior ẽ unio, q̃ seditio, q̃ est imbecillis.

De muliere & gallina.

VIdua quædã mulier gallinam habuit, quæ die

quoli

quolibet pariebat ouum, putauit mulier more ingenij humani, quod sitis habendi semper solicitat, gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ traderet ei solitò. At gallina pluri alimonia pinguior facta, id unum desijt parere ouum. Sic mulier ex quo maius lucrū quæritabat, id cæca augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quod plurimum cupiditate rerum, præsens quandoq; deperditur quæstus.

De homine à cane morso.

HOmo quidam cum eum canis momordisset, summo eum studio sciscitabatur, à quo sanari posset Quidam sibi obuiam factus atq; de medico rogatus ait: Si uis amice fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à uulnere lingua sanguinē terget, ista cura nihil potius reperiri potest. Alter arridēs, uenustißime inquit: si huiusmodi utor remedio in diem magis ac magis à canibus mordebor.

Fabula significat, quod ab hoībus nequam incōmoda pro cōmodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis & ursa.

AMici duo dum rus uiarent, ursa eis obuiam occurrit, qua prospecta alter eorum territus, ut se saluaret continuo arborē ascendit: alter cū ursæ uiribus posse obsistere dubitaret, uti mortuus humi iacuit resupinus, retinens flatū atq; halitū: cū nec ore aut naso respiraret, ursa eū exanimatū existimās abijt. dicunt enim à

cadaue

cadauere ursas omnino se abstinere. Alter deinde ex arbore descendēs, quid in aurem sibi dixerit ursa, sociū rogauit. Ille urbano sermone respōdit: admonitus sum ab ursa, ut cū huiusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui cum est opus, amicis subsidia denegant.

De adolescentibus duobus & coquo.

ADolescentuli duo æquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum alijs uacat negocijs, alter iuuenū carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes queritanti: qui acceperat, se haud habere iurat: qui uero habebat, se nō accepisse iurabat. coquus percepto iuuenū dolo, ait: Et si fallor equidē à uobis, per quem uero iuratis, res ista non latebit deum.

Fabula significat, nullum scelus posse latere deum.

De duobus inimicis.

DVo quidam gladiatorio animo inter se inimicitias habentes unà in naui nauigabant, & cum alter eodem in loco stare cū altero non pateretur, unus in puppi, alter in prora cōsedit. Orta autem tempestate, cū nauis periclitaretur, qui in prora sedebat, rogat nauis gubernatorē, quæ pars nauis submergi prius deberet: & cū gubernator puppim dixisset, at ille: Mors mihi modo molesta minime est, si inimicum meum prius mori prospicio.

Fabula

Fabula significat, quòd inimicus, ut inimicũ perdat, seipsum perdere sæpius eligit.

De calamo & oliua.

QVænam esset fortior durior & magis resistens, canna & oliua inuicem contendebant: oliua calamo humilitatẽ obijciebat, eo quòd uentis facile cederet. Huic dicto unũ arundo haud reddit uerbũ. Paulò post turbine uehementi aspirãs uẽtus radicitus euulsit oliuã, totis uiribus sibi obsistentẽ. At canna flatibus se inclinãs salutẽ facile est assecuta. Fabula significat, quod potentioribus sine cõtrouersia mos est in tẽpore gerẽdus.

De uitula & boue.

VItula cum bouem arantem prospiceret, illũ præ se, quæ nihil agebat cõtempsit. Sed cũ immolationis affuit dies, bos quidem missus, uitula uero, ut immolaretur retenta est. Quam rem bos cum conspicatur, subridens ait: heus uitula, ideo non laborabas, ut immolareris? Fabula significat, quòd ociosis & nihil agentibus pericula quoq; imminent.

De puero & fortuna.

CVm puer quidam iuxta puteũ dormiret, fortuna illuc accedens illum excitauit inquiens: surge & hinc ocyus abi: quippe in puteum si caderes, non tuã inscitiam, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequens pericula culpa nostra incurrimus, deinde abs re fortunam accusamus.

De muribus & cato.

DOmo quapiam quod perplures forẽt mures, catus præsentiens illuc accessit, atq; nunc unũ nũc aliũ capiens, cõplures interimẽdo comedit. Verũ mures cum se in diẽ consumi perciperent, ad unũ coacti inquiunt secum: de cætero inferius nõ esse descendendũ, si nolumus perditum iri omnes: sed hic superius manendũ, quo catus ascendere non potest. At catus consilio murũ percepto, simulans se mortuũ esse, posterioribus pedibus se ad palum suspendit, qui fixus parieti erat, é muribus quispiam deorsum acute prospiciens, ut catũ esse cognouit, haud infacete ait: Heus amice, & si te follem esse certo scirem, deorsum minime descenderem.

Fabula significat, quod uir prudens semel si fallitur, fictis & simulatis hominibus non amplius fidit.

De simia & uulpe.

APud brutorũ animaliũ concilium, simia ita apposite saltauit, quod omnium feré consensu rex statim fuit creatus. At uulpes inuidens ei, ubi uiderat carnes laqueo in fouea sitas, illuc simiã ut duxit, inquit ad eã: Hic thesaurus abscõditus est, qui ex lege spectat ad reges: quare cũ tuus ex lege sit, tute ipse capias illũ. Simia uulpis suasu illuc temere accedẽs, ut se captã laqueo sensit, uulpẽ acriter accusat, quæ dolo se decepat. Ei uulpes haud illepide ait: Heu stulta, quæ cũ fortuna te extulisset dominari cæteris, iam te putabas dignam.

Fabula

Fabula ſignificat, quòd qui temere quippiam aggreditur, temere in aduerſa incidit, ac uulgo ridiculus fit.

De ceruo & leone.

CEruus uehementi ſiti cum uexaretur, ad fontem proficiſcitur, dumq́; potat, ſuã in aqua proſpiciens umbram, ualde lætatus eſt magnitudine cornuũ ac ramoſitate: deinde pedes & crura proſpiciens, nimium triſtatus eſt. Hæc dũ animo uertit, ecce leo apparet, ac ceruum perſequitur. At ceruus fugam arripiens, leonẽ per campos longe ante ibat. Dicunt enim ceruorum uires cõſiſtere in pedibus, at leonis in animo ſtare robur. Quouſq; igitur leo per campos ſecutus eſt ceruum, eũ aſſequi non potuit. Caſu uero contigit ceruũ nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cũ fugere non poſſet, à leone captus: cũ ſe moriturũ uideret, heu me miſerũ inquit, qui cornibus gauiſus, ipſis cornibus pereo.

Fabula ſignificat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis ſæpius obſunt.

De agricola & pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues et anſeres uenaretur, q ſata ſua cõtinue depaſcebãt. At ſimul cũ illis uenatus eſt pelargũ, qui pede tentus, rogabat agricolam, ut eũ ſoluat, miſſumq́; faciat, cũ nõ ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus auiũ pijßimus, q parentib. ſemper deſeruiat, nec illos in ſenecta deſerat unq̃. Ei agricola ſubridens, ait: Quæ dicis haud me fugiunt

unt: nam qui sis, probè teneo: sed his simul captus cum sis, his quoq; simul est moriendum.

Fabula significat, quòd qui cũ improbis quopiã deprehenduntur crimine, pari pœna plectuntur cũ illis.

De agno & lupo.

AGnus in domo bene clausa existens, cum lupum ad se uenientem perspicit, illum conuitijs et maledictis persequitur. At lupus inquit ei: nõ tu, sed locus inaccessibilis mihi conuitia dicit.

Fabula significat, quòd locus & tempus faciunt timidos persæpe audaces.

De Ioue & coruo.

IVpiter uolatilibus regem creare uolens, diem concilij auibus indixit, ut qui speciosior esset, rex sibi cõstitueretur. Quam rem præsentiens coruus, ac suæ deformitatis conscius, pẽnis aliorum hinc inde collectis se decorauit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus, ueniunt ad concilium aues. Iupiter coruum ob pulchritudinem, cum regem auibus creare uellet: id aues indigne ferentes, quæq; suas à coruo extrahũt pennas. At coruus alienis pennis cum esset exutus, coruus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quòd qui rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ipse sit cuiq; liquido patet.

De tubicine quodam.

TVbicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitũ.

ercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miseranda uoce clamabat: Ne abs re ac frustra occidere me uelitis, ego quidem nõ pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum uinctum ducebant, huiusmodi uerba contra reddiderunt. Hanc obrem morte dignior es iudicandus, quòd cum hostibus manum conferre deuitas, alios sonitu ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd grauiori pœna sunt iudicandi, qui cum ipsi iniuriam non agant, alios ad iniuriam agendam impellunt.

De fabro & cane.

FAber quidam catulum habebat: qui dum ipse ferrum cuderet, continue dormiebat. Cum uero manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensa erant deiecta, ceu ossa, & alia huiusmodi sine mora corrodebat. Quã rem animaduertens faber, ait ad canem: heus miser, quid faciã nescio: qui dũ ferrũ cudo, continue dormis, & segnitia teneris: rursus cum dentes moueo, statim surgis, & cauda mihi applaudis.

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, q̃ ex aliorũ uiuũt laboribus, graui censura sunt coërcendi.

De mula quædam.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimia pinguedine lasciuiebat, secũ inquiens: Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quòd opor-

tuit mulam quãtũ potuit currere, sed cum cursu cessauit, heu me miseram, inquit, quæ equi filiam me esse putabam: at nunc memini asinum mihi patrem fuisse.

Fabula significat, q̃ stulti in prosperis seipsos dedi scũt, sed in aduersis suos ꝑsæpe recognoscũt errores.

De thynno & delphino.

THynnus cum eũ delphinus ꝑsequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à uehementi fluctu in insulã defertur: eundẽq; in scopulum à fluctu eodẽ delphinus dũ se putat capere thynnũ, ipse quoq; defertur. Thynnus conuersus, cũ delphinum expirantẽ animam ꝓspicit, secũ ipse ait: Mors mihi molesta admodũ nõ est ex quo mortis authorẽ mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, q̃ quiuis aduersa leuius fert, cum aduersitatũ authores eadẽ aduersitate opprimi ꝓspicit.

De medico quodam.

MEdicus quidã cum quẽ curaret ægrotũ eũ mori contigerat, efferẽtibus funus aiebat: Vir iste si se uino abstinuisset, & clisterijs usus fuisset, eum mori nõ cõtigisset. Ex his q̃ aderant quispiã medico haud infacete ait: Heus medice, ista cõsilia cũ prodesse quibãt dicẽda fuerũt, nõ nunc, cum nihil ualeant prodesse.

Fabula significat, q̃ ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De aucupe.

AVceps aucupatum calamis uiscoq; tetendit, et cũ

turdum

turdum canere arboris desuper ramũ aspexit, ut eũ caperet, calamos erexit. At inter ambulandũ pede altero uiperã calcauit, morsusq; ab ea, cũ iamiã ob uenenum se deficere persensit. Heu me miserum ingemuit, qui dũ aliũ capere festino, alter ad mortẽ me est aucupatus.

Fabula significat, ꝙ quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit, eius testes uarijs medelis utiles esse dicuntur. Itaq; cum quispiã eum sequitur, suæ persecutionis caußã nõ ignorans, ac pedum uelocitati fidens, quãtum potest fugit, usq; quo ad locũ ne uideatur, saluus deueniat, atq; ibi testes excidens, in uenatores cũ sibi appropinquãt ꝓijcit. Et isto pacto à uenatoribus se eripit.

Fabula significat, ꝙ sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum deserit.

De puero oues pascente.

PVer quidã cum oues eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, heus ò à lupis mihi succurrite. Qui circum aderant cultores agrorum, cultũ omittẽtes ac illi occurrẽtes, atq; nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer id ioci caußa fecisset, ecce cũ lupus ꝓ certo adesset, puer ut sibi succurratur serio clamat. Agricolæ id uerum nõ esse putantes, cum minime occurrerent, lupus oues facile perdidit.

Fabula significat, q̄ qui cognoscitur mentiri, ei ueritas postea non creditur.

De coruo & uulpe.

COruus cū carniū frustū rapuisset, arborē quandā supersedit, uulpes eū suspiciens, atq; carnes sibi cupiens, illū arte aggreditur. Stans igitur sub arbore, coruū laudare cœpit, aiēs: O' q̄ magna auis est hæc, q̄ speciosa, q̄ uenatrix, q̄ formosa: hanc decuit esse auiū regem. Nam omnia regia super alias sibi sunt aues, si modo uocem haberet. His laudibus coruus inflatus, & dici mutus haud ualēs pati ulterius, dū magna uoce crocizat, carnes humi decidūt. Illas cū uulpes rapuisset, conuersa, inqt ad coruum: Heus corue, omnia decora tenes, modo mente haud careres.

Fabula significat, q̄ qui adulatoribus nimium credūt, hi, quæ nō putāt, in aduersa sæpius incidūt.

De cane & lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, lupus superueniens, eum statim cœpit. Et cum ipsum occidere uellet, canis, ne eū occideret, rogauit inqens: Here mi lupe, nūc me occidere noli, nā ut uides tenuis sum, gracilis & macilentus. Sed herus meus nuptias in proximo facturus est, ubi si parū me expectas, ego opipare manducans, atq; pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his uerbis fidem habens, canem dimisit. Paucos post dies, lupus accedēs cū canē domi dormientē reperit stans an

te aulam canem rogat, ut sibi promissa præstet. Et canis haud rustice inquit: Heus lupe, si ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula significat, quòd sapiens cum periculum uitat, ab illo postea continuo cauet.

De coruo ægrotante.

COruus cum ægrotaret, matrē rogauit ut sua ꝓ sanitate deos precaretur, inquiens: Mater noli plorare, sed deos potius precare, ut sanitatē mihi restituāt. Ei mater scite respōdit: quē deorū tibi fore ꝓpitiū putas, cum nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris?

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemuis offendit, in aduersis amicum sibi reperit neminem.

De cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen transiens, cū sub aqua umbram prospexit, putauit alium esse canem, qui plus carniū deferet. Itaq; quas ipse ferebat eas carnes sub aquas ire dimisit, & ut umbram caperet, se mouit: sed carnes & umbrā, quæ sanè nihil erāt, simul perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habēdi, quæ tenemus, ea sæpenumero perdimus.

De leone & rana.

LEo cum ranum magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrouertit, parumq; stans, ranam è stagno exeuntem uidet, quam in

dignabundus statim pedibus calcauit, aiens nullum amplius ut te perspiciat animal, clamore mouebis.

Fabula significat, quòd apud uerbosos præter linguam nihil reperitur.

De leone sene.

LEo cũ senuisset, nec uictum sibi quærere posset, uiam machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur speluncã, grauiter ægrotare iacẽs simulabat. Animalia illũ uere ægrotare putantia, uisitãdi gratia ad eũ accedebant: quæ leo capiens singulatim, manducabat. Cum multa animalia iam occidisset, uulpes leonis cognita arte, aditum speluncæ accedens, leonem, quo ualeat pacto exterius stans, rogat: ei leo blande respondens ait: Vulpes filia, cur non intro ingrederis ad me? Ei uulpes non illepide ait: quoniam here mi animalium ingredientiũ perplura equidem uestigia cerno, sed egredientium uestigia nulla.

Fabula significat, quòd homo prudens, quia pericula imminentia prouidet, illa facile deuitat.

De leone & tauro.

LEo ingentem taurũ per insidias sequẽs, cũ propè accessit, eũ uocauit ad cœnam, inquiẽs, amice, ouẽ occidi, hodie mecũ si placet cœnabis. Taurus leoni morẽ gerẽs, ut discubuerũt cũ multos lebetes, necnõ magnos & plures obeliscos paratos conspiceret, & ouem ibi nullã adesse, e uestigio abijt: quẽ leo abeuntẽ pspiciens,

ens, cur abiret rogauit. Et taurus haud inurbane respõdit: Non de nihilo equidẽ abeo, cum instrumenta nõ ad ouem, sed ad taurum coquendum uideã esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minime latent improborũ artes.

De leone, asino, & uulpe.

LEo, asinus, & uulpes conflata inter se societate, uenatũ exeũt: cumq; multã prædã cepissent, leo asino mandat, ut prædã diuidat. Asinus cum eã in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi socijs dedit. quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendẽs, à diuisione deposuit eum, mandauitq; uulpi, ut prædam ipsa partiretur. At uulpes illas tres partes in unũ colligẽs, ab præde nihil sibi seorsum relinquẽs, leoni oĩa tradidit: Tũc leo uulpi ait: quis te partiri edocuit? inquit ex tempore uulpes: asini periculũ id me facere instruxit. Fabula significat, quòd aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De leone cuiusdã rustici filiã amante.

LEo cuiusdam rustici filiã amabat, illam cũ habere cuperet, patrẽ uirginis rogauit, ut sibi nubere ipsam assentiret. Et rusticus ait: nullo pacto se assensurũ quòd filia bestiæ nubat. Cum illum leo torue aspiceret, ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait: Se cupere ei filiã nubere, modo dentes & ungulas prius cædat euellatq;, quoniam uirgo illis rebus longe terretur.

Leo id postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi dari postulat. At rusticus leonem cũ ungulis & dentibus perspicit inertem, arrepto fuste illũ frequens pulsando persequitur.

Fab. significat, q; qui inimicis se cõmittit, de facili perit.

De leena & uulpe.

LEena cũ à uulpe sæpius exprobraretur, q; quolibet partu unũ duntaxat pareret catulũ, ait: Vnũ sanè, at pol leonẽ. Fabula significat, quòd pulchritudo haud in copia rerũ, sed in uirtute cõsistit.

De lupo & grue.

LVpus in gutture osse retento, cum longe cruciaretur, grui preciũ obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cum os è gutture extraxit, precium sibi promissũ expostulat. Ei lupus subridens, simulq; dentes acuẽs ait: Satis precij tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fab. significat, q; apud improbos gratitudo nõ parua habetur, si pro obsequio quis detrimentũ nõ recipit.

De lupo & agno.

LVpus cum agnũ inuenisset errantem, eũ nõ cœpit fortißima manu, sed caussam quæsiuit, quo iure uel iniuria eũ comederet, igitur agno uerba huiusmodi fecit: Tu mihi abũde iã diu intulisti iiurias. Agnus gemẽdo ait: quomodo id fieri potuit, cũ nuperrime uenerim ad lucẽ. Lupus denuo ait: Agrũ mihi pascendo deuasta

sti

sti. Agnus inquit ei: cum dentibus etiam careant, id face re nequiui. Lupus rursum ait: Ex meo quoq; fonte bibi sti. Ei inquit agnus: quo pacto id fieri potuit, cũ aquã ex ætate nondũ biberim: sed lac matris cibus et potus adhuc mihi sit. Lupus demũ ira concitus ait: Licet tua soluere nequeam argumenta, cœnare tamen opipare intendo, agnumq; cepit, ac illum manducauit.

Fabula significat, quòd apud improbos ratio & ue ritas locum haud habent.

De duobus gallis inter se certantibus

DVo galli inter sese ruri certabant, qui gallinarũ prior dux erat, cum ab altero superatus esset, præ uerecundia se abscondit: alter uero uictoria elatus, domus tectum statim superuolãs, uehementi alarũ plau su cantuq; significat se riualem suum pugnando superas se, & de aduersario ferre trophæum: dum hæc & hu iusmodi iactabũdus uoce crocizat: ecce aquila cibi indi ga, ex alto deuolans, gallũ unguibus rapit, ac pullis su is in alimoniam contulit. Quã rem qui uictus fuerat gal lus prospiciẽs, ceu ex hoste triũphans, in publicũ uenit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimium fidit, in aduersa sæpius præceps incidit.

De uate quodam.

FOro urbis medio quidam uates, cuius sortem ape riebat futuram, quamobrem magna hominum fre

quentia

quentia stipatus, dū uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas: quo audito domū curriculo dum abit, quidam ei obuiam factus ridicule ait: Cur alios quid esset futurū monebas, q tuae sortis nescius fuisti? Fabula significat, quòd hoīes nequā corrigunt alios, & sua crimina scire se negligunt.

De formica & columba.

FOrmica sitiens in fontē descendit: ubi dum bibere uult, in aquam cecidit. Columba quaedam arborē fonti eminentem supersedēs, cum formicā aquis obrui cōspiceret, ramulum ex arbore rostro continuo frangit, ac sine mora deijcit in fontē: ad quē formica se applicās ex aquis in tutū se recepit. Obiter auceps quidam aduenit, & ut columbam uenetur, calamos erigit. Formica id pcipiens, pedē alterū momordit aucupi, eo dolore auceps concitus, calamos demittit, quorū strepitu columba territa, ex arbore aufugiens, uitae periculum euasit.

Fabula significat, qđ cū bruta in beneficos grata sint, eo magis esse debent, qui participes sunt rationis.

De uitulo & cerua.

VItulus ceruae aliquando ait: cū magnitudine sis maior canibus, & pedum celeritate cursu uelocior, & ad pugnā longe cornibus munitior, cuius rei gratia mater tantopere canes reformidas? ei cerua inquit, subridens, quoniā fili, licet quae dicis oīa poßideā, canū latratū ferre nō poßū, sed prae timore fugā statim arripio.

Fabu

Fabula significat, quòd qui natura timidi sunt, apud eos ut audeant, nulla ualet hortatio.

De ape & Ioue.

APes quæ ceræ mater existit, quondam accedens ut dijs sacra faceret, Ioui fauũ obtulit mellis. Qua oblatione Iupiter lætus, iußit sibi concedi quicquid ipsa precaretur. Apes igitur rogans, ait: Illustrißime deus deorum, ancillæ tuæ concedere uelis, ut quicunq; ad alueare pro rapiendo melle accesserit, is simulac pupugero eũ, continuo moriatur. Qua rogatione Iupiter diu ambiguꝰ, quoniã genꝰ mortaliũ lõge amabat, demũ api ait: Satis sit tibi, qd' quicunq; alueare pro rapiẽdo melle accesserit: si eũ pupugeris, & in pũctura stimulũ dimiseris, cõtinuo ipsa moriaris, tibiq; uita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoq; mala precamur, quæ in nos sæpius uertuntur.

De musca.

MVsca, quæ in ollam carnium deciderat, cum se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait: Ecce tantum bibi, tantum comedi, tantum me laui, quod iure satura mori possum.

Fabula significat, quod prudentis est, id potenti animo ferre, quod uitari minime potest.

De adolescente quodam & hirundine.

ADolescẽs luxuriosus, cũ bona patris cõsumpsisset, solaq; uestis ei remansisset, uisa ante tẽpus hirun

hirundine, æstatem iam adesse existimans, ipsam quoq; uendidit uestem. Sed hyeme denuo orta, cum immenso cruciaretur frigore: uisa rursum hirundine, quæ et ipsa à frigore obibat, ait: O pessima auis, quæ me & te pariter perdidisti. Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De ægroto & medico.

AEger à medico rogatus quo pacto se habuisset, plusquàm esset opus se sudasse respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem quomodo se haberet, inqt ægrotus: uehementi frigore fuisse se compræhẽsum. Id ad salutẽ fore medicus quoq; ait. Tertio ab eodem rogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus: cũ difficultate digerere potuisse. Rursum medicus ait: id ad salutem optimũ fuisse. Deinde ex domesticis, cũ quidam ægrotum interrogaret, quomõ ualeret, illi æger ait: Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quòd qui ad uoluptatem loquũtur, illis aures præstare quis non debet.

De lignatore quodam.

LIgnator quidam, dum iuxta flumen deo Mercurio dicatum ligna cæderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore compræhensus, iuxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordia motus, lignario apparuit, suiq; fletus caussam rogauit.

quam simulac didicit, securim auream deferens, utrum quam perdiderat, illa esset rogauit: at eam pauper suā esse negauit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quā cum pauper ille suam quoq; esse denegaret, postremo Mercurius ligneā sustulit: illam suam esse cū pauper assentiret. Mercurius cognoscens illū esse hominem uerum iustumq;, omnes sibi donodedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quod sibi acciderat aperit. Vnus ex socijs id experiri uolens, cum ad flumen accessisset, securim in aquā deijcit, deinde flens in ripa conse dit, cuius Mercurius fletus caussa doctus, securim aureā afferens, si quā perdiderat illa'ne esset rogauit, quā cū suā esse assereret, Mercurius cognita eius impudētia ac mendacio, nec auream nec suam quoq; tradidit.

Fabula significat, q, quanto deus propitior est probis, eo improbis existit infestior.

De asino & Ioue.

Asinus olitori cuidam seruiens: cum multum comederet, & parū laboraret, Iouem exorauit, ut alium dominū sibi mutaret. Itaq; Iupiter mandat ut figulo ueneat. Apud quem asinus cum laboraret, in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi. secundo Iouē precatur, ut alio deseruiat domino. Iupiter iterum mandat ut coriario uenundetur. Cui asinus multo cum labore et pauco cibo seruiens: heu me miserum, cū gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deterio-

rem perueni, apud quem, ut uideo, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc serui desiderant, cum deteriores experiuntur.

De leporibus & ranis.

Lepores in unum simul conuenerũt, ubi cũ de miseria ipsorum innata dolerent gemerentúe, quod uita eis, quàm cæteris animalibus data esset miserior, quoniam homines, aquilæ & canes ad mortem eos usq; persequerentur, decernunt, melius sibi fore semel mori, q̃ in uita tam misera diutius permanere. Hoc certo consilio, ut se in stagnum præcipitent, dum ocyus tendunt, ranæ quæ super stagni ripa astabant, ut strepitũ audiũt in stagnum desiliunt, seq; aquis submergunt: quam rem qui lepus præibat cum conspicatur, reliquis ait: state, nã nobis sententia mutanda est, quippe ut liquido uidetis animalia, quàm nos, magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cum miser miseriorem aspicit, suam æquius miseriam fert.

De asino & equo.

Asinus cum equũ alimonia & otio diligenti cura abundare perspiceret, eũ longe beatum esse cõmendabat, seq; nimiũ infelicem dicebat. Qui cũ multũ laboraret, et ad saturitatẽ de paleis haud haberet. At cũ tẽpus belli aduenit, miles armatus equũ ascendit, ac cũ medios decurrit in hostes, equus mucrone percussus, ca

dit

dit humi prostratus: Quem asinus prospiciens ingemu it, eiusq; misertus, sui animi sententiam mutauit.

Fab. significat, q cũ paupertate, quæ mater est quietis, quis cõuenire debet potius, q̃ locupletioribus inuidere.

De asino & lupo.

ASinus quidã pede altero sentẽ calcauit, claudusq; factus, cũ lupũ ad se uenientẽ conspiceret, nec fugere posset, miserabili uoce inquit: Heus lupe, demorior equidẽ è dolore, sed ex quo opus est, ut tibi et coruis futurus sim cibus, obsecro quatenus tua benignitate sentem è pede uelis extrahere, ut munere tuo extremũ sine dolore obeam diem. Dũ sentem dentibus lupus euellit, asinus eũ calce percußit. Lupus deĩde naso, fronte, ac dẽtib9 pfractis, heu me miserũ exclamat, iure hoc patior. deplorãdo reiterat, q cũ eẽm coquus, medic9 esse uolui.

Fab. significat, quòd quã quisq; nouit, ea se exerceat arte.

De muliere & gallina.

MVlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuo oua pariebat: putans igitur totam intus auream esse illã, occidit. Sed cum alijs gallinis esse similem reperit, ubi diuitias fore putauit: quẽ primo quæstum habebat, eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, q plus habendi cupiditate id sæpe perdimus, quod habemus in manibus, lucrum.

De rana & uulpe.

RAna palude existens, cæteris animalibus clamã-

do cũ profiteretur se medicã esse, pharmacorumq́; peritã, ei uulpes uenustißime ait: Qui alios curaueris, cũ claudicantem curare te nescias? Fab. significat, q alios docere quis non potest id, quod haud didicerit.

De serpente & agricola.

SErpens ãn agricolæ cuiusdã domũ latebras habẽs, cũ ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsum momordit, q morsu ex illo puer repente obijt. Hac re cognita, magnus inter parentes gemitus oritur. Tũc pater mœrore cõcitus, accepta securi serpentẽ ut occideret psequitur: uibransq́; securim, ut serpentẽ percuteret, extremũ caudæ eius cecidit: deinde uolẽs pacẽ cũ serpẽte conficere acceptis farina, aqua, sale, & melle, ad recõciliandã inter se amicitiã, uocat serpentem. Ei serpens sub petra latens, sibiliãdo ait: Frustra laboras bone uir, nã iter nos amicitia fore nõ põt: qppe dũ me sine cauda aspexero, & tu tui filij sepulchrũ, quieti aio esse nequibimus.
Fabula significat, quòd dum iniuriarũ recens uel maxime extat memoria, odia tolli minime queunt.

De gallina & uulpe.

VVlpes gallinarum tuguriũ ingressa, cũ gallinã nido ægrotantem aspexit, eam rogauit, quomodo ualeret. Cui gallina prompte respondit: Meliuscule haberem si hinc abires soror.

Fabula significat, quòd inimicorum præsentia nimium est molesta.

De ui-

De uiatore.

Viator quidā cū multā uiam uiasset, uotū Mercurio uouit: quòd si q̄d reperiret, eius rei mediū sibi offerret. Forte igitur adinuenit perā amygdalis dactylisq; refertā: & cū putaret id esse argentū, perā accipiens amygdalarū nucleos, & carnes dactylorū ipse comedit. Deinde templum Mercurij ingressus, atq; arā ma nibus tenens, uerbis ridiculis inq̄t ad eū: Votū Mercuri nunc p̄soluo tibi. Nā quas equidem res adinueni, earū tibi offero mediū, ossa scilicet dactylorū, ac testas amygdalarum. Fabula significat, q̄ homines auaricia deorum efficit contemptores.

De leone et homine

Leo & homo cū semel simul uiā uiarent, ac inter uiandū se quisq; uerbis cōmendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ in quibus erat incisum, quòd homo suffocabat leonem, quā sculpturā homo leoni ostēdens ait: Hic uideri licet, quanto homines leonibus, ac feris omnibus præstātiores sunt, ac robustiores. Ei leo prō pte respōdens, inquit: Si apud leones essent, tu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, q̄ ab hoībus leones suffocari sculptos uideres.

Fabula siginficat, quòd hoīes iactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentauerunt.

De uulpe quadam.

Vlpes cum racemos uuarum plenos iam ac ma-

turescentes prospiceret, cupida de illis manducare, omnẽ uiã machinata est, qua illos compræhẽdere posset. Sed cum omnem uiam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quiuisset, mœstitiam uertens in gaudium, ait: Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere se ea nolle, quæ consequi non posse cognoscit.

De puero & scorpione.

PVer quidam ruri uenabatur locustas, & cum scorpionem capere uellet, scorpio simplicitate eius cognita, ait ei: Heus puer dege in pace, ac manũ abstine, si non uis totus perire.

Fabula significat, quòd qui ad utranq; partem cogitat, is quæ sequi, & quæ uitare debeat, probè tenet.

De uenatore & perdice.

VEnator quidam cũ quam ceperat perdicem occidere uellet, perdix gemens, huiusmodi uerba fecit ad eũ: Heus perdicũ auceps, si me missam feceris, ac uitam donaueris, aliàs perplures cõducam tibi perdices Ei auceps apposite respondit: Nunc eo magis occidi dignã te iudico, q, amicos per insidias perdere pollicearis.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in pericula incidit.

De lepore & testudine.

TEstudo cũ eius pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum: Si periculũ in cursu feceris, quòd q

tu uelocior ſim, liq̃do cognoſces. Cui lepus ait: te ꝑfecto fugit, q̃d mei ualeant pedes, ſed iudicẽ eligamus, q̃ curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt uulpẽ, brutorum omniũ ſagaciſsimam, quæ ut locum & curſus terminũ conſtituit, teſtudo omne ſegnitia ac neglegentia ſemota iter arripiens, haud quieuit, donec ad terminũ peruenit. Lepus uero pedibus fidens, ubi paululũ quieuit, ſomno excitatus, quantũ pedes ualuerint, ad terminum cucurrit, ibiq; cum teſtudinem quieſcentẽ reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, ꝙ ſtudio & diligentia, non corporis uiribus, res uel maximæ conficiuntur.

De ſalice & ſecuri.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex ea ipſa cuneos fecit quibus ſalicem facilius ſcinderet. Quã rẽ preſentiens ſalix gemens eiulãsq; ait: Non tantũ de ſecuri queror, quæ hoĩm manibus me ſcindit, quantum de cuneis qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, ꝙ in aduerſis, non ueri amici infeſtiores amicis, q̃ inimici ſæpius reddunt.

De puero quodam fure.

PVer quidam è ludo li tterario librũ ſocio clàm auferens, ſuæ matri tradidit illum, quẽ mater cum libenter accepiſſet, nec filiũ caſtigaſſet, rurſus puer alij ueſtẽ clàm abſtulit, atq; matri quoq; detulit, quã cũ mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cũ plura

plura in diē ac maiora creſcentibus annis furaretur, demum publicè captus ceu furti reus, per quæſtores publicè damnatus eſt mortis. Sed cum ad locū iuſticiæ duceretur, eumq; mater gemebunda ſequeretur, impetrata uenia, ut matri ad aurem unum loqui uerbū ualeret: ad eā conuerſus, atq; os auri matris adhærens, uti quippiam ſecreto dicturus, aurem dentibus ſibi abſcidit. Mater uero præ dolore exclamans, mala ſibi imprecatur. Tūc qui eū ducebant, cū ſupra modū criminarētur, non ſolum furti, ſed q̃ tā impius fuerit in matrē. Ille abſq; rubore inquit ad eos: Nemini ueſtrū ſit mirū, q̃ aurem matris dentibus abſcidi: Ipſa enim huius meæ perditionis author & cauſſa eſt. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librū detuli, quem ſocio è ſcholis clàm primum abſtuli, omiſſis præ timore uerberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis nō perueniſſem.

Fabula ſignificat, q̃ qui in delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior in diem efficitur.

De paſtore & mari.

PAſtor quidā iuxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, naui gandi ſtudio captus oues pro dactylis commutauit: quibus naui impoſitis, cū altum iam nauigaret, & tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in naui ſunt, ea omnia proiecit, atq; in portū uix ſe recepit. Denuo cū oues paſceret, ac rurſus mare tam tranquillū uideret,

ſuo conſocio ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait: mare iterum dactylos cupit.

Fabula ſignificat, quòd uſus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De punica & malo arboribus.

PVnica & malus arbores de pulchritudine contendebant, cum diu inter ſe uarijs & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proximo ſæpe huiuſmodi contentiones accipiens, acceßit ad eas, atq; inquit: Satis iam ſatis certatum inter uos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quòd minores maiorum lites ſæpenumero componunt.

De talpa & matre.

TAlpa cæcum natura animal eſt. Hæc aliquando matri ait: Ingentem ſentio odorem: parum poſt rurſum ait, excelſam aſpicio fornacem. Tertio item ait, malleorum ſonitus audio fabriles. Ei mater comiter ait Heus filia, tu uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo et auribus orba exiſtis.

Fabula ſignificat, q̃ hoĩes iactabundi cũ magna ꝓfitentur, tunc uel maxime in minimis redarguuntur.

De ueſpis, perdicibus, & agricola.

VEſpe ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul conueniſſent, ad ruſticũ quendam tendunt, potum ab eo petentes, atq; pollicentes, q̃ ſibi pro aqua lar

ge referrent gratias. Quippe perdices uineā sibi eo fœdere promittunt, q; plenos uites producent racemos: Vespæ uero se uineam circumeūdo custodire, ac fures inde amouere large offerunt. Quibus agricola inquit: Duas habeo boues, qui cum nihil promittant, eandem hanc operam nihil minus præstant. Itaq; satius est mihi illis, quàm uobis aquam exhibere.

Fabula significat, non esse illis subueniendum, qui nauci & inutiles sunt.

De Ioue.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cūcta aīalia sibi munera obtulerūt, quæq; pro uiribus suis. Verū eni serpens rosam legit, illamq; ore tenēs, Ioui obtulit. At Iupiter ut eū aspexit, palā inqt: ab oībus dona libēter equidē accipio, uerū à serpente id haudquaq̄ facio.

Fabula significat, quòd improborū munera non esse sine dolis quiuis prudens sibi persuadere debet.

De simia.

SImiam duos catulos parere fertur: quorum ad unū duntaxat afficitur, & ex affectu illū diligentißime nutrit. Alterū uero odit negligitq;. Contigit autem qd' qui in delicijs habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam usq; etatem cum matris delicijs, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna proculdubio superat.

De pu

De pulice.

Pulex cũ quendam morsu aliquando stimulasset, captusq; rogaretur, quisnam esset, qui membra sibi depasceret, ait se ex eo animaliũ genere esse, quibus à natura datum esset, ut eo pacto uitam uiuant, nec eũ occidere uelit, cum multũ mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ad eũ: eo magis meis nec aberis manibus, quoniã nec multũ nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licet parũ uel multum delinquant, misereri haud oportet.

De pulice & homine.

Pulex suo solito more saltans, super hominis pede resedit, illumq; morsu acriter pupugit. Qua punctione homo ille grauiter concitus, pulicem cepit, ac unguibus obtundere uoluit. Sed pulex manibus exiliens mortem uitauit. Tũ homo exclamãs ait: O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendũ præsens non fuisti?

Fab. significat, quòd nõ in minimis, sed in magnis arduisq; reb9 à dijs auxiliũ quis implorare debet.

De formicis & cicada.

Hyemis erat mediũ, cum formicæ sparsim triticũ apricabant. Quòd cicada aspiciens, cum inedia conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent, orauit. Et cum formicæ eam rogarẽt,

quidnam æstate fecerit, nũ segnis, & ociosa eo tempore steterit. Illis cicada ait: neq; segnis & ociosa steti, sed cãtum cecini, quo laborem uiæ uiantibus leuabam. Qua re audita formicæ subridentes inquiunt: Si æstate cecinisti, ut uiãtes delectares, nũc salta ne frigore cõficiaris.

Fabula significat, quòd qui, quæ facienda sunt suo tẽpore non fecit, is in angustias quãdo non putat incidit.

De uiro & uxoribus.

TEmpus erat ueris, quo quidam in delicijs educatus, cũ nec iuuenis, nec senex esset, semicanus enĩ erat capillos, duas simul duxit uxores: unam quidẽ natu grandem, alteram uero iuniorẽ. Cum omnes eandẽ habitarent domũ, uxor anus ut uirum in amorem suum totũ pelliceret, quotidie uiro caput pertractans, nigros sibi euellebat capillos. Pari studio iunior ut ab anus cõsuetudine illũ amoueret, albos euellit capillos. Postremo ita illum depilarunt, quòd caluum atq; ridiculũ non sine summo opprobrio uirum reddiderunt.

Fabula significat, quòd nulla melior salus senibus existit, quàm fœminis carere, et maxime iunioribus, nisi penitus obrui se uelint.

Fabularum Aesopi Finis.

AESOPI VITA BREVISSIME EX Maximo Planude.

Esopus genus traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ cognomēto magnæ, sed fortuna fuit seruus: uerū seruitus non potuit animum eius liberum corrumpere. Fuit autem non solum seruus, sed & deformosissimus omniū suæ ætatis hominū. Nā acuto capite fuit, pressis naribus, depresso collo, prominentibus labris, niger: unde & nomen adeptus, uentrosus, ualgus, & incuruus: & quòd erat omniū pessimū, tardiloquentia, cū obscura simul & inarticulata uoce, quæ oīa seruitutem ei parasse uideri possunt: Sed cum tali esset tamq; deformi corpore, animo tamen fuit natura solertissimo, felicissimoq; ad omne commentum. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrū ab hero suo emittitur: quò digressus, alacriter operi incumbebat. Cunq; eius domino ficus agricola quidam dono dedisset, eas dominus seruo cuidam Agathopodi domum ferendas commisit. Qui Agathopus consilium inijt cū seruo, ut ipsi ficus donatas deuorarent, causarenturq; postea Aesopū eas furto ablatas comedisse. Hero domū redeunte accusatur Aesopus, parantur flagra: procumbit ad heri pedes miser dilationem petit: qua impetrata aquam calidam affert, cuius partem ebibit, reliquam

propinat

propinat cõseruis. Aesopus præter aquã nihil euomit: serui unà cum humore & ficus in terram eijciũt. Nudi nebulones flagro misere conciduntur, laudato mirificæ ingenio Aesopi. Cũ sacerdotes Dianæ cõuenissent Aesopũ, rogassentq; uiã ut illis monstraret, quæ in urbẽ ducebat. Is prius frugali cœna refocillatos, in uiã dux ipse ducit. Ob quã hospitalitatem sacerdotes precibus orant Dianã, ut ipsa gratiã referat homini tam bene de ipsis merito. Quo facto reuersus Aesopus, in somnũ lapsus, uisus est fortunã adstare sibi, soluentẽ eius linguã, atq; fabularũ largientẽ doctrinã. Quare mirificæ lætatus Aesopus expergiscitur, beneficiũ hoc in hospitalitatis ob seruationẽ reijcit. Nõ enĩ amplius loquẽdo tardus erat sed lingua soluta expedite loquebatur. Quod cũ Zenas quidã agri præfectus intellexisset, timens ne qñ iniquitatis apud dominũ ab Aesopo accusaretur, hoĩem præuenit, atq; grauissima accusatiõe in odiũ domini induxit, adeo, ut eidẽ præfecto ab hero Aesopus traderetur. Cũq; iã in potestate Zenæ foret Aesopus, Cõuenit Zenã mercator qspiã rogans, nũ iumentũ aliquod uelit diuendere. Respondit Zenas, iumentorũ se potestatẽ nõ habere, uerũ Aesopũ monstrat an hunc uelit, adesse q dẽ. Quẽ cum uidisset mercator, unde hæc tibi olla inqt an ne truncus est, uel homo? Ni uocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer, atq; indignatus abijt. Aesopus ipsum sequẽs: mane inquit. Ille uero conuersus, abi

inqt.

inquit, sordidißime canis. At Aesopus ait, eme me mercator, nõ inutile tibi sum futurus mancipiũ. Nam si tibi domi sunt mali pueri & sine otio flentes, his me præfice pædagogũ, omnino eis ero pro larua. Ridẽs igitur mercator, ad Zenã dicit: Quanti uas hoc malum uendis? Ille tribus, ait, obolis. Mercator tres obolos exponẽs, nihil emi, inqt, nihil exposui. Mercator ille cũ Ephesi reliqua uendidisset mancipia, tria remanserunt illi: grammaticus, cãtor, et Aesopus. Quos cũ ille nequiret diuẽdere, Samũ petijt: atq; ibi expositis his tribus, grãmatico & cantore egregie ornatis, Aesopo uero in medio sordidißimo stante, uenit philosophus Xantus, atq; hos tres probè contuens, mercatoris cõmentum miratus est. Cur nam inter duos bellißimos iuuenes tam sordidũ statuisset homuntionẽ. Xanthus igitur percontatur cantorem cuias sit, respõdit: Cappadox sum. Quid sciret. Respondit: omnia. Quo dicto, risit Aesopus. Quæsiuit et à grãmatico Xanthus cuias esset, dixit se Lydum esse. Quid facere sciret, rogante Xãtho: oĩa inqt grãmaticus atq; iterũ Aesopus risit. Descẽdente Xantho, rogant discipuli ut Aesopũ emat: nã reliquos duos nimis magno precio æstimarat mercator. Venit ad Aesopũ Xanthus rogat unde sit: Nigrũ se esse respõdit. Ille uero, nõ hoc uolebã ait: sed unde natus sis. Ait Aesopus: Ex uentre matris meæ. Nõ hoc dico, Xanthus inquit, sed in quo loco natus sis, Aesopus ait, matrem non renunciasse sibi,

an in sublimi uel humili loco eũ genuerit. Xanthus q̃d facere sciat percontatur, & ille: nihil. Quomodo dicit Xanthus? Quoniã hi duo se omnia professi sunt nosse, mihi uero nihil reliquerũt. Laudatꝰ est multis modis Aesopus ab scholasticis ob hoc responsum: quoniã nullus sit uspiã inter mortales, cui cognita exploratáq; sint omnia. Xanthus empturus Aesopũ dixit: Si emero te num ne es fugiturus? Cui Aesopus respondit: hoc si facere uoluero, haud quaquam te utar consultore. Quae cum maxime placuissent Xantho, subintulit: sed deformis es. Atq; ille respondit: O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus soluto ab scolasticis precio, Aesopum accepit. Inter deambulandum igitur cum sol esset ardentissimus, Xanthus meiebat nihilominus iter peragens. Id animaduertens Aesopus, dixit se confestim fugiturũ. Xantho cur nam id facere uellet exquirente: Quoniam, inquit, si tu cum herus sis, naturae non potes morem gerere: quid seruo mihi faciendum? Nam si ad ministerium aliquot mitterer, num inter uolãdum cacare deberem? Post haec accidit Xanthum die quadã amicos ad conuiuiũ inuitasse. Quibus rem gratũ facturus, Aesopo mandat, ut lentẽ coquat. Quá cõmode parata, & cocta, Xanthus eam iubet afferri. Aesopus iussa exsequitur. Xanthus lente accepta, probaturus an ne cocta foret satis, digitis eã attriuit, multas adhuc superesse putans, quas iubẽs Aesopum afferre, praeter aquã

is nihil asportauit. Xantho grauiter indignante, cur nō lentes apponeret mensæ. Respondit se ueluti iußisset, nō lentes, sed lentē coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Aesopi elegantißimæ, hæ uidelicet: Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus ne inuide. Linguæ continens esto: Mulieri nunquam credas secreta: Ne pudeat te semper discere meliora: Fac quæ te non mœstificant: Bonum eße non te pœniteat. Aesopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est, mißusq; Crœso regi, bellum cum Samijs agenti, id sua cum prudentia, tū urbanitate effecit, ut Samijs placat9 rex recōciliaretur. Samij multis honoribus redeuntem Aesopum excepe- runt. Qui discedens ex insula, orbē peragrauit, cui maximam familiaritatem fuisse memorant cum Lycero rege, à quo statua aurea Aesopo iussa erigi. Deinde peragrata Græcia, Delphos puenit. A quib9 nullo affectus honore est, sed ab ipsis post multa salutaria præcepta è rupe præceps deuolutus, mortuus est. Cuius mors graui pestilentia ulta, iniuste occisi Aesopi indicium Delphis exhibuit.

Vitæ Aesopi Finis.

NORIMBERGAE apud Io. Petreium.
Anno M. D. XXXI.

H. B. Stimson dedit,
11/18/14. Moore P., ed
10. X 38

